

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM VE MEGEP ÖĞRETİM
PROGRAMLARINA ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN YAKLAŞIMLARI
(BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANINDA UYGULAMA)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan: **Ufuk ATA**

İSTANBUL, 2007

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM VE MEGEP ÖĞRETİM
PROGRAMLARINA ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN YAKLAŞIMLARI
(BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANINDA UYGULAMA)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Tezi Hazırlayan:

Ufuk ATA

Öğrenci No:

050712034

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Seval AKBIYIK

İSTANBUL, 2007

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi, Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim./...../.....

Ufuk ATA

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

27.11.2007

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *Eğitim Yönetimi ve Denetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 050712034 numaralı *Ufuk Ata'nın* "Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM VE MEGEP ÖĞRETİM PROGRAMLARINA ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN YAKLAŞIMLARI (BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANINDA UYGULAMA)" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 23.10.2007 tarih ve 2007/52 sayılı toplantısında seçilen ve Fakülte binasında toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (30) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oybirliği/oyçokluğu* ile *Kabul* kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
YRD.DOÇ.DR. SEVAL AKBIYIK

YJYE
PROF.DR. MUSTAFA DELİCAN

PROF.DR. MEHMET FİKRET GEZGİN

MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM VE MEGEP ÖĞRETİM PROGRAMLARINA ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN YAKLAŞIMLARI

Tezi Hazırlayan: Ufuk ATA

Özet

Bu araştırmada, Mesleki Eğitim ve Mesleki Eğitimde uygulamaya konan MEGEP projesi anlatılmış, bu proje kapsamında yer alan öğretim programlarından Bilişim Teknolojileri Alanı öğretim programı öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilerek, MEGEP program yapısı ve Bilişim Teknolojileri programını incelenmesi amaçlanmıştır.

Tezin birinci bölümünde, eğitim, mesleki ve teknik eğitim kavramlarına açıklık getirilmeye çalışılmış, mesleki teknik eğitimin tarihi gelişimi, kalkınma planlarında mesleki eğitim, mesleki eğitim veren kurumlar, mesleki eğitime çağdaş yaklaşımlar ve mesleki eğitimin gelişmesine yardımcı olacak kanunlar anlatılmıştır. İkinci bölümde Mesleki Eğitimin gelişmesine ve değişmesine yardımcı olmak amacıyla Avrupa Birliği destekli oluşturulmuş en son ve en yeni proje olan MEGEP anlatılmış, üçüncü ve son bölümde ise MEGEP' in öğretim programları yönü itibariyle özellikle istihdama yönelik ihtiyacı karşılayabileceği konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurulmuştur.

Anketler uygulanmasında İstanbul ili, Küçükçekmece ve Avcılar ilçeleri seçilmiştir. Çalışma sonuçları Küçükçekmece ve Avcılar bölgelerini temsil etmektedir. Anketler 2 ilçedeki toplam 9 Meslek Lisesinde görev yapan 34 Bilişim Teknolojileri öğretmeni ve 447 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket aracılığıyla toplanmıştır. Anket öğretmen ve öğrencilere uygulanmış olup, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmen ve öğrencilere ait kişisel bilgiler ile MEGEP hakkında ön bilgi sahibi olunurken, ikinci bölümde MEGEP öğretim programları, modüller ve istihdam açısından değerlendirilmesi yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: MEGEP, Mesleki Eğitim, İstihdam, Bilişim Teknolojileri

OCCUPATIONAL TECHNICAL EDUCATION AND ATTITUDE OF STUDENT AND TEACHERS TO SVET TEACHING PROGRAMMES

Presented by: Ufuk ATA

Abstract

In this research, the project of SVET that is applied in Occupational Education is explained, the education programme of Data Processing Technology Area that is one of the education programme in this project is evaluated with the direction of opinions of teachers and students, and the programme of SVET and the programme of Data Processing Technology are intended.

In first section of thesis, education, occupational technical education were explained, the historical development of Occupational Technical Education, Occupational Education in development plans, Occupational Education Associations, modern approaches to Occupational Education and laws that will assist development of Occupational Education were told. In third section, the protect of SVET that will be assisted development and change of Occupational Education and is the lastest and the newest project were told, in forth and last section, the opinions of teachers and students about the direction of education programme of SVET especially directed to employment necessity were discussed.

İstanbul and Küçükçekmece and Avcılar districts were choosed in the questionnaires. The result of study represented Küçükçekmece and Avcılar regions. The questionnaires were applied to 34 Data Processing Technology teachers and 447 students in 9 Educational High School in 2 districts. Datums that were used in research were improved and collected with questionnaires by researchers.

The questionnaire was applied teachers and students, and it was two sections. In first section, there are personal informations about teachers and students and foreground information about SVET and in second section, there are SVET educational programmes, evulation of modular and employment views.

Key Words: SVET, Occupational Education, Employment, Data Processing Technology

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)	
Tablolar Listesi	V
Şekiller Listesi	VII
Kısaltmalar	VIII
Giriş	1

I. BÖLÜM

TÜRKİYE' DE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

1. EĞİTİM VE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM	4
1.1. Eğitim	4
1.2. Mesleki Teknik Eğitim	5
2. TÜRKİYE' DE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİMİN TARİHİ GELİŞİMİ	7
2.1. Mesleki Teknik Eğitimin Tarihi	7
2.2. Mesleki Teknik Eğitimin Cumhuriyet Sonrası Gelişim Süreci	7
3. KALKINMA PLANLARINDA MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM	9
3.1. I. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963–1967)	10
3.2. II. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968–1972)	10
3.3. III. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973–1977)	11
3.4. IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979–1983)	12
3.5. V. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985–1989)	12
3.6. VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990–1994)	13
3.7. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996–2000)	14
3.8. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001–2005)	15
3.9. IX. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007–2013)	16
4. MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM VEREN OKULLAR VE PROGRAMLARI	18
4.1. Erkek Teknik Öğretim Okulları	19
4.2. Kız Teknik Öğretim Okulları	21
4.3. Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları	23
5. MESLEKİ TEKNİK EĞİTİME ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR	24
5.1. OSANOR Projesi (Okul- Sanayi İşbirliği)	25
5.2. TAÇE Projesi (Türk-Alman Çıraklık Eğitim Projesi)	26

5.3. Türk-Alman Mesleki Eğitim Projesi (TAMEM)	28
5.4. METGE Projesi (Mesleki Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi)	30
5.5. MEGEP Projesi	31
5.6. Projelerin Değerlendirilmesi	32
6. MESLEKİ TEKNİK EĞİTİMLE İLGİLİ YASALAR	32
6.1. 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu	32
6.1.1. Kanunun Amacı	32
6.1.2. Kanunun İçeriği	33
6.1.3. Kanunun Sağladığı Faydalar	34
6.2. 4702 Sayılı Yasa	35
6.2.1. Yasanın Amacı	35
6.2.2. Yasanın Getirdiği Yenilikler	35
7. MESLEKİ TEKNİK EĞİTİMİN UYGULANMASI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR	37
7.1. Uygulamadaki Sorunlar	38
7.2. İstihdama Yönelik Sorunlar	40

II. BÖLÜM

MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRME PROJESİ (MEGEP)

1. MEGEP' İN KAPSAMI	46
1.1. Megep	46
1.2. Megep Projesinin Amacı ve Hedefi	47
1.3. Proje Faaliyetleri	48
1.4. Projede Sosyal Ortaklar	49
2. MEGEP ÖĞRETİM PROGRAMI VE MODÜLER ÖĞRETİM	50
2.1. Modüler Öğretim Programları	50
2.2. Çerçeve Öğretim Programlarının Uygulanması	53
2.3. Sertifika Programlarının Uygulanması	56
2.4. Modüler Öğretim Materyalleri	57
2.5. Modülün Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	57
3. MESLEKİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI	60
3.1. Uygulamaya Konan Yeni Alanlar ve Dalları	60
3.2. Eski ve Yeni Mesleki Öğretim Programlarının Karşılaştırması	62

4. BİLİŞİM TEKNOLOJİLER ALANI	64
4.1. Bilişim Teknolojileri Alanının Altında Yer Alan Meslekler	65
4.1.1. Bilgisayar Teknik Servisi	65
4.1.2. Ağ İşletmenliği	66
4.1.3. Veri Tabanı Programcılığı	66
4.1.4. Web Programcılığı	66
4.2. Bilişim Teknolojileri Alanı Programı	67
4.2.1. İstihdam Alanları	67
4.2.2. Yatay ve Dikey Geçişler	67
4.2.3. Belgelendirme	68
4.2.4. Eğitim Süresi	68
4.2.5. Öğretim Yöntem ve Teknikleri	68
4.3. Bilişim Teknolojileri Alanının Önemi ve Değerlendirilmesi	69

III. BÖLÜM

MEGEP ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	70
1.1. Evren ve Örneklem	70
1.2. Veri Toplama Yöntemi	70
1.3. Veri Analiz Yöntemi	70
2. VERİ DEĞERLEME VE ANALİZİ	71
2.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri	71
2.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	71
2.1.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı	72
2.2. Öğretmenlerin Megep Hakkındaki Görüşleri	72
2.2.1. Öğretmenlerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri	73
2.2.2. Öğretmenlerin Bölümlerinde Megep Öğretim Programlarının Uygulanmasının Yeterliliğine İlişkin Görüşleri	74
2.2.3. Öğretmenlerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri	74
2.2.3.1. Değişim Memnuniyeti ile Cinsiyet İlişkisi	75
2.2.3.2. Değişim Memnuniyeti ile Hizmet Süresi İlişkisi	76

2.2.4. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Hazırlanmasına İlişkin Görüşleri	76
2.2.5. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Modüllerine İlişkin Görüşleri	77
2.2.6. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının İstihdamına İlişkin Görüşleri	79
2.3. Öğrencilerin Kişisel Bilgileri	80
2.3.1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	80
2.3.2. Öğrencilerin 9. Sınıf Not Ortalamalarına Göre Dağılımı	81
2.4. Öğrencilerin Megep Hakkındaki Görüşleri	81
2.4.1. Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgi Verilmesine İlişkin Görüşleri	82
2.4.2. Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri	82
2.4.3. Öğrencilerin Bölümlerinde Sınıf,Atelye ve Laboratuvarların Megep Öğretim Programlarının Uygulanması Yeterliliğine İlişkin Görüşleri	83
2.4.4. Öğrencilerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri	84
2.4.4.1. Değişim Memnuniyeti ile Cinsiyet İlişkisi	84
2.4.4.2. Değişim Memnuniyeti ile Not Ortalaması İlişkisi	85
2.4.5. Öğrencilerin Megep Öğretim Programı ve İstihdamına Yönelik Görüşleri	86
2.5. Bulguların Değerlendirilmesi	89
SONUÇ	91
KAYNAKÇA	94
Özgeçmiş	97

EKLER

Ek-1 Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Çalışan Bilişim Teknolojileri Alan Öğretmenlerine Uygulanan Anket

Ek-2 Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Okuyan Bilişim Teknolojileri Alan Öğrencilerine Uygulanan Anket

Ek-3 Anket Uygulanan Okulların Listesi

TABLULAR LİSTESİ

<u>Tablo No:</u>	<u>Sayfa</u>
1. V. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Liselerdeki Sayısal Gelişmeler	13
2. VI. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Liselerdeki Sayısal Gelişmeler	13
3. VII. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimde Sayısal Gelişmeler	14
4. VIII. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Sayısal Gelişmeler	15
5. Erkek Teknik Öğretim Okullarında Uygulanan Program Türleri	20
6. Kız Teknik Öğretim Okullarında Uygulanan Program Türleri	22
7. Ticaret ve Turizm Öğretim Okullarında Uygulanan Program Türleri	24
8. Eğitim durumuna ve yıl ortalamalarına göre istihdam oranı	42
9. Eğitim Durumuna ve Dönemlere Göre İşsizlik Oranı	43
10. MEGEP Öğretim Programlarında Kullanılan Modülün Bölümleri	58
11. 2006–2007 Öğretim Yılından İtibaren MEGEP Kapsamında Uygulamaya Konulan Alan/Dallar	60
12. Eski ve Yeni Mesleki Öğretim Programlarının Karşılaştırması	62
13. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	71
14. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı	72
15. Öğretmenlerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri	73
16. Öğretmenlerin Bölümlerindeki Sınıf, Atelye ve Laboratuvarlarının Megep Öğretim Programlarının Uygulanması İçin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri	74
17. Öğretmenlerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri	75
18. Öğretmenlerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması	75
19. Öğretmenlerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Hizmet Sürelerine Göre Karşılaştırılması	76
20. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Hazırlanmasına İlişkin Görüşleri	77
21. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Modüllerine İlişkin Görüşleri	78
22. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının İstihdamına İlişkin Görüşleri	79
23. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	80
24. Öğrencilerin 9. Sınıf Ortalamalarına Göre Dağılımı	81

25. Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgi Verilmesine İlişkin Görüşleri	82
26. Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri	82
27. Öğrencilerin Bölümlerindeki Sınıf, Atelye ve Laboratuvarların Megep Öğretim Programlarının Uygulanması İçin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri	83
28. Öğrencilerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri	84
29. Öğrencilerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması	85
30. Öğrencilerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Not Ortalamalarına Göre Karşılaştırılması	85
31. Öğrencilerin Megep Öğretim Programı ve İstihdamına Yönelik Görüşleri	86

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No:</u>	<u>Sayfa</u>
1. Meslekî ve Teknik Eğitim Sistemi	52
2. MEGEP çerçeve öğretim programı haftalık ders çizelgesi örneği	55

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AKML	: Anadolu Kız Meslek Lisesi
AKTL	: Anadolu Kız Teknik Lisesi
BYKP	: Beş Yıllık Kalkınma Planı
ÇEM	: Çıraklık Eğitim Merkezi
ÇYGEM	: Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
DİSK	: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EML	: Endüstri Meslek Lisesi
İİBK	: İş ve İşçi Bulma Kurumu
KML	: Kız Meslek Lisesi
KOBİ:	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KT	: Kız Teknik Lisesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi
MEKSA	: Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Geliştirme Vakfı
MESS	: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası
METARGEM	: Mesleki ve Teknik Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Merkezi
METEM	: Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi
METGE	: Mesleki Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi
MTE	: Mesleki ve Teknik Eğitim
OSANOR	: Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitimi
TAÇE	: Türk Alman Çıraklık Eğitimi
TAMEM	: Türk Alman Mesleki Eğitim Merkezi
TESK	: Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu
TİSK	: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜRK-İŞ	: Türkiye İşçi Sendikası
TÜSİAD	: Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği

GİRİŞ

Gelişen ve değişen dünya üzerinde, siyasi anlamda çizilen sınırlar gün geçtikçe önemini kaybederken, ekonomik anlamda küreselleşme süreci, her geçen gün önemi arttırarak ve hızla gelişmektedir. Bu gelişim ve değişim sürecinde, 21. yüzyılda hatırı sayılır ülkeler arasında yer almanın yolu, güçlü bir ekonomiye sahip olmaktan geçmektedir.

Dünya üzerinde gerek ekonomik gerekse siyasi anlamda dengelerin değişmesinde en önemli faktör şüphesiz insan faktörüdür. İyi bir eğitim sayesinde ülkedeki fertler, eldeki kaynakları en etkili ve verimli bir şekilde kullanabilmektedir. Bu nedenle eğitimin, dünya üzerinde dengeleri değiştirecek insan gücüne edeceği tesir, herkes tarafında kabul gören bir gerçektir.

Avrupa Birliğine girme gayreti içinde olan ülkemiz, genç bir nüfusa sahip olması nedeniyle uluslar arası arenada boy gösterebilecek ve rekabet edebilecek, hatta insan gücü noktasında üstünlük kurabilecek güce sahip gözükmektedir. Ancak genç nüfus avantajını kullanabilmenin ilk şartı, bireylerin nitelikli hale gelmelerini sağlayacak eğitimin, düzgün ve planlı bir şekilde verilmesiyle mümkün olacaktır. Aksi halde, Avrupa Birliği ülkelerine göre avantaj olarak gözüken genç nüfus, planlı bir eğitim almadığı takdirde istihdam sorunu olarak karşımıza çıkacaktır.

Günümüz yüzyılında dünya gündemini meşgul eden sorunların başında işsizlik vardır. Bugün gelişmişlik düzeyleri her ne seviyede olursa olsun, hemen hemen bütün ülkeler işsizlikle mücadelede yoğun bir çaba içerisine girmişlerdir. Fertlere iş sağlamanın, onlara gelir temin etmek ve yaşamlarını devam ettirmeyi sağlamanın yanında toplumsal refahın sağlanması, güven hissinin aşılması ve kişilik bilinci kazandırması gibi yönleri de vardır. Bu sebepten her insana kendini en azından asgari ölçüde yaşatacak bir istihdam olanağının sağlanması devlet yöneticileri tarafından amaç haline getirilmelidir.

Muasır medeniyetler seviyesinde yer almanın yolu nitelikli insan gücü yetiştirmekten geçmektedir. Bu sayede işsizlik sorunu hem sorun olmaktan çıkmaya başlayacak hem de ekonomik anlamda yükselen bir grafik ortaya çıkacaktır.

Her ülke, ihtiyaç duyduğu işgücüne yönelik olarak mesleki eğitim ve öğretim sistemi planlamıştır. Bu ihtiyaç duyulan meslekle ilgili işgücünü, kendi değerlerine göre oluşturduğu mesleki eğitim ve öğretim sistemi ile karşılamaya çalışmaktadır. Bu eğitim

sisteminin bir kısmında okul-işyeri esasına göre eğitim benimsenirken, bir kısmında ise sadece okula dayalı eğitim sistemleri geliştirilmiştir. Bu sistemlerin yanında faydalı olacağına inanılan yeni sistemleri için de arayışlarda bulunmuşlardır. Bu arayışlarda ya da uygulanan sistemlerde amaç; iş hayatının ilgi ve ihtiyaçlarını giderilmesine yardımcı olacak nitelikli işgücünü yetiştirerek, ülkenin var olan refah seviyesini üst basamaklara taşımaktır.

Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde en önemli görev mesleki ve teknik öğretim okullarına düşmektedir. Mesleki teknik öğretim okulları, mezun ettiği öğrencilerin kendi alanlarında istihdam edilebilmesini sağlamak için, sektördeki gelişmelere paralel olarak eğitim vermek durumundadır. Bu yüzden mesleki eğitim projelerle sürekli olarak kendini yenileyerek, nitelikli insan gücü sayesinde sektörün ihtiyaç duyduğu fertleri yetiştirme gayretini hep zinde tutması gerekmektedir.

Eğitime ve özellikle mesleki teknik eğitime ekonomik bir sorun olarak bakmak doğru olmayacaktır. Mesleki eğitime yapılan harcamalar, her zaman yatırım olarak değerlendirilmelidir. Özellikle genç nüfus oranı yüksek olan ülkemizde mesleki eğitime yönlendirme yapılmalı ve ortaya konan projelerin getirdiği yenilikler öğretim programlarıyla öğrencilere aktararak öğrencilerin yetiştirilmesi sağlanmalıdır. Avrupa Birliği destekli projelere imza atacak nitelikli öğrenci kitleleri yetiştirilmeli ve bu öğrencilerin Avrupa ülkelerindeki diğer okullar ile çalışmalar yürütülmesi sağlanarak kendilerini geliştirmelerine imkân verilmelidir. Bu sayede Avrupa Birliği ile ortaklaşa yürütülen projeler ülkemiz adına fayda getirecek ve en önemli sorunlardan biri olan istihdam sorununun çözülmesine katkı sağlayacaktır.

Orta öğretim kademesinde yer alan ve ülkenin ihtiyaç duyduğu ara eleman yetiştirmeyi amaçlayan Mesleki Eğitimde, diğer öğretim kademelerinde yaşanan sorunlardan farklı türde sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunların aşılması amacıyla özellikle Cumhuriyet' in ilk yıllarından Milli Eğitim şuralarıyla, hükümet programlarıyla ve kalkınma planlarıyla çözüm yolları geliştirilmeye çalışılmış ancak günümüzde de hala Mesleki Eğitim istenilen ve hedeflenen seviyesine ulaşamamıştır.

1980 ve sonrasında Mesleki Eğitime çağdaş yaklaşımlar geliştirilerek bir takım projeler ortaya atılmıştır. Bu projeler var olan sorunların tamamını ortadan kaldırmasını sağlamasa da sorunların çözümü adına faydalı olduğu görülmektedir. Cumhuriyet' ten

günümüze kadar Mesleki Eğitimin gelişimi, Mesleki Eğitim adına yapılan çalışmalar, sorunlar ve çözüm yolları anlatılmakta, çağdaş yaklaşım olarak nitelendirilen projeler ve bu projelerin en sonuncusu olan MEGEP' in uygulanması esnasında diğer projelerden farkları, artıları ve eksileri öğretmen ve öğrenci görüşleriyle belirlenmeye çalışılmaktadır. Böylece Mesleki Eğitim adına yapılan çalışmaların gelecekte sağlayacağı fayda ve zararlar sorusuna ışık tutulmaya çalışılmıştır.

Yapılan araştırmanın birinci bölümünde, eğitim, mesleki ve teknik eğitim kavramlarına açıklık getirilmeye çalışılmış, mesleki teknik eğitimin tarihi gelişimi, kalkınma planlarında mesleki eğitim, mesleki eğitim veren kurumlar, mesleki eğitime çağdaş yaklaşımlar ve mesleki eğitimin gelişmesine yardımcı olacak kanunlar anlatılmıştır. Üçüncü bölümde Mesleki Eğitimin gelişmesine ve değişmesine yardımcı olmak amacıyla Avrupa Birliği destekli oluşturulmuş en son ve en yeni proje olan MEGEP anlatılmıştır.

Araştırmanın üçüncü ve son bölümde ise MEGEP' in öğretim programları yönü itibariyle özellikle modüllerin kullanımı, uygulanması ve istihdama yönelik ihtiyacı karşılayabileceği konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurulmuştur. Anketler uygulanmasında İstanbul ili, Küçükçekmece ve Avcılar ilçeleri seçilmiştir. Çalışma sonuçları Küçükçekmece ve Avcılar bölgelerini temsil etmektedir. Anketler 2 ilçedeki toplam 9 Meslek Lisesinde görev yapan 34 Bilişim Teknolojileri öğretmeni ve 447 öğrenciye uygulanmıştır. Yapılan çalışma, Megep öğretim programlarının ortaya çıkabilecek aksaklıklarını tespit etmeyi ve istihdam sorununa çözüm sağlayabilme yeterliliğini belirlemeyi amaçlamaktadır.

BÖLÜM I

TÜRKİYE' DE MESLEKİ TEKNİK EĞİTİM

1. EĞİTİM VE MESLEKİ EĞİTİM

1. Eğitim

Eğitim, toplumların gelişmesini sağlayan en önemli süreçlerden biridir. Bir ülkenin kalkınması; o ülkede yaşayan insanların çağdaş ve yeni teknolojilerin kullanıldığı, planlı, bilinçli ve seçenekleri olan eğitim süreçlerinden yeterince yararlanması ile mümkün olabilmektedir.

“Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir.”¹

Eğitim genel anlamıyla, insanları belirli amaçlara göre yetiştirme süreci; geniş anlamıyla toplumda var olan kültürü bireye aktarmada benimsetme yani kültürlenme sürecinin bir parçasıdır. ²

Eğitim bireylerin, kendi istekleri doğrultusunda olumlu ve nitelikli bir şekilde yetişmelerine yardımcı olarak, toplumda üzerlerine düşen vazifeleri yerine getirmesini hedeflemektedir.

“Eğitim insanın doğuştan kazandığı gizli güçlerin ve yeteneklerin açığa çıkarılmasına, onun daha güçlü, daha olgun, yaratıcı ve yapıcı bir varlık olarak gelişme ve büyümesine hizmet eder.”³

“Hammaddesi insan olan eğitimin amacı; bireye olumlu davranışlar kazandırmak, bir mesleğin bilgi, beceri ve tekniklerini öğretmek, onu daha üretken kılmaktır. Toplumun yaratıcı gücünü ve verimini arttıran, bireye yeteneklerini geliştirme olanağı veren, sosyal adalet, fırsat ve olanak eşitliği ilkelerini gerçekleştirmede en etkili araçtır.”⁴

¹ Ertürk, S., Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan A.Ş., Ankara, 1994, s.12.

² Fidan, N.-Erden, M., Eğitim Bilimine Giriş, Ankara, Repa Yayınları, 1989, s. 5.

³ Alkan, C., Eğitim Teknolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara, 1997, s.11.

⁴ Adem, M., Atatürkçü Düşünce Işığında Eğitim Politikamız, Cumhuriyet Yayınları, İstanbul, 2000, s.11.

Özellikle uzun süreli işsizliğin önlenmesinde eğitim ve öğretim sistemlerinin güçlendirilmesi ve modernize edilmesi büyük önem taşımakta, artan rekabet ve teknolojik gelişmeler karşısında işletmelerin, bünyesinde çalışanlara yeniden eğitim konusunda çaba göstermeleri sağlanmalı ve hükümetlerin insan gücü kaynaklarının geliştirilmesi yönündeki çabaları desteklemelerine önem verilmelidir. Bunun yanında eğitim sistemi ve eğitim kurumları da yeni ve değişen ihtiyaçlara cevap verecek bir yapıya sokulmalı ve eğitim programlarının işgücü piyasasının ihtiyaçlarına uygunluğu sağlanmalıdır.

2. Mesleki Teknik Eğitim

Mesleki teknik eğitim, bireyin toplum içinde yaşamını devam ettirmesi için bir mesleğe ait bilgi, beceri ve bu bilgi becerilere ait uygulama yeteneklerini kazandırarak, bireyin sosyal, ekonomik, duygusal ve bireysel yönleri itibariyle geliştirilmesini ve kabiliyetler kazanmasını sağlayan süreçtir.

“Mesleki eğitim bireye hayatını kazanması için belirli bir meslek alanına ilişkin, bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran ve bireyin kabiliyetlerini çeşitli yönleriyle geliştiren bir eğitim sürecidir.”⁵

“Teknik eğitim ise; ileri seviyede fen ve matematik bilgisi ile tatbiki kabiliyetler kazanmış mühendislik, tarım, sağlık, ticaret, beslenme vb. gibi her alanda yer alabilecek insanı yetiştiren eğitimidir.”⁶

Mesleki teknik eğitim, kişinin yeteneklerinin ve potansiyellerinin tam olarak gelişmesini sağlayan, eğitim sistemimizin ayrılmaz bir parçasıdır.

“Mesleki ve teknik eğitim, uygun öğrenme ortamı sağlanarak, konu ile ilgili gerekli becerilerin, istenilen davranışlarla kişiye kazandırılmasıdır. Mesleki eğitimin işlevsel bir nitelik kazanması ve bu hususta yetişmiş gençlerin eğitimlerine paralel olarak uygun işlerde çalışmalarını sağlamak için, ilk önce her öğrenciye mesleki yöneltme ve uygulamalı hazırlık dönemi sağlanmalıdır. Bireyin bilgi edinmesini ve aynı zamanda bütün

⁵ Doğan, H., “Mesleki ve Teknik Eğitimin Endüstri İle İlişkileri”, Milli Eğitim Bakanlığı Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim İle Sanayi İlişkileri Sempozyumu, Meslek ve Teknik Öğretim Kitapları Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları, Ankara, 19–20 Kasım 1975, No: 129, s.79.

⁶ Yazgan, T., “İnsangücü Eğitimi ve Produktivite Ücret Münasebetleri”, İktisat Fakültesi Mecmuası, B-3 C.1-4, İstanbul, 1996, s.68.

olarak gelişmesini sağlamak, bu eğitimi iş piyasasındaki işlere göre planlamak gerekmektedir.”⁷

Mesleki teknik eğitim, ifade eden tanımlarından anlaşılacağı gibi, nitelikli, sürekli kendini yenileyebilen ve üretici insan yetiştirmek amaçlar. Mesleki eğitim, yetiştirilen insanların birbirleriyle iletişim halinde ve uyumlu çalışmalarını sağlamaktadır. Mesleki eğitim sayesinde, teknolojik gelişmelerle yenilenen ve değişen mesleklerin eğitiminin sürekli hale getirilmesi amaçlanmakta, mesleki yeterliliklere dayalı eğitim oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Genellikle bireyler için önemli bir öğrenme güdüsü, hayatını kazanmak olmaktadır. Bu nedenle mesleki ve teknik eğitimin, insan zekâsını etkili düşünme yeteneğine dönüştürmedeki rolü büyüktür. Etkili düşünme yeteneğini geliştirmek için de bireyin, düşünme gereci olarak kullanılacak bilgileri açık ve kesin olarak görebilmesi gerekir. Mesleki ve teknik eğitim, belirli bir problem üzerinde düşünmek için tekrar olanağı sağlar ve bu düşünme sürecinde bilgiler açıkça görülebilir. Çünkü bu bilgileri, öğrenci yaşantılarında doğrudan uygulama olanağı bulur.⁸

“Sosyal açıdan mesleki eğitim, her bireyde meslek ihtiyacı ve ilgisi olduğu, her bireyin toplumsal faaliyetlere katılma ihtiyacını duyduğu, toplumun ise bireyin toplumsal iş bölümüne katılmasını ön gördüğü ilkesine dayanır. Bugün çağdaş toplumda çeşitli iş alanlarında görev alan büyük çalışanlar kitlesi, bunların geniş ölçüde yaygın bir alana dağılması ve modern iletişim araçları gibi faktörler çalışanların iş kabiliyetlerinin yeni beceri ve bilgilerle hızla geliştirilmesini gerektirmektedir. Bu ise sistemli olarak gelişmiş bir meslek eğitimini gerektirir. Tecrübeyle sabit olmuştur ki mesleki ve teknik eğitim, içinde bulunduğumuz yüzyılda, dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmelere ve sürekli değişen koşullara bağlı olarak giderek önem kazanmaktadır. Bilgi çağı, uzmanlaşmış, nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyacı ön plana çıkarmaktadır.”⁹

⁷ Karaçivi, C., “Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitim”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2000, s. 3.

⁸ Alkan, C.-Doğan, H.-Sezgin, S. İ., Mesleki Teknik Eğitimin Esasları Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar, Yönelmeler, Gazi Büro Kitabevi Ankara, 1996, s.76.

⁹ Alkan, -Doğan, -Sezgin, a.g.k., s.77.

2. Türkiye’ de Mesleki Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi

2.1. Mesleki Teknik Eğitimin Tarihi

Ülkemizde Meslek eğitimini uzun bir geçmişi vardır. 19. yy. kadar meslek eğitimi geleneksel çıraklık sistemi ile götürülmüştür. Halen faaliyet gösteren mesleki eğitim okul ve kurumlarından bir kısmı 19. yy.’ in ortalarında kurulmuştur. Bu okul ve programlarda son yıllarda ülkenin endüstriyel alanlardaki gelişmelerine paralel olarak değişiklikler yapılmıştır.

“Türkiye’ de Meslek Eğitimi, İmparatorluk döneminde Ahilik ve Loncalar aracılığıyla çırak, kalfa ve usta ilişkisi içinde gerçekleştiriliyordu.”¹⁰

Gelişimin başlangıç evresi olan İmparatorluk döneminde mesleki ve teknik eğitim, eğitim sistemi dışında düşünülmüştür. Diğer toplumlardaki gibi Türk toplumunda da 19. yy. a kadar mesleki ve teknik eğitim çıraklık sistemiyle yürütülmüştür. Loncaların sorumluluğunda bulunan bu eğitim gedik usulü ile organize edilmekteydi. Loncalar hükümetle olan ilişkilerini İntisap Ağaları (Belediye Başkanı) kanalıyla yürütürlerdi. Sistemde ustalık kademesine yükselen kalfalara peştamal kuşatılmaktaydı. Esnaf örgütlerinin mesleki ve sosyal ilişkileri esnaf şeyhi Kethüda ve ustabaşılar tarafında yürütülmekteydi. Bu yöneticiler esnaf tarafında seçimle göreve getirilmekte ve hükümet onayıyla işe başlamaktaydılar.¹¹

İmparatorluk döneminde uzun yıllar devam eden Ahilik ve Loncalar, Avrupa’ da ki fabrikalaşmaya karşı olarak kendini ve üretim sistemini yenilemediğinden, gelişen teknolojik gelişmeleri üretip sisteme adapte edememesinden dolayı gün geçtikçe önemini yitirmiş ve ortadan kalkmıştır.

Cumhuriyetten önce mahalli olarak kurulan ve yöneltilen mesleki eğitim okulları, Cumhuriyetle birlikte devlet politikası olarak ele alınmıştır.

2.2. Mesleki Teknik Eğitimin Cumhuriyet Sonrası Gelişim Süreci

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte öncelikli olarak % 10 olan okuma yazma oranını artırılması adına gayret gösterilmiştir. Bu gayretle birlikte ülkenin ekonomik

¹⁰ Soykut, R., Orta Yol Ahilik, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu Yayını, Ankara, 1971, s. 100.

¹¹ Sezgin, İ., Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme, Gazi Büro Yayınevi, Ankara, 1994, s.35.

olarak güçlenebilmesinde mesleki eğitimin önemi tartışılmaya başlamış ve mesleki eğitimle ilgili çalışmalar başlatılmıştır.

Osmanlı İmparatorluğundan Cumhuriyete geçişte çok sınırlı sayıda meslek okulları devredilebilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında 44 meslek okulu, bu okullara devam eden 4000 civarı öğrenci ve 258 görevli öğretmen bulunmaktaydı.¹²

Osmanlı İmparatorluğundan geçiş ve cumhuriyetin ilk yılları olan bu dönemde eğitim adına uygulamaya konacak yeni politikalar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu politikaların şekillenmesi amacıyla ülkemizde bulunan uzmanlar ve yabancı uzmanlarla birlikte eğitimciler yeni eğitim politikaları belirlemeye çalışmıştır. 1502 sayılı yasa ile birlikte Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü bu dönemde kurulmuştur. Tespit edilen durum, incelemeler, sorunlar ve bu sorunların çözülmesi adına öneriler geliştirilmiş ve mesleki teknik eğitimin yeni bir yapıya kavuşturulmasına çalışılmıştır.

1923–1940 yılları arası mesleki eğitim sistemimizin kuruluş dönemidir. Cumhuriyetin kurucuları, kuruluş aşamasından başlayarak mesleki ve teknik eğitim ile bir ülkenin kalkınması arasındaki ilişkilerin farkına varmıştır. 1923 İzmir İktisat Kongresi açılışında ekonomi ile eğitim arasındaki ilişkiler tartışılmıştır. Bu kongrede Türk eğitim sisteminin amaçları, temel ilkeleri ve yapısı 1739 sayılı Milli eğitim Temel Kanunu ile tespit edilmiştir. İş hayatında geçerli olan meslekleri hazırlamak, İktisadi Sosyal ve Kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak gibi hususlara yer verilmiştir. Cumhuriyet Döneminde mesleki eğitimin yaygınlaştırılması, gerekli insan gücü yetiştirilmesi, eğitimin devamlılık sağlaması amacı ile çeşitli kararlar alınmıştır. Ancak bütün bu yapılan çalışmaların bir sonuç vermesi için gerekli olan sanayi kuruluşlarının gelişmesi yerine, ülkenin yetersiz kaynaklarından dolayı tarıma yönelik bir kalkınma modeli benimsendiği de gözden kaçmamaktadır.¹³

1940 ile 1960 yılları arasında mesleki ve teknik eğitim hızlı bir gelişme göstermiştir. Bu gelişmeyle birlikte Cumhuriyetten itibaren mesleki eğitim sistemimiz ülkemizin ihtiyacı olan nitelikli insan gücü yetiştirme gayreti içine girmiştir. Öğretmen ihtiyacını karşılamak için gençler Avrupa ülkelerine gönderilmiş, Avrupa ülkelerinden de öğretmenler getirilmiştir. 1941 yılında Bakanlık Merkez örgüt Kanunu, 4113 sayılı

¹² Karaçivi, s. 51.

¹³ Karaçivi, s. 51.

yasayla değiştirilerek Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuş ve Talim Terbiye ve Teftiş hariç diğer hizmetler bu müsteşarlığa bırakılmıştır. Aynı yıl Mesleki Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünce geliştirilen programın gerçekleştirilebilmesi için, Milli Eğitim Bakanlığı emrine yüklü miktarlarda ve 10 yıl boyunca verilmek şartıyla ödenek ayrılmıştır. Bu ödeneğin daha çok tesis ve öğretim araçlarına harcanması sağlanmıştır. Ancak 2. Dünya savaşının ekonomik etkilerinden dolayı programdaki hedeflere tam olarak ulaşılamamıştır. 1960 'lı yıllara kadar olan dönemde hızlı ve sistemli bir gelişme olmuştur. Bu yıllarda ülkemiz ekonomik tercihin yaparak sanayi ülkesi olmaya karar vermiştir.¹⁴

1950 yılında 5642 sayılı yasa ile Milli Eğitim Bakanlığı emrine yüklü miktarda verilen ödenek ile yarım kalan işler tamamlanmıştır. Atelye ve Laboratuvar tesisleri tamamlanarak hizmete girmiştir. 1960 'tan itibaren mesleki teknik öğretimin gelişen ve değişen Türkiye ihtiyaçlarına cevap verecek bir yapıya kavuşturulması çabaları giderek önem kazandı. Bu süreçte Milli Eğitim Şuraları ve kalkınma planları önemli rol oynamaktadır. Teknik Eğitimin yapı ve işleyişini ilgilendiren kararlar daha çok 7, 8, 9 ve 10. şuralarda alınmıştır.¹⁵

Nitelikli insan gücü yetiştirilmesi amacıyla 1977 yılında “2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu” çıkarılmıştır. Bu kanun 9 yıl süreyle yürürlükte kalmış, ancak bu dönemde arzu edilen sonuçlara ulaşılamamıştır. 1986 yılında da Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu çıkarılmıştır.

3. KALKINMA PLANLARINDA MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Türkiye, 1963 yılında planlı kalkınma dönemine girmiş ve bu dönemde toplumun eğitim seviyesini yükseltilmesi ve Türk toplumunun eğitim seviyesinin toplumun ihtiyaç ve şartlarına uygun teknik insan gücü yetiştirilmesine öncelik verilmiştir.

“1963 yılı ile her beş yılda bir hazırlanan Kalkınma Planlarında, ülkenin insan gücü ihtiyaçları, insan gücü istihdam ilişkileri, örgün ve yaygın eğitime ayrılan kaynaklar, kaynakların dağılımı, eğitim ve öğretim kalitesini yükseltici tedbirler belirlenmeye başlamıştır. Belirlenen tedbirler Devlet Planlama Teşkilatı Koordinatörlüğünde ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde yürütülmektedir.”¹⁶

¹⁴ Karaçivi, s. 54.

¹⁵ Karaçivi, s. 55.

¹⁶ MEB, Cumhuriyet Döneminde Eğitim II, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1999, s. 5.

3.1. I. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963–1967)

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, eğitimin kalkınmanın en etkili araçlarından biri olduğu vurgulanmış ve eğitim sisteminin Türk toplumunun gereksinmelerine ve şartlarına uygun insanların yetiştirilmesine doğru yöneleceği belirtilmiştir. Orta öğretim çağındaki gençlerin büyük bir bölümü teknik ve mesleki eğitime yönelecektir. Bu amacı gerçekleştirmesi için teknik öğretim, çıraklıktan teknisyenliğe kadar bütünüyle sanayi ile bağlantılı, onun imkân ve ihtiyaçları ile uyuşan bir sistem olarak kurulmalı ve işletilmelidir.¹⁷

I. Beş Yıllık Kalkınma Planında; mesleki teknik eğitim hedefleri olarak; okul çağındaki nüfus 1.505.000, toplam öğrenci sayısı 46.500, öğrencilerin okul çağındaki nüfusa oranı %3, öğretmen sayısı %8, öğrenci öğretmen oranı ise %14 olarak belirtilmiştir.¹⁸

3.2. II. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968–1972)

İkinci 5 yıllık kalkınma planında, her kademedeki öğretim kurumlarının, öğretim programlarını, kendilerinden beklenen fonksiyonları yerine getirmeleri için devamlı olarak değerlendireceği ve geliştireceği, genel, mesleki ve teknik eğitimin bütün kademelerinde ders programları arasında, tek bir eğitim anlayışına uygun olarak, birlik sağlanacağı ifade edilmiştir.¹⁹

İkinci Beş yıllık kalkınma planı döneminde, mesleki teknik eğitimin var olan durumu şu şekilde açıklanmıştır:²⁰

“Kız teknik öğretim fonksiyonel eğitim veren bir nitelik kazanmıştır. Mezunlarından bu amaçla yararlanma sınırlı kalmıştır. Mezunların yüzde 24 ünün yüksek öğretime devam ettiği, yüzde 30 unun çalıştığı ve yüzde 41 inin mesleki bir iş yapmadığı anlaşılmaktadır. Çalışan yüzde 30, çoğunlukla eğitim görmüş olduğu konu dışındaki işlerde bulunmaktadır. Kız teknik öğretimde mesleğe hazırlamak ve okulları çevrelerine yararlı çalışmalar yapan merkezler durumuna getirmek için çalışmalar başlamıştır. Okulların eğitim araçlarının yetersizliği bu konuda dar boğaz olmaktadır. İnsangücü

¹⁷ DPT, Kalkınma Planı Birinci Beş Yıl:1963–1967, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara, 1963, s. 118.

¹⁸ DPT, a.g.k., s. 119.

¹⁹ DPT, Kalkınma Planı İkinci Beş Yıl:1968–1972, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1967, s. 8.

²⁰ DPT, a.g.k., s. 9.

ihtiyaçlarına göre teknik eğitime verilen ağırlıkla kapasitesi arttırılırken okulları bitirenlerin sanayide iş bulmaları ve özellikle buldukları işten tatmin olmaları güç olmaktadır.

Mezunların teorik bilgilerine rağmen iş hayatının gereklerine uymamaları, iş hayatına hazırlayıcı imknların ğretim sırasında yaratılmamış olması, öğrenimin sanayi ile ilişkilerinin kopuk olması yüzünden sanayideki gelişmelerin izlenememesi, işverenlerin bu elemanların yeterliliği konusundaki güvensizlikleri, elemanların creti yetki ve sorumluluklarının tespit edilmemiş olması bu konudaki sorunlardır. Sanat enstitülerinde eitli dallarda farklı verim oranları vardır ve yüzde 30 ile yüzde 55 arasında değişmektedir. Öğrenci ğretmen oranlarındaki iyileşmeye rağmen verimde olumlu bir gelişme yoktur. Lise seviyesindeki meslek okullarında(tarım ve sağlık) verim iyidir. Tekniker okullarındaki nitelik göstergeleri sanat enstitülerinden farklı değildir.”

Mevcut durum ve sorunlar ifade edildikten sonra, sorunun ancak eğitim sanayi ilişkileri göz önünde bulundurarak zlebileceği ifade edilmiştir. Bu zm, üretim faaliyetlerini geliştirmek ve öğrencilerin iş hayatına uymasını ğretim sırasında sağlamak, ğretim ile sanayi arasında doğrudan doğruya ilişkiler kurmak, stajların, uygulama çalışmalarının sanayi kuruluşlarında yapılmasını sağlamak, sanayideki gelişmeleri ğretim programlarına hızla geçirmek, mezunların okul sonrası çalışmaları ile ilgili programlar düzenlemekle gerçekleştirilecektir.²¹

3.3. III. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973–1977)

III. BYKP’ nında orta öğretimin her iki kademesinde de nitelik ve nicelik olarak yeterli gelişmelerin sağlanamadığı ifade edilmiştir. Orta ğretimin ilk kademesinde genel eğitime doğru bir yönelme olmuş, öğrencilere mesleğe yönelik bilgi ve maharet kazandıran mesleki ve teknik eğitim yeterince geliştirilememiştir. Böylece, orta öğretimin birinci kademesi sadece st eğitim kurumları için ğrenci yetiştirme niteliğini devam ettirmiştir.

Buna uygun olarak 22 yıllık perspektif plan içinde orta öğretimde mesleki ve teknik eğitimin ağırlık kazanması, üretim teknikisyen gereksinmesine uygun insan gücü yetiştirmeye yönelmesi hedeflenmiştir. Perspektif planda 1995–1996 ğretim yılında ortaöğretimde okullaşma oranının yüzde 45 e ulaşması, ortaöğretimde mesleki ve teknik

²¹ DPT, a.g.k., s. 11.

öğrenim gören öğrenci oranının yüzde 65, genel öğretimin yüzde 35 olması hedeflenmiştir.²²

3.4. IV. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979–1983)

1973 yılından itibaren mesleki ve teknik liselerde toplam öğrenci sayısı bakımından plan hedeflere ulaşılmış hatta aşılmıştır. Ancak bu artış nitelik iyileşmesini beraberinde getirmemiştir.

Ortaöğretimde mesleki ve teknik öğretime ağırlık kazandırılmasının temel ilke olarak benimsenmesinin yanında, dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında, endüstri ile ilişkilerin geliştirilmesine olanak veren program uygulanmasının gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür. Örgün ve Yaygın eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanmasında sanayi katkısının sağlanması kamu, yatırımcı ve işletmeci kuruluşlarıyla işbirliğinin gerçekleşmesi için gerekli düzenlemelerin yapılacağı belirtilmiştir.²³

3.5. V. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985–1989)

Bu BYKP döneminde, yüksek öğrenim önündeki yığılmayı önlemek ve ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücü yetiştirmek için örgün ve yaygın mesleki ve teknik liselerin tercih edilmesi sağlanacaktır. Bu amacın sağlanması için, gerekli program ve yapı değişikliği mesleki ve teknik liselerde uygulanmaya başlanacaktır. Nitelikli işçi eğitiminin yaygın eğitime dönüştürülmesi, teknisyen eğitiminin ise üç yıllık teknisyen liselerinde başlatılması beşinci plan dönemi başında gerçekleşecektir.²⁴

“Ayrıca bu dönemde teknik dallarda İngilizce eğitimi yapan Anadolu Mesleki ve Teknik Liseleri ve yurt dışı işçi çocuklarının eğitimi için Almanca eğitimi yapan Anadolu Liseleri ve İmam Hatip Liseleri açılacaktır.”²⁵

Beşinci Plan döneminde meslek liselerinde gerçekleştirilmesi öngörülen sayısal hedefler şu şekildedir:

²² DPT, Yeni Strateji ve Kalkınma Planı Üçüncü Beş Yıl:1973–1977, Devlet Matbaası, Ankara, 1973, s. 758.

²³ DPT, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı:1979–1983, Devlet Matbaası, Ankara, 1979, s. 457.

²⁴ DPT, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:1985–1989, Devlet Matbaası, Ankara, 1985, s. 143.

²⁵ DPT, a.g.k., s. 144.

Tablo 1**V. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Liselerdeki Sayısal Gelişmeler (bin kişi)**

Yıllar	Çağ Nüfusu (15–17 Yaş)	Mesleki ve Teknik Liseler	
		Öğrenci	Okullaşma (%)
1983–1984	3.230	433	13,4
1984–1985	3.284	473	14,4
1985–1986	3.321	521	15,7
1986–1987	3.346	579	17,3
1987–1988	3.367	646	19,2
1988–1989	3.387	698	20,6

Kaynak: DPT, **Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:1985–1989**, Orta Öğretimde Sayısal Hedefler, 1985, s.143.

3.6. VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990–1994)

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında, eğitim sisteminin, meslek kazandırıcı yaygın eğitim, ara insan gücü ve yüksek nitelikli insan gücü yetiştiren eğitim olmak üzere üç boyutlu bir yapıda ele alınması, ekonominin gereksinim duyduğu nitelikli ara insan gücünün yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitime öncelik verilmesi hedeflenmiştir.

Altıncı Plan döneminde mesleki ve teknik eğitimle ilgili gerçekleştirilmesi öngörülen sayısal hedefler şu şekildedir:

Tablo 2**VI. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Liselerdeki Sayısal Gelişmeler (bin kişi)**

Yıllar	Çağ Nüfusu (15–17 Yaş)	Mesleki ve Teknik Liseler	
		Öğrenci	Okullaşma (%)
1988–1989	3.611	551	14,7
1989–1990	3.702	593	16,0
1990–1991	3.796	657	17,3
1991–1992	3.890	724	18,6
1992–1993	3.991	795	19,9
1993–1994	4.071	864	21,2

Kaynak: DPT, **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı:1990–1994**, Orta Öğretimde Sayısal Hedefler,1989, s. 292.

Mesleki teknik eğitim kurumlarının eğitim insan gücü-istihdam ilişkileri çerçevesinde, tarım, sanayi ve hizmet sektörleri ile etkili işbirliği içinde olmalarının sağlanacağı ve eğitim kalitesinin yükseltilmesi için eğitim programlarının ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma ile uyumlu olarak geliştirileceği belirtilmektedir.²⁶

3.7. VII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996–2000)

Bu kalkınma planında mevcut durum için şu yorum yapılmaktadır:

Kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitim alanına yeterince yönelmemiş olmaları sorun yaratmaktadır. Bu durum kamunun eğitim maliyetini arttırmakta ve eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Mesleki ve teknik örgün ve yaygın eğitimin insan gücü ihtiyaçlarına uygun hale getirilme çabası istenen seviyede olmamıştır. Özellikle yaygın eğitim yetersiz kalmıştır. Yeni meslek türleri ile ilgili yapılan çalışmalarda yeterli gelişme sağlanamamıştır.²⁷

Yedinci Plan döneminde mesleki ve teknik eğitimde beklenen sayısal gelişmeler şu şekildedir:

Tablo 3
VII. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimde Sayısal Gelişmeler (bin kişi)

Eğitim Düzeyi	1994–1995		2000–2001 (Hedef)	
	Öğrenci Sayısı	Okullaşma Oranı (%)	Öğrenci Sayısı	Okullaşma Oranı (%)
Mesleki ve Teknik Liseler	898	22,4	1397	34,5

Kaynak: DPT, **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:1996–2000**, Eğitimde Beklenen Sayısal Gelişmeler, 1995, s. 28.

Yedinci beş yıllık kalkınma planı döneminde eğitim, en öncelikli sektör olacaktır. İyi eğitilmiş bir genç nüfusun 21. yüzyılda, gerek ülkemizin rekabet gücünün artmasında gerekse A.B.’ye uyum bakımından Türkiye’ye büyük avantaj sağlayacağı belirtilmiştir. Örgün ve yaygın eğitim sisteminin nitelik ve niceliğini geliştirerek ekonomik büyüme ve sosyal gelişmenin en önemli unsurlarından olan insan gücünün yetiştirilmesi temel ilke

²⁶ DPT, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı:1990–1994, Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü, Ankara, 1994, s. 295.

²⁷ DPT, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:1996–2000, Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü, Ankara, 1995,s. 20.

olarak benimsenmiştir. İnsan gücü yetiştirilmesi ve verimliliğin yükseltilmesi amacıyla eğitime ayrılan kaynakların artırılması, özel sektör kaynaklarından da yararlanılması ve bu kaynakların akılcı bir şekilde kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

Orta öğretimden üniversiteye yönelme sürecini yeniden düzenleyebilmek, üniversite önündeki aşırı yığılmayı önlemek ve ülkemizin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü yetiştirebilmek amacıyla, yüksek öğretim öncesinde ve orta öğretim kademesinde yoğun şekilde faaliyet gösteren özel dershanelerin mesleki ve teknik eğitime yönelmeleri ve uygun olanların orta öğretim ve yüksek öğretim kurumu oluşturmaları desteklenecektir.

“Uluslararası rekabet gücünün artırılmasında ileri teknolojinin kullanımı, geliştirilmesi ve üretilmesi birincil öneme sahiptir. İnsan gücü potansiyelinin değerlendirilmesi ve niteliğinin artırılarak üretim sürecine katılımının sağlanması gerekmektedir. Eğitim sistemi bu amaca hizmet edebilmek için dinamik bir yapıya kavuşturulmalıdır. İhtiyaç duyulan insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla orta ve yüksek öğretim kademelerinde örgün ve yaygın mesleki-teknik eğitime önem verilecektir.”²⁸

3.8. VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001–2005)

Sekizinci Beş Yıllık kalkınma planında mesleki ve teknik eğitimdeki mevcut durum şu şekilde açıklanmıştır:

1995–1996 öğretim yılı itibariyle yüzde 23,4 olan mesleki ve teknik eğitimdeki okullaşma oranı, 1999–2000 öğretim yılında yüzde 22,8 olarak gerçekleşmiştir.²⁹

Tablo 4
VIII. Plan Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Sayısal Gelişmeler(bin kişi)

Eğitim Kademesi	1995–1996		1999–2000		2000–2005 (Hedef)	
	Öğrenci Sayısı	Okullaşma Oranı (%)	Öğrenci Sayısı	Okullaşma Oranı (%)	Öğrenci Sayısı	Okullaşma Oranı (%)
Mesleki ve Teknik Eğt.	946	23,4	938	22,8	1.346	35,0

Kaynak: DPT, **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:2001–2005**, Eğitimde Sayısal Gelişmeler, 2000, s. 83.

²⁸ Argün, H., “Planlı Kalkınma Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitim”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003, s. 27.

²⁹ DPT, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:2001–2005, Başbakanlık, Ankara, 2000, s. 81.

Kaynakların yetersizliği ve mevcut kaynakların etkili bir şekilde kullanılmaması ve sanayi ile işbirliğinin yeterince geliştirilememesi gibi nedenlerle mesleki ve teknik eğitimde plan hedeflerinin gerisinde kalınmış, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelik ve türde mesleki eğitim programlarının geliştirilmesinde yetersiz kalınmıştır. Orta öğretimde etkili bir yönlendirme sisteminin bulunmaması ve özellikle mesleki teknik eğitim ve sanayi işbirliğinin yeterince geliştirilememesi sebebiyle yüksek öğretim kurumları önündeki yığılmalar devam etmiştir.³⁰

Mevcut durum özetlendikten sonra Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı doğrultusunda amaçlar, ilkeler ve politikalar şu şekilde belirlenmiştir:

Milli eğitim, herkes için hayat boyu öğrenme yaklaşımıyla bilgiye ulaşma yol ve yöntemlerini öğreten, etkin bir rehberlik hizmeti içeren, eğitimin tüm evrelerinde yatay ve dikey geçişlere imkân veren, yetki devrini esas alan, istisnasız tüm öğrenciler için fırsat eşitliğini gözetten bir sistem bütünlüğü içerisinde yeniden düzenlenecektir.³¹

“Mesleki-teknik eğitime ağırlık verilecek, orta öğretimin genelinde mesleki teknik eğitimin payı arttırılacak, Üniversiteye giriş sınavlarında uygulanan katsayı farkları ortadan kaldırılarak, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaşması teşvik edilecek, mesleki teknik eğitim programlarının meslek standartlarına dayalı olarak yapılması sağlanacaktır. Toplumda hayat boyu öğrenme anlayışının benimsenmesini esas alan her türlü yaygın eğitim imkânı geliştirilecek; özellikle üniversiteye giremeyen gençlere kısa yoldan beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetleri arttırılacak, mahalli idarelerin, gönüllü kuruluşların ve özel sektörün bu konudaki faaliyetleri özendirilecektir.³²

Sekizinci BYKP döneminde, 1986 yılında çıkan 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu, Mesleki Eğitim Kanunu olarak yeniden düzenlenerek 24458 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve 10.07.2001 tarihinde uygulamaya konmuştur.

3.9. IX. Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007–2013)

Dokuzunca Beş Yıllık kalkınma planında mesleki ve teknik eğitimdeki mevcut durum şu şekilde açıklanmıştır:

³⁰ DPT, a.g.k., s. 81.

³¹ DPT, a.g.k., s. 82.

³² DPT, a.g.k., s. 84.

“Ekonominin ihtiyaç duyduğu alanlarda ara eleman temininde zorluk yaşanmasına rağmen, mesleki eğitim mezunlarının işsizlik oranı yüksektir. Bu oran 2000 yılında yüzde 10,9’dan 2005 yılında yüzde 13,3’e yükselmiştir. Bu durum bilişsel yetenekleri yüksek öğrencilerin mesleki eğitimi tercih etmemesi, mesleki eğitim sisteminin işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmaması, mevcut mesleki eğitim programlarının ilgili tüm taraflarla işbirliği içinde güncellenmemesi, donanım eksikliği ve nitelikli eğitim personelinin yetersiz olması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır.”³³

Eğitim programları gözden geçirilerek, mesleki eğitimin işgücü piyasasındaki gelişmelere cevap verecek esnekliğe kavuşturulması amacıyla modüler sisteme geçilmesine başlanmıştır.

“Eğitim kurumları dışında kazanılan becerileri de belgelendirecek tutarlı ve güvenilir, meslek standartlarına dayalı bir sınav ve belgelendirme sistemi oluşturulamamıştır. Ancak, meslek standartları, sınav ve belgelendirme sistemini devlet, işçi ve işveren kesimleriyle işbirliği içinde kurmak, yaygınlaştırmak, geliştirmek ve idame ettirmek amacıyla Ulusal Mesleki Yeterlikler Kurumunun oluşturulmasına yönelik yasal düzenleme çalışmaları sürdürülmektedir.”³⁴

Okullaşma oranlarında, okul öncesi eğitimde düşük seviyelerde kalınmış, ilköğretimde yüzde 100’e ulaşamamış, ortaöğretimde mesleki eğitimin payı artırılmamıştır.

“Meslek yüksek okulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünün bulunmaması, mesleki ve teknik eğitim programlarının işgücü piyasasının taleplerine uygun olarak güncellenememesi sonucu mesleki ve teknik eğitim mezunlarının istihdamı artırılmamakta ve mesleki eğitime olan talebi azalmaktadır.”³⁵

Mevcut durum özetlenerek Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı doğrultusunda amaçlar, ilkeler ve politikalar şu şekilde belirlenmiştir:

Nitelikli insan gücü yetiştirilecek ve mevcut işletmelerde çalışanların mesleki ve teknik niteliklerinde iyileştirmeye yönelik çalışmalar desteklenecektir. Mesleki ve teknik

³³ DPT, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı:2007–2013, Başbakanlık, Ankara, 2006, s. 46.

³⁴ DPT, a.g.k., s. 46.

³⁵ DPT, a.g.k., s. 48.

eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçilecek, yükseköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim, program bütünlüğünü esas alan tek bir yapıya dönüştürülecek, mesleki eğitimde, nitelikli işgücünün yetiştirilmesinde önemli yeri olan uygulamalı eğitime ağırlık verilecektir.³⁶

“Meslek standartlarına dayalı yeterliliklerin geliştirilmesi, belgelendirilmesi, belge ve eğitim veren kuruluşların akreditasyonu gibi temel işlevleri içeren Ulusal Mesleki Yeterlilik Sistemine ilişkin çalışmalar tamamlanacak ve bu sisteme duyarlı bir mesleki eğitim yapısı geliştirilecektir.”³⁷

İş bulma ile ilgili hizmetlerin daha fazla kişiye sunularak hizmetlerin kalitesi yükseltilmeye çalışılacaktır. İstihdam garantili programlar, mesleki eğitim kursları yaygınlaştırılacaktır. Aktif iş gücü programları, piyasanın ihtiyacı doğrultusunda düzenlenecektir. Kadınların da ekonomik ve sosyal hayata katılımlarını artırmak için mesleki eğitim imkânları geliştirilerek istihdam edilebilirlikleri artırılabilecektir. Meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında program bütünlüğünü adına iş bölümü ve işbirliği sağlanacaktır. Sanayi ile işbirliği içinde gerçekleştirdikleri uygulamalı eğitim güçlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.³⁸

Dokuzuncu Kalkınma Planında, mesleki ve teknik eğitim okullaşma oranı için ayrı bir hedef belirlenmemiş, genel ortaöğretim adına 2012 yılında % 100 okullaşma oranı hedef olarak gösterilmiştir.

4. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM VEREN OKULLAR VE PROGRAMLARI

Türk sanayinde nitelikli insan gücü ihtiyacı, uluslar arası rekabet gücü kazanma çabası içindeki Türk ekonomisi bakımından çok önemli bir konudur. Dışa açık ekonomi politikası, işgücünün nitelik ve verim düzeyinin yükseltilmesini, bunun sayesinde de insan gücünün yetiştirilerek ekonomik kalkınmayı destekleme ve hızlandırma görevinin yerine getirilmesini gerekli kılmaktadır.

1739 sayılı Milli eğitim Temel Kanunu ile şekillenen Türk Milli Eğitim Sistemi içinde mesleki ve teknik öğretim yapan okullar, 4 ayrı genel müdürlük yönetiminde

³⁶ DPT, a.g.k., s. 91.

³⁷ DPT, a.g.k., s. 92.

³⁸ DPT, a.g.k., s. 92.

faaliyet göstermekte ve hem mesleğe, hem de yüksek öğrenime öğrenci hazırlayan programlar uygulanmaktadır.

Halen faaliyet gösteren örgün mesleki ve teknik eğitim okulları; Erkek Teknik Öğretim Okulları, Kız Teknik Öğretim Okulları, Ticaret ve Turizm Öğretim Okulları, Din Öğretim Okulları' dır.³⁹

Ancak Din Öğretim Okulları bu çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

4.1. Erkek Teknik Öğretim Okulları

Erkek teknik öğretim okulları; ülkemiz endüstrisinin gereksinim duyduğu iş alanlarına orta kademe teknik insan gücü yetiştiren ve yükseköğretime öğrenci hazırlayan ortaöğretim kurumlarıdır.⁴⁰

Erkek teknik öğretim okullarının yapısında anadolu teknik liseleri, anadolu meslek liseleri, teknik liseler, endüstri meslek liseleri, çok programlı liseler, mesleki ve teknik eğitim merkezleri altında okullar bulunmaktadır.

Erkek teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün, Milli Eğitim Bakanlığı' nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3797 sayılı Kanun' un 13. maddesi çerçevesinde; toplumumuza ihtiyaç duyduğu her seviyede eğitime ve öğretim verilmesi, gençlerimizi istedikleri mesleklerde nitelikli hale getirip yüksek öğretime hazırlanması, mesleki teknik öğretim okullarını nicelik ve nitelik açısından yeterli seviyeye getirilmesi, mesleği olmayan gençleri sertifika programları verilen yaygın eğitim kurumlarına yönlendirilmesi ve mezunların da kendi alanlarında istihdam edilmesine yönelik belirlenmiş görevleri vardır.⁴¹

Erkek teknik öğretim okulları olarak ifade edilen okullardan meslek liselerinde asgari genel kültür bilgisinin yanında herhangi bir mesleğe ait bilgi verilmektedir. Bu okullara sınavsız ve ortaöğretim not ortalamasıyla girilmektedir. Anadolu Meslek liselerinde ise meslek eğitimi yanında bir yabancı dilin öğretilmesi amaçlanmaktadır. Teknik liselerde 9. sınıftaki belirli derslerden başarıyı yakalamış öğrencilerin meslek eğitimi aldığı okullardır. Bu okullar meslek eğitiminin yanından fen bilimleri eğitimi

³⁹ Kazu, İ.Y.-Demirli, C., "Mesleki ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler", Milli Eğitim Dergisi, Sayı:155-156, Ankara, 2002, s.4.

⁴⁰ Kazu,-Demirli, a.g.m., s.5.

⁴¹ MEB, Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1997, s. 17.

vererek yükseköğrenime öğrenci hazırlamaktadır. Anadolu teknik liseleri ise sınavla öğrenci almaktadır. Anadolu teknik liselerinde bir mesleğe ait bilginin yanında, bir yabancı dil bilen ve fen bilimleri eğitimi alan öğrenci yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Tablo 5
Erkek Teknik Öğretim Okullarında Uygulanan Program Türleri

ALANLAR	DALLAR
AHŞAP TEKNOLOJİSİ ALANI	Mobilya İmalatı - Mobilya Döşeme - Ahşap Üst Yüzey İşleme Ahşap Süsleme - Ahşap İskelet İmalatı - Ahşap Doğrama Ahşap Yat ve Tekne İmalatı
AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ ALANI	Ayakkabı Modelistliği - Ayakkabı Üretimi - Saraciye Üretimi Saraciye Modelistliği
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI	Ağ İşletmenliği - Web Programcılığı Veri Tabanı Programcılığı - Bilgisayar Teknik Servisi
BİYOMEDİKAL CİHAZ TEKNOLOJİLERİ ALANI	Tıbbi Görüntüleme Sistemleri Yaşam Destek ve Tedavi Cihazları Fizyolojik Sinyal İz. Teşhis ve Kayıt Cih. Tıbbi Lab. ve Hasta Dışı Uygulama Cihaz.
DENİZ ARAÇLARI YAPIMI ALANI	Deniz Araçları Ressamlığı Çelik Gemi İnşaa Deniz Araçları Tesisat Donatımı
DENİZCİLİK ALANI	Makine Zabitliği - Gemi Elektroniği ve Haberleşme Gemi Otomasyonu - Gemi Yönetimi Yat Kaptanlığı - Balıkçı Gemisi Kaptanlığı - Su Ürünleri Üretimi
ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI	Bobinaj - Büro Makinaları Teknik Servisi Elektrik Tesisatları ve Pano Montörlüğü Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servisi Elektromekanik Taşıyıcılar Bakım On. Endüstriyel Bakım Onarım - Görüntü ve Ses Sistemleri Güvenlik Sistemleri - Haberleşme - Otomasyon Sistemleri Yüksek Gerilim Sistemleri
ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI	Endüstriyel Kontrol Mekatronik
GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	Fotoğraf Çekim Fotoğraf Baskı - Grafik
GAZETECİLİK ALANI	Yazılı Basın Muhabirliği -TV Muhabirliği Foto Muhabirliği Sayfa Sekreterliği
İNŞAAT TEKNOLOJİSİ ALANI	Harita ve Kadastro - Mimari - Statik Yapı Teknik Ressamlığı Ahşap Doğrama Kaplama - PVC Doğrama ve Montaj Betonarme Demir Kalıp ve Çatıcılık - Yapı Yüzey Kaplama Yapı Lab. - Yapı Dekorasyon - Yapı Yalıtımı Duvarcılık - Restorasyon - İç Mekân - Çelik Yapı Teknik Ressamlığı
KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI	Kimya - Kimya Proses - Petrol-Rafineri - Petrol-Petrokimya Lastik Üretimi - Deri İşleme - Boya Üretimi ve Uygulama
KUYUMCULUK TEKNOLOJİSİ ALANI	Takı İmalatçılığı
MATBAA ALANI	Baskı Öncesi - Ofset Baskı - Flekso Baskı - Tifdruk Baskı Serigrafi ve Tampon Baskı - Baskı Sonrası
MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ALANI	Otomotiv Elektromekanik - Otomotiv Gövde - Otomotiv Boya İş Makineleri - Tarım Makineleri
PLASTİK TEKNOLOJİSİ ALANI	Plastik İşleme Plastik Kalıp
RADYO TELEVİZYON ALANI	Kameramanlık - Teknik Yapım-Yayın Grafik-Animasyon - Radyo-Televizyon Programcılığı
RAYLI SİSTEMLER TEKNOLOJİSİ ALANI	Raylı Sistemler Makine -Raylı Sistemler Elektrik- Elektronik Raylı Sistemler İşletme - Raylı Sistemler İnşaat
TEKSTİL TEKNOLOJİSİ ALANI	İplik -Endüstriyel Dokuma Terbiye Teknolojileri -Endüstriyel Örne
TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI	Soğutma Sistemleri - Klima Sistemleri Merkezi İklimlendirme Sistemleri Isıtma ve Sıhhi Tesisat Isıtma ve Doğalgaz İç Tesisatı Isıtma ve Gaz Yakıcı Cihazlar
UÇAK BAKIM ALANI	Uçak Gövde-Motor Uçak Elektroniği
ULAŞTIRMA HİZMETLERİ ALANI	Lojistik

Kaynak: http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_atl (03.11.2007)
Verilerden hareketle düzenlenmiştir.

Çok programlı liseler ise genel ortaöğretim, erkek teknik öğretim, kız teknik öğretim, ticaret ve turizm öğretimi ile din öğretimi okullarının ayrı ayrı açılması ekonomik olarak mümkün olmayan küçük yerleşim birimlerinde bu öğretim programlarının aynı yönetim altında uygulandığı okullardır. Bu okullarda, bağımsız olarak eğitim yapan orta öğretim kurumlarında uygulanan programlar aynen uygulanmakta ve öğrencilere bitirdikleri programa ait diploma düzenlenmektedir.⁴²

“4702 sayılı Kanun gereğince, eğitim maliyetini azaltmak, kaynakları daha verimli kullanmak ve eğitimin niteliğini artırmak amacıyla öncelikle Bakanlıkça belirlenen küçük yerleşim birimlerinde olmak üzere meslekî ve teknik eğitim merkezleri kurulmaktadır. Bu merkezlerde, meslekî ve teknik eğitim alanında diplomaya götüren Anadolu teknik lise, Anadolu meslek lisesi, teknik lise ve meslek lisesi seviyesindeki orta öğretim programlarının tümü, çıraklık eğitimi programları ile belge ve sertifikaya götüren yaygın meslekî ve teknik eğitim programları uygulanmaktadır. Bakanlığımızca, küçük yerleşim birimlerinde açılmış bulunan, öğrenci sayısı yeterli olmayan bazı meslekî ve teknik orta öğretim kurumları ile meslekî eğitim merkezleri aynı yönetim altında toplanmak suretiyle meslekî ve teknik eğitim merkezi olarak yapılandırılmıştır.”⁴³

Bu yıl son defa uygulamada olan sistemde meslek liseleri 3 yıl, teknik liseler ve anadolu meslek liseleri 4 yıl, anadolu teknik liseleri ise 5 yıl öğretim süresine sahipken, yeni uygulamaya konan sistem ile tüm okulların eğitim süreleri 4 yıl olarak belirlenmiş ve ders programları buna göre düzenlenmiştir.

4.2. Kız Teknik Öğretim Okulları

Kız teknik öğretim okulları; ülkemiz endüstrisinin gereksinim duyduğu iş alanlarında kız ve kadınlar öncelikli olmak üzere genç ve yetişkinlerin, endüstri ve hizmet alanlarında ihtiyaç duyulan mesleklere yönelik bireyler olarak yetiştirilmesi sağlayan, mesleği olmayanlara ve meslek değiştirmek isteyenlere meslek edinmelerini sağlayacak kurs ve sertifika programlarını oluşturan ve yüksek öğretime öğrenci hazırlayan ortaöğretim kurumlarıdır.⁴⁴

⁴² http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_cpl (06.04.2007)

⁴³ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_metem (11.04.2007)

⁴⁴ <http://ktogm.meb.gov.tr/amaclarimiz.asp> (11.04.2007)

Tablo 6
Kız Teknik Öğretim Okullarında Uygulanan Program Türleri

ALANLAR	DALLAR
1-AYAKKABI VE SARACIYE TEKNOLOJİSİ ALANI	Ayakkabı Modelistliği - Ayakkabı Üretimi Saraciyeye Üretimi - Saraciyeye Modelistliği
2-BAHÇECİLİK ALANI	Dış Mekân Bitkileri - İç Mekân Bitkileri Kesme Çiçek - Çiçek Düzenleme Sebze Yetiştirme - Meyve Yetiştirme - Peyzaj
3-BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI	Ağ İşletmenliği - Web Programcılığı Veri Tabanı Programcılığı - Bilgisayar Teknik Servisi
4-BÜRO YÖNETİMİ VE SEKRETERLİK ALANI	Yönetici Sekreterliği - Ticaret Sekreterliği Hukuk Sekreterliği - Tıp Sekreterliği
5-ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ALANI	Erken Çocukluk Eğitimi - Özel Eğitim
6-DENİZCİLİK ALANI	Makine Zabıtlığı - Gemi Elektronik ve Haberleşme Gemi Otomasyonu - Gemi Yönetimi - Yat Kaptanlığı Balıkçı Gemisi Kaptanlığı - Su Ürünleri Üretimi
7-EĞLENCE HİZMETLERİ ALANI	Animatörlük - Çocuk Animatörlüğü
8-ELEKTRİK-ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI	Bobinaj - Büro Makineleri Teknik Servisi Elektrik Tesisat ve Pano Montörlüğü Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servisi Elektromekanik Taşıyıcılar Bakım Onarım Endüstriyel Bakım Onarım - Görüntü ve Ses Sistemleri Güvenlik Sistemleri - Haberleşme Sistemleri Otomasyon Sistemleri - Yüksek Gerilim Sistemleri
9-ELSANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANI	El Dokuma - El ve Makine Nakışı Sanayi Nakış - Halı Desinatörlüğü Dekoratif El Sanatları - Dekoratif Ev Tekstili
10-GIDA TEKNOLOJİSİ ALANI	Gıda Kontrol - Süt İşleme - Sebze ve Meyve İşleme Hububat İşleme - Zeytin İşleme - Çay Üretimi ve İşleme
11-GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ ALANI	Kadın Giyim Modelistliği -Erkek Giyim Modelistliği Çocuk Giyim Modelistliği - İç Giyim Modelistliği Hazır Giyim Model Makineciliği - Deri Giyim Kadın Terziliği - Erkek Terziliği - Kesim
12-GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	Fotoğraf Çekim - Fotoğraf Baskı - Grafik
13- GÜZELLİK VE SAÇ BAKIM HİZMETLERİ ALANI	Saç Bakımı - Güzellik Hizmetleri Vücut Bakımı ve Masaj - Makyaj
14-HALKLA İLİŞKİLER VE ORGANİZASYON HİZMETLERİ ALANI	Halkla İlişkiler - Müşteri Temsilciliği Kamuoyu Araştırmacılığı -Fuar Organizasyonu Organizasyon Sorumlusu
15-HASTA VE YAŞLI HİZMETLERİ ALANI	Hasta Bakımı - Yaşlı Bakımı - Engelli Bakımı
16-İNŞAAT TEKNOLOJİSİ ALANI	Harita ve Kadastro - Mimari Yapı Teknik Ressamlığı Statik Yapı Teknik Ressamlığı - Ahşap Doğrama Kaplama PVC Doğrama ve Montaj - Betonarme Demir Kalıp ve Çatıcılık Yapı Yüzey Kaplama - Yapı Dekorasyon - Yapı Yalıtım Duvarcılık - Restorasyon - İç Mekan Teknik Ressamlığı Yapı Laboratuvarı - Çelik Yapı Teknik Ressamlığı
17-KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI	Kimya - Kimya Proses - Petrol-Rafineri - Petrol-Petrokimya Lastik Üretimi - Deri İşleme - Boya Üretimi ve Uygulama
18-KONAKLAMA ve SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI	Ön Büro Elamanı - Kat Hizmetleri Elamanı Rezervasyon Elamanı - Operasyon Elamanı
19-KUYUMCULUK TEKNOLOJİSİ ALANI	Takı İmalatı
20-MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI	Bilgisayar Destekli Endüstriyel Modelleme Bilgisayar Destekli Makine Ressamlığı Bilgisayar Makine İmalatı - Endüstriyel Kalıp Mermer İşleme - Makine Bakım Onarım
21-MATBAA ALANI	Baskı Öncesi - Ofset Baskı - Flekso Baskı Tifdruk Baskı - Serigrafi ve Tampon Baskı - Baskı Sonrası
22-RADYO TELEVİZYON ALANI	Kameramanlık - Teknik Yapım-Yayın Grafik Animasyon - Radyo-Televizyon Programcılığı
23-SANAT VE TASARIM ALANI	İç Mekân Dekorasyon -Plastik Sanatlar Dekoratif Sanatlar
24-SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ ALANI	Çinicilik - Sır Üstü Dekorlama - Alçı Model Kalıp Tornada Form Şekillendirme - Serbest Seramik şekillendirme Cam Şekillendirme - Tezyinat - İndirme - Vitray
25-TEKSTİL TEKNOLOJİSİ ALANI	İplik - Endüstriyel Dokuma - Terbiye Teknolojileri Endüstriyel Örne - Tekstil Laborantılığı
26-YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ ALANI	Mutfak - Servis - Bar- Pastacı - Host/Hosteslik

Kaynak: <http://ktogm.meb.gov.tr/programliste.doc> (03.11.2007)

Kız teknik öğretim okulları; kız meslek liseleri, anadolu kız meslek liseleri, anadolu kız teknik liseleri, kız teknik liseleri, çok programlı liseler, meslekî ve teknik eğitim merkezlerinden oluşmaktadır.⁴⁵

Kız teknik ortaöğretime bağlı okullardan kız meslek liselerinde ortak bir genel kültür bilgisinin yanında belirli bir mesleğe yönelik eğitim verilmektedir. Bu okullara sınavsız ve ortaöğretim not ortalamasıyla öğrenci alınmaktadır. Anadolu kız meslek liselerinde ortak bir genel kültür ve meslek eğitiminin yanında mesleklerinin gerektirdiği seviyede yabancı dil eğitimi verilmektedir. Kız teknik liselerinde 9. sınıftaki belirli derslerden başarıyı yakalamış öğrencilerin meslek eğitimi aldığı okullardır. Bu okullar meslek eğitiminin yanından fen bilimleri eğitimi vererek yükseköğrenime öğrenci hazırlamaktadır. Anadolu kız teknik liseleri ise sınavla öğrenci almaktadır. Anadolu teknik liselerinde bir mesleğe ait bilginin yanında, bir yabancı dil bilen ve fen bilimleri eğitimi alan öğrenci yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Çok programlı liseler ise erkek teknik öğretim okullarında ifade edilen çok programlı liseler ile aynı çatı altında bulunmakta, aynı amacı taşımakta ve kendi öğretim programlarını uygulamaktadır. Mesleki ve teknik eğitim merkezleri de erkek teknik öğretim programlarında yer alan amaçları doğrultusunda örgün ve yaygın eğitim veren kurumlardır.

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı örgün eğitim kurumlarında 26 alan ve bu alanlara ait 141 dal programı uygulanmaktadır.

4.3. Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları

Ülkemizin ticaret, turizm, muhasebe, bilgisayar başta olmak üzere iletişim alanlarında; kamu ve özel sektörün gereksinim duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiren kurumlardır. Ticaret ve turizm öğretim okulları; Adalet Meslek Lisesi, Anadolu İletişim Meslek Lisesi, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, Anadolu Ticaret Meslek Lisesi, Çok Programlı Lise Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi ve Ticaret Meslek Lisesi' dir.⁴⁶

Adalet meslek liseleri adalet alanında, anadolu iletişim meslek lisesi radyo televizyon, grafik, halkla ilişkiler, organizasyon ve gazetecilik alanlarında, Anadolu

⁴⁵ <http://ktogm.meb.gov.tr/orgun.asp> (11.04.2007)

⁴⁶ Kazu,-Demirli, a.g.k., s.7.

otelcilik ve turizm meslek lisesi turizm sektöründe istihdam edilecek orta kademe nitelikli insan gücü yetiştiren kurumlardır. Ticaret meslek liseleri ticaret alanında insan gücü yetiştirirken, anadolu ticaret meslek liseleri ticaret alanının yanında yabancı dil bilen insan gücü yetiştirmektedir.⁴⁷

Çok programlı liseler ve mesleki teknik eğitim merkezleri, bu okulların erkek teknik öğretim kurumlarında ifade edildiği kuruluş amaçları ve eğitimleri ile aynıdır.

Tablo 7
Ticaret ve Turizm Öğretim Okullarında Uygulanan Program Türleri

ALANLAR	DALLAR
BÜRO YÖNETİMİ VE SEKRETERLİK ALANI	Yönetici Sekreterliği - Ticaret Sekreterliği Hukuk Sekreterliği - Tıp Sekreterliği
EĞLENCE HİZMETLERİ ALANI	Animatörlük Çocuk Animatörlüğü
GAZETECİLİK ALANI	Yazılı Basın Muhabirliği -TV Muhabirliği Foto Muhabirliği - Sayfa Sekreterliği
HALKLA İLİŞKİLER VE ORGANİZASYON HİZMETLERİ ALANI	Halkla İlişkiler - Müşteri Temsilciliği Kamuoyu Araştırmacılığı - Fuar Organizasyonu Özel Organizasyonlar
KONAKLAMA ve SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI	Ön Büro - Kat Hizmetleri Rezervasyon - Operasyon
MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanlığı Dış Ticaret Ofis Elemanlığı Finans ve Borsa Hizmetleri Elemanlığı
PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI	Satış Elemanlığı - Sigortacılık Emlak Komisyonculuğu
RADYO TELEVİZYON ALANI	Kameramanlık - Teknik Yapım-Yayın Grafik-Animasyon Radyo-Televizyon Programcılığı
YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ ALANI	Mutfak – Servis – Bar - Pastacılık Host/Hosteslik (Uçak, Tren ve Otobüs)
BİLGİSAYAR ALANI	Bilgisayar Programcılığı Bilgisayar Donanımı Masaüstü yayıncılık

Kaynak: <http://tto gm.meb.gov.tr/programlar/anasayfalar/alandal.jpg> (03.11.2007)
Tablo esas alınarak hazırlanmıştır.

5. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR

Türkiye kalkınmanın temel aracı olarak hızlı sanayileşme yolunu seçmiş ve benimsemiştir. Hızlı sanayileşme özelliği gereği toplumda hareket ve değişiklikleri de beraberinde getirmiştir. Nitekim sanayileşmeye ağırlık verilmesi ile tarım kesiminden sanayi kesimine işgücü akımı hızlanmış ve bunun sonucu olarak da her alanda mesleki ve teknik eğitim görmüş insan gücüne olan talep artmıştır. Mesleki ve teknik eğitim görmüş insan gücü ekonomik ve teknolojik gelişmenin temel unsurudur. Ekonominin alt yapısıdır. Bu insan gücünün kaynağı ise ülkenin gençliğidir.⁴⁸

⁴⁷ http://tto gm.meb.gov.tr/son_ornek/ticaret_turizm_search.asp (03.11.2007)

⁴⁸ Nişancı, A. "1987 Yılına girerken Mesleki ve Teknik Eğitimin Sorunları", Teknolojik Gelişmeler Karşısında İşgücünün Eğitim, Uyum ve İstihdam Sorunları Sempozyumu, , MPM Yayınları, 3623, Ankara, 1988, s.300.

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren mesleki eğitim görmüş insan gücü yetiştirme görevi Milli Bakanlığı tarafından sağlanmaktadır. Ancak gelişen teknolojiler, meslek alanlarının artması, mesleki eğitime ayrılan kaynakların kısıtlı olması ve mesleki eğitimin pahalı oluşu gibi nedenlerle mesleki eğitim adına yeni çareler aranmaya başlanmıştır. 1970'lerin sonlarından günümüze kadar, mesleki eğitimin gelişmesi, güçlenmesi ve istenilen ihtiyacı karşılayabilmesi adına birçok proje uygulanmaya konulmuştur.

5.1. OSANOR Projesi (Okul- Sanayi İşbirliği)

Mesleki ve teknik eğitim programlarının geliştirilmesinde işin veya işgücü piyasasının insan gücünden beklediği davranışların gerçeğe uygun şekilde belirlenmesi okul-sanayi ilişkilerinin kurulmasını zorunlu kılmıştır. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarından mezun olan insan gücünün yüksek oranda istihdamının gerçekleştirilmesi için gerek genel politikanın oluşturulması, gerekse işverenlerle iş arayanlar arasında bağlantı kurulabilmesi yönünden, okul sanayi işbirliği zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Okul-sanayi işbirliği okulda öğrenim gören öğrenciye çalışma ortamını yakından izleme ve gerçek iş deneyimi kazanma fırsatı verirken, diğer yandan okul ve sanayi mensuplarının karşılıklı olarak sorunlarını anlamasına ve bunların çözümlenmesinde ortak davranışların geliştirilmesine olanak verir.⁴⁹

“Okul- sanayi ilişkilerini ve okul- sanayi ortaklaşa eğitim çalışmalarını geliştirmek amacıyla 1978–1979 öğretim yılı başında Milli eğitim Bakanlığı ile A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırmaları Merkezi' nin ortaklaşa yürüttükleri bir proje geliştirilmiştir. Başlangıçta 4 Endüstri Meslek Lisesinde başlanan OSANOR eğitimi, daha sonraki yıllarda Ticaret ve Kız Teknik Eğitimi de kapsayacak şekilde 23 okula çıkarılmıştır.”⁵⁰

Bu projenin amacı, ekonominin gerek duyduğu insan gücünü hazırlayabilmek ve kişinin ihtiyaç duyduğu mesleki eğitimi karşılayabilmek için, mesleki eğitim kurumları ile sanayinin işbirliği içerisinde birlikte çalışabilmesini sağlamaktır. Bu amaç sayesinde öğrencilerin seçilmesi, eğitilmesi, işe yerleştirilmesi ve mezun olduktan sonra izlenmesi hedeflenmiştir. Bu hedeflere sağlıklı bir biçimde ulaşmak için ihtiyaca göre eleman

⁴⁹ Alkan, C.-Doğan, H.-Sezgin, İ., Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:61, Ankara, 1976, s. 200.

⁵⁰ Doğan, H., “Okul Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi Çalışmaları ve Elde Edilen Sonuçlar”, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakülte Dergisi, C:17; sayı:1–2, Ankara, 1984, s. 250.

yetiştirilmesi, maddi kaynakların oluşturulması, eğitim programlarının geliştirilmesi ve okul-sanayi eğitimini belirtecek şekilde yasal düzenlemelerin değişikliğine gidilmesi amacıyla gerekli adımlar atılmaya başlanmıştır.

Okul-sanayi ortaklaşa (OSANOR) eğitim çalışmalarının sonuçları 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Eğitimi Kanununun temellerini oluşturmuştur.

Bu projenin devamı sayılabilecek bir nitelikte projelerden biri de Meslek Yüksek Okulları projesidir. Bu proje sanayinin ihtiyaç duyduğu teknik insan gücünün açılan meslek yüksek okullarında 3 yıllık eğitimin ardından 2 yıl daha bu okullarda eğitim görerek, öğreniminin bir kısmını sanayi koşullarında yaparak, iyi ve vasıflı, uzman bir teknik adam yetiştirmeyi amaç edinmiştir.

Meslek Yüksek Okulları projesinden sonra lise eğitimin üzerine 2 yıl yüksek öğrenim kurumuna giremeyenler için LİMME (Lise Mezunlarına Meslek Edindirme Projesi) çıkarılmıştır. Bu proje kapsamında liseyi bitiren gençler için 1 yıllık hızlandırılmış meslek eğitimi verilerek Meslek Lisesi diploması verilmesi amaçlanmıştır. Ancak istenilen hedeflere ulaşamadığı gibi, mezun olan gençlerin iş bulma imkânları da olmamıştır.

5.2. TAÇE Projesi (Türk-Alman Çıraklık Eğitim Projesi)⁵¹

Çırak öğrencilere, işyerlerinde tamamlamadıkları becerilerin eğitimini vermek üzere model oluşturmak amacıyla hazırlanmış bir projedir. Bu konudaki çalışmalar 24.08.1983 tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı ve Berlin Uluslararası Kalkınma ve İşbirliği Kurumu (BGZ) ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu arasında imzalanan protokolle başlatılmıştır.

Bu protokole göre;

- Alman tarafı, (BGZ) projenin ilk üç yılında gerekli olan temel donanımı sağlayacak ve eğitim giderlerini karşılayacaktır.
- Türk tarafı; ilk üç yıldan sonra proje giderlerine katılacak ve beşinci yıldan itibaren proje giderlerinin tümünü karşılayacaktır.
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonuna bağlı alt birimler, proje uygulamaları için gerekli atölyeleri tahsis edeceklerdir.

⁵¹ TESK, 21. yüzyıl Türkiye' sinde Çıraklık Eğitimi, TESK Yayınları, Ankara,1998, s. 113.

Proje ile ıraklık eğitimi merkezlerinde, meslekleriyle ilgili teorik bilgileri alan çırak öğrencilerin, protokol çerçevesinde oluşturulan atölyelerde, haftada bir gün beceri eğitimi görmeleri amaçlanmıştır. Türkiye'nin nitelikli bir ıraklık eğitimi uygulamasına yönelik potansiyeli dikkate alındığında böyle bir uygulama faydalı olmanın ötesinde zorunludur. Nitekim bu bağlamda;

- İşyerlerinde ırak öğrencilere beceri eğitimi verecek usta öğreticiler, yeterli düzeyde eğiticilik formasyonuna sahip bulunmamaktadırlar.
- İşyerlerinde mesleğin öğrenilmesi gereken her türlü iş ve işlemlerin tamamı yapılmamakta, dolayısıyla çırak öğrenciler meslek için gerekli tüm becerileri kazanamamaktadırlar.
- Her işyerinde, mesleğin öğrenilmesi için gerekli bütün makine-teçhizat ve donanım bulunmamaktadır.

İlk defa 06.02.1984'te İstanbul'da, 07.02.1984'te de İzmir'de oluşturulan atölyelerde motorculuk mesleğindeki çırak öğrencilere beceri eğitimi verilmeye başlanmıştır. Başlangıçta bu uygulamalar meslek kuruluşlarının sorumluluğunda yürütülmüştür.

Almanya tarafından finanse edilmesi nedeniyle proje kapsamında açılan kurumlara Türk- Alman ıraklık Eğitimi (TAE) denilmiştir.

BZG' nin işbirliği ile başlatılan projeleri devralacak ve yaygınlaştıracak bir kuruluşa ihtiyaç duyulması üzerine, 12.04.1985'te gönüllü kuruluş olarak Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayi Geliştirme (MEKSA) Vakfı kurulmuştur. MEKSA vakfının amacı; KOBİ' lerin desteklenmesi ve mesleki eğitimde ikili sistemle işletme içi eğitimin geliştirilmesidir. Ayrıca EM' lerine devam eden çırakların, pratik eğitimlerini tamamlaması için MEKSA tarafından oluşturulan eğitim merkezlerinde mesleki yeterliliklerin yükseltilmesi hedeflenmektedir.

MEKSA Vakfı, ıraklık eğitiminin temel ilkelerinden olan yönetimde l yapının gereği olarak ortaya çıkmıştır. Bu tür çalışmaların sadece devlet veya işveren tarafından yürütülmesi mümkün değildir. Tarafları bir araya getirecek farklı bir örgütlenmeye ihtiyaç vardır. Nitekim MEKSA' nın yönetiminde Millî Eğitim Bakanlığı, İİBK, TESK, TOBB gibi kuruluşların temsilcileri bulunmaktadır.

27.07.1990 tarihinde, MEB, MEKSA Vakfı ve TESK tarafından imzalanan işbirliği protokolü ile TAÇE uygulamalarının TAMEM' lerde yürütülmesi kararlaştırılmış ve METEM faaliyet alanı belirlenmiştir.⁵²

MEKSA Vakfının kurulmasıyla proje faaliyetleri hız kazanmış ve yaygınlaştırılmıştır. 1985'te Ankara'da, 1986'da Bursa'da, 1988'de Diyarbakır'da, 1989'da Adana ve Eskişehir'de, 1990'da Zonguldak ve Marmaris'te, 1992'de Şanlıurfa'da, 1993'te de Konya da; çırak öğrencilerin beceri eğitimi görecekleri merkezler açılmıştır.

5.3. Türk-Alman Mesleki Eğitim Projesi TAMEM (İkili Meslek Eğitimi Teşvik Projesi)⁵³

Türk-Alman Mesleki Eğitim Projesi; Türkiye Cumhuriyeti ile Alman Federal Cumhuriyeti arasında imzalanan 10.04.1988 tarih ve 19781 sayılı Resmi Gazetede yürürlüğe giren ikili meslek eğitimi teşvik amacıyla uygulanan bir projedir.

İlk pilot uygulamaya Ankara Dikmen Endüstri Meslek Lisesi bünyesinde kurulan TAMEM ile başlanmıştır. Uygulama, daha sonra değişik illerdeki 13 endüstri meslek lisesine yaygınlaştırılmıştır.

Endüstrinin becerili insan gücünü ihtiyacını karşılamak amacıyla motor ve endüstriyel elektroteknik meslek alanlarında eğitim ve öğretime başlanmış daha sonra endüstriyel mekanik meslek alanı da programa alınmıştır.

Projenin 12,3 Milyon Alman Markı olan bütçesinin tamamı Alman Hükümeti tarafından karşılıksız (hibe) olarak taahhüt edilmiştir. Projedeki Alman Hükümeti katkısı Temmuz 1998 tamamlanmıştır.

Projenin amacı, endüstrinin ve işletmelerin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü hazırlamak ve bireylere ilgili meslek alanının öngördüğü bilgi, beceri, mesleki tutum ve iş alışkanlıklarını kazandırmak şeklinde öngörülmüştür.

Proje kapsamındaki merkezlere, ortaokul veya ilköğretim okulu mezunu, 19 yaşını aşmamış, sağlık durumu öğrenim görmek istediği meslek alanına “uygun”, öğrenim

⁵² MEB, Çıraklık ve Yaygın Eğitimde Gelişmeler, ÇYGEM Yayını, Ankara, 1993, s. 114.

⁵³ TESK, a.g.k., s. 117.

görmek istediği meslek alanı ile ilgili etkinlik gösteren bir işletme ile TAMEM' in ön gördüğü koşulları kapsayan “Mesleki Eğitim Sözleşmesi” yapan öğrenciler kayıt yaptırmaktadırlar. Öğrenim, haftada iki gün merkezde, üç gün işletmede verilen eğitimin bütünleştirilmesi şeklinde, 3308 Sayılı Kanun ve Mesleki Eğitim Merkezi Yönetmeliğine göre gerçekleştirilmektedir. Üç yıllık (altı dönem) eğitim süresi içerisinde, ilgili meslek alanı dersleri ve genel kültür bilgi derslerinin her birinde ikişer uygulamalı ve birer sözlü sınav olmak üzere ara sınavlar ve altıncı dönemin sonunda kalfalık sınavı yapılmaktadır.

Projenin etkinliğinin artırılması ve yaygınlaştırılmasının desteklenmesi amacıyla, MEB, TOBB, TİSK ve Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) Eğitim Vakfı arasında bir işbirliği protokolü imzalanmış, protokol çerçevesinde ilgili kuruluşların temsilcilerinin katılımlarıyla “Proje Koordinasyon Kurulu” oluşturulmuştur.

TAMEM' de üç yıllık eğitim sonunda yapılan kalfalık belgesi sınavında başarılı olanlara ilgili meslek alanında kalfalık belgesi verilmektedir. Kalfalık belgesi almaya hak kazananlardan istekli olanlar öğretim gördükleri meslek alanında bir dönemlik ek eğitimle Endüstri Meslek Lisesi (EML) fark dersleri programına katılmakta ve bu programda başarılı olanlara EML diploması verilmektedir. Ayrıca merkezlerde öğrenim gören öğrencilere 3308 Sayılı Kanun çerçevesinde, mesleki eğitim gördükleri işletmelerce asgari ücretin yüzde 30 'undan az olmamak üzere aylık ücret ödenmekte ve sigorta primleri (is kazası ve meslek hastalıkları ile hastalık sigortası) Millî Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Projede, (1) Sistemin herkese açık olması; (2) Sisteme toplumun her kesimden temsilcilerin katılması; (3) Sistemin ulusal, yerel ve işyeri düzeyinde yaygınlaştırılması ve (4) planlı, tutarlı ve verimli bir mesleki danışmanlık işlevinin yerine getirilmesi gibi ikili mesleki eğitim sisteminin belirgin özellikleri eğitim sistemimize adapte edilmeye çalışılmıştır.

Bu proje kapsamında, EML bünyesinde kalfalık belgesi vermek üzere ikili mesleki eğitim modeli uygulanmaya çalışılmıştır. Aynı çatı altında EML' de verilen örgün mesleki öğretim, TAMEM EML ile rekabet etmeye zorlanmıştır. Bu rekabetin TAMEM aleyhine işlediği ve bunun sonucu olarak öğrenciler tarafından beklenen ilgiyi görmediği gözlenmiştir. Proje kapsamında yapılan ikili mesleki eğitimin işletme boyutunda sıkıntılarla karşılaşmıştır.

Ayrıca, ortaokul mezunlarının merkeze alınmalarına rağmen, öğrencilerin Türkçe ve matematik gibi temel derslerde seviyelerinin yetersiz olması, merkezde verilen mesleki bilgi derslerindeki başarılarını da diğer öğretim kurumlarında olduğu gibi olumsuz yönde etkilemiştir.

5.4. METGE Projesi (Mesleki Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi)

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından teknolojiye değişim ve gelişimleri eğitime yansıtma, eğitimi çağdaş bir yaklaşımla güncelleştirme, bölgesel ihtiyaçlara cevap vermek, çevrenin katılım ve işbirliğini sağlamak, toplumsal kalkınmaya katkıda bulunma amaçlarıyla 12.04.1993 tarihinde Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesini (METGE) uygulamaya koymuştur.

Başlangıçta 7 ildeki 7 pilot okulda uygulanan proje, uygulamada alınan başarı sonuçları, geri bildirimler ve değerlendirmeler doğrultusunda, 27.09.2000 tarihinde 2009/91 sayılı genelge ile tüm kız teknik öğretim okullarına yaygınlaştırılarak ülkenin tümünde uygulanan bir sistem haline gelmiştir.

METGE Projesinin Amaçlarını;⁵⁴

- Yerel ihtiyaçlara duyarlı okul yapısı ve öğretim sistemi geliştirmek,
- Çevrenin katılım ve iş birliğini (Okul ve Meslek Danışma Kurulları, kurum ve kuruluşlarla ortaklaşa faaliyetler) sağlamak,
- Belirlenen ihtiyaçlara yönelik modüler öğretim programları geliştirmek,
- Eğitim sisteminde çağdaş teknolojiyi (bilgisayar vs.) uygulayabilmek,
- Mesleğe yönelik standartları öğretime taşımak,
- Kaynak materyaller (Modül, bilgisayar destekli öğretim için yazılım) hazırlamak,
- Öğrencileri iş hayatı ve istihdam olanakları hakkında bilinçlendirmek,
- Ürün hizmet ve eğitim satarak kaynak yaratmak,
- Okulların kapasite ve donanımını arttırmak,

başlıkları altında toplamak mümkündür.

⁵⁴ <http://ktogm.meb.gov.tr> (10.04.2007)

“METGE projesi; Mesleğe yönelik standartları öğretim aşamasına taşımak, iş ve istihdam olanakları hakkında bilgi vermek, belirlenen ihtiyaçlara göre modüler eğitim programı hazırlamak, sınıflarda uygulamak, okulların kapasite ve donanımlarını arttırmak olarak da özetlenebilir.”⁵⁵

METGE Projesinde;⁵⁶

- İhtiyaç duyulan meslekler doğrultusunda program hazırlayabilen,
- Çevre ve sektörle okul ilişkisini düzenleyebilen,
- Kendi ihtiyaç duyduğu kaynakları yaratabilen,
- Eğitim ihtiyaçlarını (öğretmen, görevli vb...) belirleyebilen,
- Personelin eğitimini sağlayabilen,
- Ulusal Kalite hareketi yapısına uygun, toplam kalite yönetimi felsefesiyle çalışan bir okul yapısı ve modeli önerilmiştir.

METGE projesi kapsamında öğretim programları için Modüler Programlama, öğretim yöntemi olarak da Bireysel Öğretime Dayalı Modüler Öğretim yöntemi esasları benimsenmektedir.

Modüler Programlama; eğitim ihtiyaçları ve meslek standartları doğrultusunda, eğitim programlarında yer alan derslerin, kendi kendine öğrenmeye olanak sağlayacak şekilde, kendi içerisinde bütünlüğü olan ve birbirini işlevsel olarak tamlayabilecek parçalar halinde düzenlenmesidir.

5.5. MEGEP Projesi

Mesleki eğitim ve öğretim ile özel sektörün talep ettiği vasıflı insan gücü arasındaki koordinasyonu sağlayarak aradaki boşluğu kapatmayı, mesleki eğitim alanındaki uygulamalarını AB standartlarına yaklaştırmayı amaçlamaktadır. Mesleki eğitim ve öğretim sisteminin, sosyo-ekonomik gereksinimler ve yaşam boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda güçlendirilmesi sürecinde, Milli Eğitim Bakanlığı aracılığıyla Türk Hükümetine destek olmak amacıyla, Avrupa Komisyonu ve Türkiye Cumhuriyeti

⁵⁵ MEB, Milli Eğitimde Sorunlar, Reformlar, Hedefler, Projeler, Yasal Düzenlemeler, Personel Durumu, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1996, s. 21.

⁵⁶ <http://ktogm.meb.gov.tr/dosyalar/metge.htm> (10.04.2007)

Hükümeti arasında imzalanan bir anlaşmaya dayalıdır. Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen proje, 30 Eylül 2002'de çalışmalarına başlamış olup, beş yıl sürelidir.⁵⁷

MEGEP, tez çalışmasının önemli bir kısmını teşkil edeceğinden dolayı ayrı bir başlık altında ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

5.6. Projelerin Değerlendirilmesi

Ülkemizde bulunan bazı sanayi kuruluşları, MEKSA Vakfı, MESS, TAMEM gibi kuruluşlarla işbirliğine gidilerek eğitim merkezleri kurmakta veya kurulmakta olanlara katkıda bulunmaktadır. KOBİ' lerde ve büyük işletmelerde gözlenen bu gelişmenin teşvikini sağlayacak önlemlerin alınması ve desteklenmesi öngörülmektedir.

Mesleki ve Teknik Eğitimdeki problemlerin görülerek, bu problemleri çözüm adına ortaya konan bu projelerin Türkiye açısından olumlu sonuçlar verdiği bir gerçektir.

6. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMLE İLGİLİ YASALAR

6.1. 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu

1986 yılında yürürlüğe giren 3308 Sayılı Kanun, ikili sistemi getirmiştir. Teorik eğitimin okulda, uygulamalı eğitim olan pratik eğitimin işyerinde yapılmasını öngören bu uygulama, aslında Selçuklu Türklerindeki Ahilik sisteminin Almanlar tarafından geliştirilerek uygulanan bir modelidir.⁵⁸

6.1.1. Kanunun Amacı

Bu kanunun amacı; çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları günümüz şartlarına göre bir sistem bütünlüğü içinde düzenlemektir.

Hem teknolojinin getirdiği yeniliklerle beraber endüstrinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü yetiştirmek, hem de yetişen bu insan gücüne istihdam sağlayarak üniversite önündeki yığılmaları önlemek amacıyla, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nun çıkarılmasına gerek duyulmuştur.

⁵⁷ <http://www.megep.meb.gov.tr> (23.01.2007)

⁵⁸ Sağcan, E., "Mesleki Eğitim Sistemi Gelecekte Nasıl Olmalıdır?", Türkiye İşveren Dergisi, Sayı:9, Ankara, Eylül 2004, http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=1037&id=59 (30.04.2007)

Bu kanunun amaçları; zorunlu eğitimden sonra devam etmeyen gençlere mesleki eğitim vermek, mesleki eğitim alamamış genç ve yetişkinlere meslek kursları açmak, çalışan kişilere yönelik geliştirme kursları açmak, iş hayatının mesleki eğitime katılımını sağlamak, mesleki eğitimin gelişmesi amacıyla maddi kaynak sağlamak, araştırmalarla mesleki eğitime katkı sağlamak, meslek lisesi öğrencilerin iş ortamında uygulama yapabilmesini sağlamak olarak özetlenebilir. Bu kanun ile birlikte çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenlemek amaçlanmaktadır.⁵⁹

6.1.2. Kanunun İçeriği

3308 sayılı yasa altı kısım ve toplam 46 maddeden oluşmaktadır.

Birinci kısımda, toplam üç madde bulunmaktadır. Bu maddelerde yasanın amacına, kapsamına ve yasada geçen bazı terimlerin tanımlarına yer verilmiştir. İkinci kısımda, iki farklı bölüm bulunmaktadır. Birinci bölümde Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulu'nun üyelerine ve görevlerine yer verilmiştir. İkinci bölümde İl Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kurulu'nun üyelerine ve görevlerine yer verilmiştir.

Üçüncü kısımda, çıraklık, kalfalık ve mesleki eğitim olmak üzere üç bölüme yer verilmiştir. Birinci bölümde aday çıraklığa, çıraklık şartlarına, aday çırak ve çırakların statülerine, eğitim ve çalışma koşullarına, sözleşmelere, çıraklık sürelerine, kalfalık imtihanına, unvan kullanımına ve iş yeri değiştirme şartlarına yer verilmiştir. İkinci bölümde, işletmelerde mesleki eğitime, eğitim programlarına, iş yeri şartlarına, eğitimin süresine, beceri eğitimi ve mesleki eğitime katılma payına yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, aday çırak, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilerin çalışma ücretleri ve sosyal güvenceleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Dördüncü kısımda, ustalık eğitimine, ustalık sınavına, işyeri açma kurallarına ve usta öğreticilik belgesi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

Beşinci kısımda, Çıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Yaygınlaştırma Fonu'nun kuruluşuna ve kaynaklarını konu alan maddelere yer verilmiştir.

⁵⁹ Ulusoy, A., "Kalifiye İşgücünün Yetiştirilmesinde Eğitim Kurumu- İşletme İşbirliği: Türkiye Uygulaması", Türkiye İşveren Dergisi, Sayı:5, Ankara, Mayıs 2004, http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=963&id=55 (30.04.2007)

Altıncı kısımda, çeşitli hükümlere ve yasanın geçici maddelere yer verilmiştir.

3308 Sayılı kanun ülkemiz için Reform niteliğinde bir kanundur. Bu kanunun uygulamaya girmesi sonucunda; İşletmelerde mesleki eğitim, devletin okulları donatmak için harcadığı paraları kısmasında önemli bir etken olmuş, işyerleri atelye olarak kullanılmaktadır. İki günlük teorik eğitimin okulda, 3 günlük pratik eğitimin işyerinde yapılması öngörülmüştür. Hiçbir güvencesi olmayan öğrenci ve çıraklar, iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı devletçe asgari ücretin %50'si üzerinden sigorta edilmektedirler. İşverene sorumluluklar yüklenmiş, öğrenci ve çırağa harçlık verilmesi ve bunun asgari ücretin %30'undan aşağı olmaması sağlanmıştır. Eğitimin süresi, çıraklık eğitimi, ustalık eğitimi, diploma, kalfalık, ustalık ve işyeri açma belgelerinin verdiği yetkiler yasada açıkça belirtilmiştir.⁶⁰

6.1.3. Kanunun Sağladığı Faydalar

Kanunun devlete, öğrencilere ve işveren sağladığı faydalar şu şekilde özetlenebilir:⁶¹

Çıraklık eğitimi sistemi ile hızlı bir endüstrileşme süreci içerisinde bulunan ülkemizde, ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün ekonomik ve etkin bir şekilde karşılanmasına önemli katkı sağlaması ile devlete fayda sağlamıştır.

Çıraklar ve meslek lisesi öğrencilerinin iş kazası, meslek hastalığı ve hastalık sigorta primleri devlet tarafından karşılanması, işyerlerinden ücret almaları, örgün, yaygın ve çıraklık eğitimi arasında yatay ve dikey geçişlerle denklik sağlanması ve bakanlıkça hazırlanan telafi eğitim programlarına katılan ve başarılı olan kalfa, usta ve genel lise mezunlarına meslek lisesi diploması verilmesi ile öğrencilere fayda sağlamıştır.

Endüstrinin ihtiyacı olan nitelikli insan gücünü gerçek etkileşim ortamında yetiştirmesi, işletmelerin eğitimine katılmasını sağlayarak okullarla bütünleştirilmesi, okul ve işletmeler arasında teknoloji akışını hızlandırılması, üretimin artırılması, işyerinde çalışan çırakların sigorta primlerinin devlet tarafından ödenmesi sonucu işverenlerin maddi

⁶⁰ Sağcan, E., "Mesleki Eğitim Sistemi Gelecekte Nasıl Olmalıdır?", Türkiye İşveren Dergisi, Sayı:9, Ankara, Eylül 2004, http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=1037&id=59 (30.04.2007)

⁶¹ Ulusoy, A., "Kalifiye İşgücünün Yetiştirilmesinde Eğitim Kurumu- İşletme İşbirliği: Türkiye Uygulaması", Türkiye İşveren Dergisi, Sayı:5, Ankara, Mayıs 2004, http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=963&id=55 (30.04.2007)

yükünün azaltılması, teorik meslek eğitimi gördüklerinden yapılan üretimin kalitesinin yükseltilmesine ve iş veriminin artmasına katkı sağlanması, eğitime bir sözleşme ile başlanmak suretiyle gelişigüzel işyeri değiştirmelerinin önlenmesi, gelişigüzel işyeri açılmasının önlenmesi ile de işverene fayda sağlamıştır.

6.2. 4702 Sayılı Yasa

6.2.1. Yasanın Amacı

3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitim Kanunu'nun adı 10.07.2001 tarihinde yürürlüğe giren ve bu kanunun bazı maddelerini değiştiren 4702 sayılı Kanun ile Meslekî Eğitim Kanunu olarak değiştirilmiştir. 4702 Sayılı Kanun, Yükseköğretim Kanununda, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununda, MEB' nin Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Sekiz Yıllık Eğitim Kanunu ve 3418 sayılı kanunlarda değişiklik yapan çerçeve niteliğinde kanundur.

Bu kanunun temel amacı ülkemizde mesleki ve teknik eğitimi yaygınlaştırmak, tüm dünyada olduğu gibi ortaöğretimde mesleki teknik eğitim ağırlığını % 60 'lara çekmektir. Ülkemizde 2001 yılı itibariyle işgücünün % 77'si ilkökul, % 14'ü ortaokul, % 9' unun da yükseköğretimden mezun olanların oluşturduğu da dikkate alındığında bu kanunun önemi daha da iyi görülür.

6.2.2. Yasanın Getirdiği Yenilikler

4207 sayılı yasa, Mesleki Eğitim alanında, birçok değişimi ve yeniliği de beraberinde getirmiştir. 4207 sayılı yasayla beraber getirilen yenilikler şu şekilde özetlenebilir:⁶²

- Mevcut kaynakları daha etkili ve verimli kullanmak ve yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek amacıyla bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarının, öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilerek Meslekî ve Teknik Eğitim Bölgesi kurulması sağlanmıştır.

⁶² Ulusoy, A., "Kalifiye İşgücünün Yetiştirilmesinde Eğitim Kurumu- İşletme İşbirliği: Türkiye Uygulaması", Türkiye İşveren Dergisi, Sayı:5, Ankara, Mayıs 2004, http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=963&id=55 (30.04.2007)

- Üretim ve hizmet sektöründe verimliliği ve kaliteyi artırmak, meslekî eğitimi özendirme, tüketiciyi korumak için; iş yeri açacakların ve iş yerinde istihdam edileceklerin yapacağı işe uygun meslekî eğitim almış olmaları zorunluluğu getirilmiştir.
- Halen çalışanların çalıştıkları işe uygun meslekî eğitim almaları işverence meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarına yönlendirilmesi sağlanmıştır.
- Çalışanların meslekî yeterlilik ile bilgi ve becerilerini ölçmek için Meslekî Eğitim Kurulu'nca uzmanlardan oluşan ihtisas komisyonları kurulacaktır.
- İşverenler hangi tür ve seviyede meslekî eğitim almış olanları istihdam edeceklerini Türkiye İş Kurumu İl Müdürlüğüne bildirecek, bu kurum ile millî eğitim müdürlüğü işbirliği yaparak, hangi okul ve kurumlarda ne tür eğitim programlarının uygulanacağını belirleyeceklerdir.
- Meslekî eğitim almamış olanların iş hayatında istihdam olanağı bulunan görevlere hazırlamak, o mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarının kazandırılması amacıyla meslekî ve teknik eğitim okullarında ve kurumlarında meslek kursları düzenlenecektir.
- Meslekî ve teknik eğitimin işletme ile bütünlük sağlaması için on veya daha fazla öğrenciye beceri eğitimi yaptıracak işletmeler, eğitim birimi kuracaklardır.
- İşletmelerde, eğitiminden sorumlu, meslekî eğitim tekniklerini bilen ve uygulayan kişileri yetiştirmek üzere, iş pedagojisi kursları açılacaktır.
- Kalfa veya usta unvanını alanlar ile genel lise mezunlarının telafi eğitimi olarak meslek alanı diplomasına erişmelerine olanak sağlanmıştır.
- Meslek lisesi mezunlarının ustalık sınavına girebilmeleri için mesleğinde bir yıl çalışma şartı kaldırılarak doğrudan ustalık sınavına girebilmeleri, ayrıca en az üç yıl süreli meslekî ve teknik eğitim okul ve kurumlarından mezun olup iki yıllık bir yaygın meslekî ve teknik eğitim programından belge alanlara doğrudan "ustalık belgesi" verilmesine olanak sağlanmıştır.
- Eğitim maliyetini azaltmak, kaynak savurganlığını önlemek ve eğitimin niteliğini artırmak amacıyla meslekî ve teknik eğitim merkezlerinin (METEM) kurulmasına olanak sağlanmıştır.

- Vakıflar, yüksek nitelikli iş gücü yetiştirmek amacıyla meslek yüksekokulu kurabileceklerdir.
- İşletmelerde yapılan meslekî eğitimin Milli Eğitim Bakanlığınca, çalışanların meslekî eğitim alıp almadığı, iş ortamı, sosyal güvenlik, iş güvenliği ve sağlık şartları bakımından ise Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca denetlenecektir.

7. MESLEKİ TEKNİK EĞİTİMİN UYGULANMASI VE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

Mesleki ve teknik eğitim ülkemizde Cumhuriyet öncesi dönemlerde mahalli olarak yürütülürken, Cumhuriyet sonrasında devletin politikası olarak ele alınmıştır. Böylece mesleki ve teknik eğitime verilen önemin ilk göstergesi olmuştur.

Ülkemizde özellikle son 20–25 yılda yürütülen projeler sayesinde mesleki ve teknik eğitim adına olumlu gelişmeler ve kazanımlar olmasına rağmen, mesleki ve teknik eğitime yeterince destek ve önem verilmediğinden dolayı birçok sorunun da çözüm beklediği bir gerçektir.

Mesleki ve teknik eğitim veren okullarda uygulanan 60 daldan fazla programlarla gelişen teknolojiye ait iş dalları oluşturulmuş, ülkenin her yöresine ait özelliklerine, fiziki ve sosyal kapasitelerine göre uygun bölümler açılarak yöreye göre üretime katkı sağlayacak insan yetiştirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Mesleki ve teknik eğitim, ülkemizde önemli bir sorun haline gelen üniversite sınavı ve üniversite önündeki yığılmayı kısmen de olsa engellemeyi başarmıştır. Mesleki ve teknik eğitim, meslek lisesi mezunu vasıflı bir elemanın üniversite eğitimi almadan da iş hayatına atılabileceğini, hatta 2002 yılı ile birlikte uygulamaya konan sınavsız geçiş sayesinde de mesleğine ait ileri seviye bir eğitim olarak daha başarılı olabileceğini sağlayabilmektedir. Bunun yanında, üniversite sınavına girerken yaşadığı katsayı probleminden dolayı, sadece mesleğine doğru mecburen yönlendirilerek de tercihini yapmış olmaktadır. Ama unutulmamalıdır ki; bu tercih mesleki ve teknik eğitim veren okulları seçerken de bilinmektedir.

7.1. Uygulamadaki Sorunlar

Günümüzde mesleki ve teknik eğitimin önemi hiç şüphesiz bilinmektedir. Ancak, III. beş yıllık kalkınma planında hedeflenen, gençlerin % 65 'inin mesleki ve teknik eğitim görerek yetişmeleri hedefine bugün bile ulaşamamıştır. Cumhuriyet' ten itibaren mesleki ve teknik eğitim adına hedeflenen rakamlara, uygulama esnasında yaşanan birçok sorundan dolayı, ulaşılması mümkün olmamıştır.

Mesleki ve teknik eğitimde işgücü istihdamı açısından sorun yaşandığı muhakkaktır. İhtiyaç duyulan alanlara uygun eğitim verilememesinden dolayı yetişkinlerde işsizlik yaşanmaktadır. Bunun sebebi; devletin eğitime ayırdığı kaynaklar yetersiz kalmaktadır. Mesleki ve teknik eğitimin hızlı bir gelişim gösterdiği 1940 'lı yıllarda Milli Eğitim Bakanlığına ayrılan payın 1/4 ' lük kısmı mesleki eğitime ayrılıyorken, daha sonraki yıllarda hem Milli Eğitime yeterince pay ayıramamış, hem de Milli Eğitime ayrılan paydan mesleki eğitime ayrılan kısmı 1/10 oranına düşmüştür.

Mesleki eğitim ile işyeri eğitiminin birlikte olması kaçınılmazdır. Ancak mesleki eğitimin yeterli seviyede yapılmayışı, mesleki eğitim gören gençleri işyerlerinde cesaretsiz hale getirmektedir. Özellikle okul ile işyeri arasındaki eğitimi düzenleyen 2089 sayılı mevzuatın dışında bir mevzuatın olmaması da sorunların çözümsüz kalmasına neden olmuştur. 1986 yılında yürürlüğe giren 3308 sayılı kanun ile bu sorunlar giderilmeye çalışılmıştır. Oysaki gelişmiş ülke diye adlandırılan ülkelerde işçisinden en yüksek seviyedeki mühendisine kadar tüm teknik insan gücü yetiştirmeyi planlayan mevzuatlar 1960 'lı yıllardan beri uygulanmaktadır.

Her şeyden önce saptanması gereken konu, Türkiye' de teknik insan gücünün sahip olduğu "insan sermaye" sinin piyasada istenen ile uyumlu olup olmadığıdır. Mesleki ve teknik okul mezunlarının "piyasada istenilen niteliklere sahip olmadığı" neredeyse doğruluğunun kanıtlanmasına dahi gerek görülmeyen bir postüla haline gelmiştir.⁶³

Ülkemizde sorun mesleki eğitime finans sağlayacak olan bir sistemin kurulmamış olmasından kaynaklanmaktadır. Genel öğretime göre çok daha masraflı olan mesleki eğitime yapılan ya da yapılacak olan yatırım uzun vadeli bir yatırımdır. Üstelik bu yatırım

⁶³ Ünal, L.I., "Türkiye' de Orta Öğretim Düzeyindeki Mesleki ve Teknik Eğitimin Ekonomik Değeri", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S:3, Ankara, 1988, s. 87.

doğrudan yapana değil genel olarak topluma yansımakta ve sonuçlarını ölçmek her zaman mümkün olmamaktadır.⁶⁴

Sorunların temel sebebi olan finansman probleminden dolayı atelye, laboratuvar ve binaların yapımında ve bu binaların uygun teknolojik teçhizatla donatılmasında sıkıntıya düşülmüştür. Yeterli sayıda ve nitelikte öğretim personelinin istihdamı sağlanamamış, öğretim programlarının ve ders kitaplarının hazırlanmasında problemler yaşanmıştır.

Mesleki ve teknik eğitimin demode olan teknoloji ve imkânsızlıkları, yeterli ve nitelikli eğitiminin istenilen seviyede yapılamayışı, üniversite sınavındaki katsayı engelleri gibi sebeplerden dolayı mesleki ve teknik eğitime istek, özellikle son 10 yılda son derece azalmıştır. Gelen öğrencilerinde büyük bir kısmı meslek dallarını iyice araştırmadan, ilgi ve istekleri doğrultusunda değil de, ailelerinin yönlendirmesi neticesinde bu okulları seçtikleri görülmektedir.

Teknolojinin sürekli değişmesi, insan gücünün sahip olması gereken niteliklerde önemli değişiklikler yaratmıştır. Becerikli teknik ara insan gücünün teknolojiyi anlayabilmesi ve kullanabilmesi, değişen koşullara uyum sağlayabilmesi, karşılaştığı sorunları çözebilmesi, üretilen ürünün kalitesi ile ilgili sorumluluk alabilmesi ve hızla değişen şartlara uyum sağlayabilecek teknik bilgi ve becerilere sahip olabilmesi, iş kazalarını en aza indirmesi, üretimde verimliliği arttırabilmesi gerekmektedir. Bu performansa sahip olması gereken teknik ara insan gücünün yetiştirilmesi, bilim ve teknolojinin değişen koşullarını göz önünde bulundurarak yapılan bir mesleki eğitimle olanaklı görülmektedir.⁶⁵

21. yüzyılda mesleki ve teknik eğitimin önemi son derece anlaşılır hale gelmiştir. Hızla gelişen teknolojiye ayak uydurmak ve bu teknolojiyi kullanacak insan gücünü yetiştirmek son derece önemli olmaktadır. Bu yüzyılda özellikle mesleki ve teknik eğitimde yeni projeler ve bu projelere sağlanacak yeni finansmanlar ülkemiz adına yeni atılımların gerçekleşmesini de beraberinde getireceği muhakkaktır.

⁶⁴ Senar, N., Kaya, Z., Ülke Örnekleri ile AB' de Mesleki Eğitim ve AB ve AB Mali Kaynakları Rehberi, TŞOF Matbaacılık, Ankara, 2006, s.180.

⁶⁵ MEB, Mesleki ve Teknik Eğitim Sisteminin İncelenmesi, Mesleki ve Teknik Eğitim Raporu, MEB Yayınları, Ankara, 29 Temmuz 1994, s.1.

7.2. İstihdama Yönelik Sorunlar

Türkiye Cumhuriyeti anayasasında, çalışmanın herkese ait bir hak ve görev olduğu, devletin ise çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli bir ekonomi yaratmak için gerekli tedbirler alacağı, kalkınma adına istihdamı arttıracak ve geliştirecek önlemler alacağı ifade edilmektedir.

Ekonomik ve sosyal kalkınma çabalarının amacı ülke insanlarını yeterli bir yaşama düzeyine ulaştırmaktır. Amaç insan mutluluğu ve fertlerin hayat standartlarını yükseltmek olunca çalışma çağında ve çalışma karar ve iradesinde olan her insanın kendisini asgari ölçüde yaşatacak bir istihdam olanağının sağlanması temel amaç haline gelmektedir.

Fertlere iş sağlamanın, onlara gelir temin etmek ve yaşamlarını idame etmelerini sağlamak yanında, kendilerine güven hissinin aşılması, kabiliyetlerinin geliştirilmesine fırsat verilmesi, kişilik bilincinin kazandırılması gibi önemli yönleri de vardır. Düşük bir istihdam seviyesinin yani işsizliğin yoğun olduğu bir ortam ekonomik sefaletin yanında toplumsal huzursuzlukları da içinde barındırır.⁶⁶

“Çalışma arzu ve gücünde olan insan istihdam imkânı bulamıyorsa ortaya çok önemli bir kişisel ve sosyal mesele çıkmış demektir. İşsiz kişi, başka gelir kaynakları esasen mevcut olanlar dışında, gelirden hayatını ve kendini bağlı olanların geçimini sağlama imkânından yoksun kalmaktadır. İşsizler ayrıca şiddetli ruhi baskılar içinde bulunmakta, kendilerini toplum içinde haksızlığa uğratılmış, unutulmuş ve ezilmiş insanlar olarak görmeye başlamaktadır. İşsiz insanların sayısının çok olduğu ve arttığı toplumlar ise sağlıklıdır. Böyle bir toplumda sosyal gerginlikler mutlaka vardır. Ve bunlar sosyal bütünlüğü sarsıcı patlamalara yol açar.”⁶⁷

İşsizlik özellikle kapitalist toplum düzeninde, birey ve toplum üzerinde derin yaralar açabilir. Çalışarak geçimini sağlamak zorunda olan ücretliler istihdam edilmediğinde, harcamalarını karşılayacak bir gelirden yoksun olurlar. Birey herhangi bir yardım ile desteklenmemişse bu kendisinin ve ailesinin yoksulluğa sürüklenmesi anlamına gelecektir. Geçerli ücret düzeyinde niteliklerine uygun bir işte istihdam edilmeyen kişi,

⁶⁶ Özyayın, M.M., “Türkiye ve Avrupa Birliğinde İstihdam Politikalarının Genel Görünümü, Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Arayışlarının Mukayeseli Analizi”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2000, s. 14.

⁶⁷ Tuna, O.-Yalçıntaş, N., Sosyal Siyaset, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1997, s. 76.

daha az ücret ve nitelikleri ile bağdaşmayan işlerde çalışmak zorunda kalacak bu da verimsiz çalışmasına neden olacaktır. Bu durumdan başta işyeri olmak üzere ülke ekonomisi zarar görecektir.

“Uzun süre işsiz kalan kimselerde düşünel ve duygusal gerginlikler yasalara ve ahlaka aykırı davranışlara dönüşebilirler. Kişinin beden sağlığı yanında ruhsal sağlığında da ciddi sarsıntılar görülebilir. Kişinin kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu insanların geçimini sağlayamaması bir süre sonra eş ve çocukların da iş hayatına atılmalarına neden olur. Bu durum toplumun temeli olan ailenin bağlarının çözülmesine ve uzun vadede toplumun büyük yaralar görmesine neden olur. Çocukların aile eğitiminden ve öğrenim yaşamından uzak kalmalarına ve gelecekte korkmalarına yol açar. İstihdam politikaları ne denli ihmal edilir ve işsizlik büyük ve uzun süreli olursa, toplum üzerindeki etkileri o denli büyük ve telafi edilemez olacaktır.”⁶⁸

“Eğitim-işgücü-istihdam dengesinin sağlanması, bir bakıma bu üç kavramın iyi bir ortam ve etkileşim içerisinde bulunmasıyla mümkün olabilir. Gelişen teknolojinin kullanılması; teknik ara insan gücünü gerekli kılmaktadır. Bu durum ise, nitelikli ara insan gücü yetiştirilmesi sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bunun için, eğitim-işgücü-istihdam dengesinin sağlanması, mesleki-teknik eğitim sisteminin, ortam olarak buna hazır olması gerekir.”⁶⁹

Yapısal işsizliğin azalması için işgücü niteliğinin artması gerekmektedir. Bu ilişki göz önüne alınırsa, mesleki teknik eğitim okullarının yaygınlaştırılması sayesinde uzun dönemde işgücü niteliği artırılıp, kalitesi yükselttirilerek, yapısal işsizliğin de azalması sağlanmış olunacaktır.

Yapısal işsizlikle mücadelede izlenecek daha kısa vadeli bir politika yapısal işsizleri tespit ederek bunları mesleki eğitime tabi tutmaktır. Bu uygulamada ekonominin ihtiyaç duyduğu iş veya meslek dallarında işsizler için ya da halen çalışmakta olanların kendilerini yenileyebilmeleri için kamu ve özel sektör tarafından beceri kazandırma ve geliştirme kursları açılır. Bu tür kurslar teknolojik değişime ayak uyduramadığı için işsiz kalanların belirli bir süre eğitime tabi tutularak emek piyasasında istihdam imkânı olan sektörlerle geçmelerine imkân sağlayacaktır. Bu tür mesleki eğitim programları aynı

⁶⁸ Özyayın, s. 17.

⁶⁹ Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Karabük Teknik Eğitim Fakültesi, “Onaltıncı Mili Eğitim Şurası Hazırlık Dökümanı”, 1. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, Karabük, 1998, s.63.

zamanda genel liselerden mezun olup spesifik beceri ve uzmanlığa sahip olmayan kişileri de belirli mesleklerde eğiterek iş bulma ihtimallerini arttırabilmektedir.⁷⁰

Türkiye genç ve dinamik bir nüfusa sahip olmasına karşın, bu kaynak, istihdamda verimli olarak kullanılamamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumunun 2007 yılı Ocak ayı verilerine göre; 15–24 yaş arası kurumsal olmayan sivil işgücü 12.062.000 kişi olup, bu yaş grubundaki işsizlik oranı % 20,6 'dır. Bu rakam, % 11 olan genel işsizlik oranının yaklaşık iki katıdır. Eğitimli işgücünün işsizlik oranı ise genç işsizlik oranının da çok üstündedir.

Gelişmekte olan ülkelerin en önemli meselelerinden biri mesleki eğitimidir. Geleneksel sektörden modern sektöre işgücü aktarımı sağlıklı bir şekilde ancak mesleki eğitimle mümkün olabilir. Gelişmiş ülkelerde dahi, yaşanan çok hızlı teknolojik değişim sonucu ortaya çıkan üstün vasıflı insan gücü ihtiyacı, konuyu son derece önemli bir noktaya taşımaktadır. Bu nedenle işgücü piyasası kısa süreli düzeltmelere uygun olmadığından, eğitim süreçleri ve onlara bağlı ekonomik ve sosyal maliyetlerin uzun vadeli olmasından dolayı ülkeler eğitim planlamaları yapmaktadırlar.

Tablo 8
Eğitim durumuna ve yıl ortalamalarına göre istihdam oranı (%) (15 + yaş)

Eğitim Düzeyleri	1995	2000	2003	2006
Okur-yazar olmayanlar	34,3	30,4	26,2	19,4
İlkokul	55,6	50,0	45,3	45,7
Genel lise	49,4	45,6	41,2	44,0
Lise dengi meslek okul	59,4	58,9	55,8	57,9
Yüksek okul, fakülte	77,8	72,7	69,1	71,0

Kaynak: TÜİK, **Türkiye İstatistik Yıllığı**, TÜİK Yayınları, Ankara, 2007, s. 172. Tablodan seçilerek oluşturulmuştur.

Tablo 8 incelendiğinde genel lise mezunlarının istihdam oranı ile meslek liselerinden mezun olanların istihdam oranları arasında fazla fark bulunmamaktadır. Bu durum piyasada çalışan lise mezunu iş gücünün hemen hemen yarısının mesleki eğitim almadığını göstermektedir.

“Konu ile ilgili en can alıcı tespit Dünya Bankası raporundadır. Dünya Bankası'nın Türkiye'de yoksulluk üzerine yaptırdığı çalışmanın bir parçası olarak, işsizlik ve istihdam

⁷⁰ Biçerli, M.K., Çalışma Ekonomisi, Beta Basımevi, İstanbul, 2000, s. 456.

üzerine hazırlattığı projede önemli tehlike sinyalleri bulunmaktadır. Proje kapsamında yayınlanan ön rapora göre, Türkiye’de yaşanan işsizliğin “çok tehlikeli” olarak adlandırılan “eğitimli genç nüfusun” iş bulamaması olarak hızla yükseldiği vurgulanmıştır. Rapora göre, şu anda Türkiye’deki 20–24 yaş arasındaki gençlerden lise mezunlarının % 45’i, üniversite mezunlarının da % 31’i iş bulamamaktadır. Aslında her vesile ile fark edilen ve çıplak gözle gözlemlenen bu sorun, farklı kurumların yaptıkları çalışmaların neticesinde teyit edilmektedir. İşsizlik sorunu, Türkiye’nin önünde duran ve toplumsal barışı tehdit eden önemli ve kronik bir sorundur.”⁷¹

Tablo 9
Eğitim Durumuna ve Dönemlere Göre İşsizlik Oranı (%) (15 + yaş)

Eğitim Düzeyleri	1995	2000	2003	2006
Okur-yazar olmayanlar	2,8	3,4	7,0	4,4
İlkokul	6,5	5,2	9,7	8,6
Genel lise	14,5	10,5	13,2	14,0
Lise dengi meslek okul	14,8	10,9	12,3	11,6
Yüksek okul, fakülte	6,4	7,0	11,1	9,5

Kaynak: TÜİK, **Türkiye İstatistik Yıllığı**, TÜİK Yayınları, Ankara, 2007, s. 172. Tablodan seçilerek oluşturulmuştur.

Tablo 9 ’a bakıldığında, meslek liseliler arasındaki işsizlik oranının, diğer düz liseliler arasındaki işsizlik oranından farklı olmadığı, hemen hemen aynı rakamlar olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak meslek liselerini tercih eden öğrencilerin kalitesinin düşük olması ve bu kalitenin de sebep olduğu mesleki eğitimin kalitesinin düşmesi söylenebilir. Ayrıca meslek lisesini tercih eden öğrencilerin özellikle başarılı sayılabilecek kısmının üniversiteye girmeye yönelmeleri ve büyük bir kısmının mesleklerini yapmayı düşünmemeleri kaliteyi düşüren diğer etkenlerdir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarından mezun olanların istihdama geçişleri hakkında doğru yorum yapabilmek için, mezunları sürekli biçimde izleyen sağlıklı ve güvenilir araştırmalara ihtiyaç vardır. Türkiye’de mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu mezunlarını izleme araştırmaları sistematik biçimde yürütülememektedir. Bu konuda METARGEM tarafından mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olanlara ilişkin münferit izleme çalışmaları yürütülmüştür.

⁷¹ Özsoylu, A. F., “Türk Ekonomisi 2004 ’e Rahatlamış Olarak Giriyor”, Feza Gazetecilik, İstanbul, 1 Ocak 2004, <http://arsiv.zaman.com.tr/2004/01/01/yorumlar/yorum3.htm> (08.03.2007)

Bu konuda genel bir fikir vermek için METARGEM tarafından yapılan ve endüstri meslek liseleri ile ticaret meslek liselerinden 1992–1993 öğretim yılında mezun olanları kapsayan iki adet mezunları izleme araştırmasıyla Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından 1993 yılında gerçekleştirilen, METGE Projesi Mezunları İzleme Çalışması aşağıda özetlemiştir:⁷²

- Endüstri meslek ve ticaret meslek liselerinden mezun olanların yaklaşık yarısı bir işte çalışmaya başlamakta, iş sürdürmede ticaret meslek liselerinin daha başarılı oldukları görülmektedir. Kız meslek lisesi mezunlarının ise yaklaşık %38'i mezun olduktan sonra bir işte çalışmaya başlamaktadır.
- Sözü edilen okullardan mezun olup bir işte çalışanların %60'ı bu işi 6 ay ve daha kısa sürede bulmaktadırlar. Bu oran endüstri meslek lisesi mezunlarında %63, kız meslek lisesi mezunlarında %60 olmaktadır.
- Sözü edilen okul mezunlarından bir işte çalışanların %48'i yaptıkları işin eğitimini aldıkları meslek ile ilgili görmektedirler. Bu oran, endüstri meslek liselerinde %51, ticaret meslek liselerinde ise %55 olmaktadır. Kız meslek lisesi mezunlarından ise bir işte çalışanların %37,3'ü eğitimini aldıkları meslekte istihdam edildiklerini ifade etmişlerdir.

İşgücünde nitelik yakalanamadığı takdirde rekabet etmek çok zorlaşmaktadır. Özellikle ülkemizde nitelikli iş gücüne ihtiyaç her geçen gün daha fazla hissedilmeye başlamıştır. Bu iş gücü kalitesini yakalamak için bilgi ve becerinin önemi daha da fazla artmıştır. Bu bilgi ve beceriye sahip bireyler sayesinde sorumluluk alan, ekip çalışmasını becerebilen ve teknolojik gelişmeler açık olup ayak uydurabilen ve yeni teknolojilerin üretilmesini sağlayan toplum haline gelmeye çalışmak gerekmektedir.

21. yüzyılda teknoloji baş döndürücü bir hızla gelişmektedir. Bu teknolojik gelişmeleri takip edebilecek ve bu teknolojiyi kullanacak teknik becerilere sahip insan gücü, o ülkenin gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır. Bu eğitimin başlayacağı yer ise mesleki eğitim veren okullar olacaktır. Ancak bu okullar teknik becerilere sahip bireyler yetiştirmesi amacıyla sanayi ve işletmeler ile de işbirliği içinde olmalıdır. Ülkenin ihtiyaç duyduğu teknik beceriye sahip bireylerin yetişmesi için piyasadan kopmaması gerekmektedir

⁷² Akpınar, A., “Türkiyede Temel Mesleki ve Teknik Eğitim”, İşkur Yayınları, Ankara, 2004, www.iskur.gov.tr/mydocu/yurtdisi/giris/giris2t.doc (15.03.2007)

ve uygulamaların büyük bir kısmını bu işletmelerde yapmalıdır. Ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitimin de bu şekilde yönlendirilmesi gerekmektedir. Teorik olarak yerleştirilmeye sağlanan bu sistemin henüz tam manasıyla uygulandığını söylemek mümkün olmamaktadır.

BÖLÜM II

MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRME PROJESİ (MEGEP)

1. MEGEP' İN KAPSAMI

1.1. Megep

Ülkemizin, dünya devletleri arasında güçlü bir konuma yükselmesine yardımcı olmak ve desteklemek amacıyla yapılan her bilimsel araştırmada istihdam, çözülmesi gereken bir sorun olarak karşımıza çıkmakta ve bu sorunun çözümü adına projeler geliştirilmektedir. Ancak bu sorunun çözülmesinde en önemli faktör olan nitelikli iş gücünün verileceği Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarına gerekli önem verilemediğinden ve bu konuda da tam kapsamlı bir proje geliştirilemediğinden dolayı sorunlar günümüze kadar gelmektedir.

Ancak 2000 'li yıllarla birlikte Türkiye sorunun ana kaynağını tespit etmek adına çözüm yolları geliştirmeye başlamıştır. İşgücü niteliğinin yükselttirilerek, istihdamı arttırabilmek amacıyla mesleki eğitim sistemini güçlendirmeye ve geliştirmeye yönelik kapsamlı projeler geliştirmeye çalışmaktadır. Avrupa Birliği' ne girmek adına gayret sarf ettiğimiz bu dönemde gösterilen çabalar daha anlamlı hale gelmektedir.

“Türkiye'nin bu alandaki çabalarını desteklemek amacıyla 1999 AB Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin MEDA fonlarından yararlandırılması kararlaştırılmıştır. Bunun sonucunda Türkiye, ekonomisinin iş gücü ihtiyacıyla, mesleki ve teknik okullarının çıktıkları arasındaki boşluğu kapatabilmek amacıyla bazı proje fikirleri geliştirmiştir. Bu yöndeki ilk adım olarak, 4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin(MEGEP)anlaşması(DG1A-D/MEDTQ/04-98)imzalanmıştır”

73

Mesleki eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi, T.C. Hükümeti ile Avrupa Komisyonu arasında imzalanan bir anlaşmayla Eylül 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşmayla projenin bütçesinin, 51 milyon euro' luk kısmı AB MEDA Fonu

⁷³ <http://www.megep.meb.gov.tr/indextr.html> (23.01.2007)

hibesiyle, 7,19 milyon eoru' su T.C. Hükümetinin katkısıyla karşılanmaktadır. Toplam 58,2 milyon euro toplam bütçeye sahip ve 5 yıl süreli olan projenin T.C. Hükümet katkısı olan kısmı kullanım imkânı olmadığından dolayı daha sonra kaldırılmıştır.⁷⁴

Bu çalışmalarla birlikte önce pilot okullarda olmak üzere yeni öğretim programları uygulamaya geçirilmiş, uygulamadaki aksaklıklar ve sorunlar tespit edilip uzmanların görüşleri ve önerileri doğrultusunda 2006–2007 eğitim öğretim yılıyla birlikte tüm mesleki teknik eğitim veren kurumlarda uygulanmaya başlamıştır.

1.2. Megep Projesinin Amacı ve Hedefi

T.C. Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında imzalanan bu anlaşmayla eğitim sistemimiz çağdaş bir yapıya kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Proje ile birlikte meslekî ve teknik eğitim her yönüyle ele alınmakta, eğitim sistemi, öğretim programları, öğretim materyalleri, eğitim kurumları ve uygulamalara yönelik olarak çok çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.⁷⁵

MEGEP Projesi çerçevesinde meslekî ve teknik öğretim programlarını geliştirme ve modüler öğretim materyallerini hazırlama çalışmaları Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı ile Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı koordinesinde yapılmaktadır. Bu çalışmalar, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı ile mesleki eğitim ve öğretim veren tüm genel müdürlüklerin katılımları ile oluşan Ulusal Öğretim Programlarını Geliştirme Grubu tarafından yürütülmektedir.⁷⁶

“Projede; program geliştirme, modül yazma ve diğer tüm çalışmalar, meslekî teknik öğretimden sorumlu genel müdürlüklere bağlı eğitim kurumlarındaki öğretmenler, sosyal ortaklardan temsilciler, üniversitelerden öğretim görevlileri, sektörden meslek elemanları, yerli ve yabancı uzmanlar ile iş birliği içinde gerçekleştirilmiştir.”⁷⁷

Projenin Genel hedefi, mesleki eğitim ve öğretim sisteminin ülkenin sosyo-ekonomik ihtiyaçlarına ve hayat boyu öğrenme ilkelerine göre modernleştirilip

⁷⁴ Altın, R., Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem, Mesut Matbaacılık, Ankara, 2007, s.132.

⁷⁵ MEB, MEGEP Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu, MEB Yayınları, Ankara, 2006, s. 3.

⁷⁶ MEB, a.g.k., s. 3.

⁷⁷ MEB, a.g.k., s. 3.

uyarlanılmasını sağlayıp, Milli Eğitim Bakanlığı aracılığıyla Türk Hükümetine yardımcı olmaktadır.⁷⁸

“MEGEP projesi, ülkemiz ekonomisinin ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ve performanslı ara kademe teknik insan gücünü yetiştirebilen, teknoloji geliştirilmesine ve üretimine yatkın bir meslekî ve teknik eğitim sisteminin güçlendirilerek etkili bir şekilde uygulanmasını desteklemektir. Bu bağlamda öğrencilere ilgi, istek ve yeteneklerine uygun alan ve dalda eğitim ve öğretim imkânı sağlanması, sektörel gelişme ve taleplerin öğretim programlarına yansıtılması amacıyla meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarında 9. sınıflar ortak olmak üzere dört (4) yıl süreli modüler program esasına dayalı eğitim ve öğretime başlanmıştır.”⁷⁹

Proje ile Türkiye’deki meslekî ve teknik eğitim sistemi, AB ve gelişmiş ülkelerdeki standartlara yükseltilecek ve güçlendirilecektir. İş piyasasının ihtiyaçlarına cevap verebilen, temel eğitim, genel orta öğretim ve yüksek öğretim sistemleri ile bütünlük içerisinde, modern, esnek ve kaliteli bir meslekî eğitim sistemi oluşmasına katkıda bulunacaktır.⁸⁰

1.3. Proje Faaliyetleri

MEGEP kapsamında birçok proje faaliyetleri yer almaktadır. Bu proje faaliyetlerinden öğretim programı ve istihdama yönelik olan faaliyetler;⁸¹

- İş piyasasına yönelik ihtiyaç analizi yapmak
- Eğitim standartlarını geliştirmek
- Modüler programlar hazırlamak
- Hayat boyu öğrenme politikası oluşturmak
- Tüm meslekî ve teknik eğitim kurumlarında modüler programların uygulanması planlanmak
- Diploma ve sertifika programlarında geliştirilen aynı modüllerin ortak olarak kullanılmasını sağlamak

⁷⁸ Altın, a.g.k., s.132.

⁷⁹ MEB, a.g.k., s. 4.

⁸⁰ MEB, a.g.k., s. 4.

⁸¹ MEB, a.g.k., s. 5.

- Meslekî ve teknik eğitimle ilgili diploma, sertifika, mezuniyet belgesi vb. denkliğini sağlamak
- Meslek mensupları arasındaki performans kontrolünü sağlamak, olarak özetlenebilir.

1.4. Projede Sosyal Ortaklar

Projede yer alan sosyal ortaklar programının uygulanması esnasındaki her basamakta da aktif olarak görev yapmaktadır. Sosyal ortaklar projenin uygulamalarında karar verici ve yönlendirici olarak yer almaktadır. Proje hazırlanmasında Milli Eğitim Bakanlığı'na destek olmaktadır. Bu proje ile sosyal ortakların mesleki eğitim ile ilgili her türlü faaliyetleri desteklenmektedir.⁸²

“Sosyal Ortaklar (TOBB, TÜSİAD, TESK, TİSK, TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ, MEKSA, vb.); modüler program geliştirme, modül yazımı, uygulama, izleme ve pilot okullara yönelik çalışmalarda, her aşamada sürekli proje ekipleri ile iş birliği içinde yer almaktadır.”⁸³

“Tüm orta öğretim kurumlarında, öğrencilerin meslek seçimi konusunda daha bilinçli davranmasına rehberlik etmek amacıyla 9. sınıflarda okutulan Tanıtım ve Yönlendirme dersinin modülleri proje çerçevesinde geliştirilmiş ve uygulamaya konmuştur. Böylelikle öğrenciler, genel ve meslekî liselerin ortak 9. sınıflarında meslekleri tanıyarak, kişisel özelliklerine, ilgi ve yeteneklerine göre alan ve meslek seçimi yapabileceklerdir.”⁸⁴

Bu yaklaşımla iş piyasasının ihtiyaçlarına cevap verebilen, temel eğitim, genel orta öğretim, mesleki orta öğretim ve yüksek öğretim sistemleri ile bütünlük içerisinde, modern öğretime uygun, esnek ve kaliteli bir meslekî eğitim sisteminin oluşturulmasına alt yapı sağlayacaktır. Meslekî eğitim sistemimiz; AB ve gelişmiş ülkelerdeki standartlara yükseltilerek, sosyo-ekonomik gereksinimler ve hayat boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda güçlendirilecektir.⁸⁵

⁸² MEB, a.g.k., s. 7.

⁸³ MEB, a.g.k., s. 7.

⁸⁴ MEB, a.g.k., s. 7.

⁸⁵ MEB, a.g.k., s. 7.

2. MEGEP ÖĞRETİM PROGRAMI VE MODÜLER ÖĞRETİM

2.1. Modüler Öğretim Programları

Modüler Öğretim Programları mesleki ve teknik eğitimde uygulamadan kaldırılmış olan müfredat programına göre çok büyük farklılıklara sahip bir öğretim programı ortaya koymuştur. Modüler Öğretim Programlarının faydaları ve önemi şunlardır:⁸⁶

1. Uluslar arası bir hale gelen ülke ekonomilerinde rekabeti sağlamak için insan kaynaklarını geliştirmek gerekmektedir. Gelişen ekonomi ve teknolojinin getirdiği yeni yeterlikleri kazandırılması meslekî eğitim kurumlarının görevi olmaktadır. Sektördeki meslek elemanlarının beceri gereksinimleri de süratle değişmektedir.

2. Gençler, akademik veya genel eğitimi tercih etmesinden dolayı meslek edinmekte ve iş bulmakta zorluk yaşamaktadır. Gençlere meslek eğitiminin ekmek kazandıracağı bilinci verilmelidir.

3. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslar üstü yönetimler giderek değişen sektörel taleplere göre bölgesel eğitim olanaklarının artmasını gerekli kılmaktadır. Ulusal standartlar doğrultusunda bölgesel farklılıklar meslekî ve teknik eğitime yansıtılabilmeli ve meslekî eğitim faaliyetleri yerel düzeyde de yürütülebilmelidir.

4. Değişen koşullara hızla uyum sağlayabilmek için nitelikli iş gücünü yetiştirmeyi amaçlayan meslekî ve teknik eğitimin, geniş tabanlı, meslekî yeterliklere dayalı, yenilenen ya da değişen mesleklere uygun biçimde, öğrencilerin sürekli eğitimi için temel oluşturması gerekmektedir.

5. Günümüzde mesleklerin değişim ile karşı karşıya olması ve daha karmaşık bir yapıda bulunmaya başlaması nedeniyle, meslekî yeterliklerin de geniş tabanlı bilgilere, becerilere ve tavırlara dayalı olmasını ve programların buna göre geliştirilmesini zorunlu hâle getirmektedir.

6. Birbiri ile ilişkili alanlar ve meslekler bütünleştirilmesi sayesinde öğrenci kazandığı bilgi ve becerileri geniş bir alanda kullanabilmekte ve değişikliklere kısa sürede uyum sağlayabilmektedir.

⁸⁶ MEB, a.g.k., s. 9.

7. Programların modüler esasa dayalı olarak bir bütünlük içinde, meslek standartlarını da kapsayacak şekilde ele alınabilmesi için meslekler; meslek gruplarına, meslek alanlarına ve meslek dallarına göre sınıflandırılmalıdır.

8. Geleneksel meslekî ve teknik eğitim sistemi esnek, etkin ve verimli değildir ve çok da pahalıdır. Eğitim programının yapısının çok daha uygun düzenlenmesi gerekir. Öğrenci belirli sınırlar içerisinde istediği konuyu, istediği yerde ve kendine uygun bir hızda öğrenebilmelidir. Modern iletişim araçları buna olanak tanımaktadır.

9. Eğitsel amaçları, toplumun, endüstrinin ve hizmet kurumlarının taleplerine uygun olarak düzenlemek, eğitim programının esnek yapıda olmasını gerektirmektedir. Bu doğrultuda eğitim programının modüler hazırlanması iyi bir seçenek olarak görülmektedir.

10. Modüler program yaklaşımı; değişikliklere kısa sürede cevap verebilen, esnek bir yapıya sahip olması nedeniyle tercih edilmektedir. Modüler programların içerikleri modüllerden oluşmaktadır. Modül ise bir işin anlamlı bir parçasını temsil eden, bir yeterlik kazandıran, öğrenme bütünüünün bir parçasını kapsayan, öğrenme amaçlarına ve içeriklerine sahip bir öğrenme birimidir.

MEGEP çerçevesinde; Ulusal ve uluslararası temel yeterliklere sahip, yabancı dil bilen ve meslekî gelişmeleri izleyebilen meslek elemanları ve bireyler yetiştirmek, tüm meslekî ve teknik eğitim kurumlarının hepsinde mesleğin gerektirdiği yeterlikleri kazandırmak, bölgesel farklılıklar ve ihtiyaçlara cevap verecek esnek bir program yapısı oluşturmak, bireylerin farklılıklarına ve özelliklerine uygun seçenekler sunan program yapısı geliştirmek, öğrencilere yatay ve dikey geçiş olanakları tanıyan esnek bir program yapısı tasarlamak hedeflenmiştir.⁸⁷

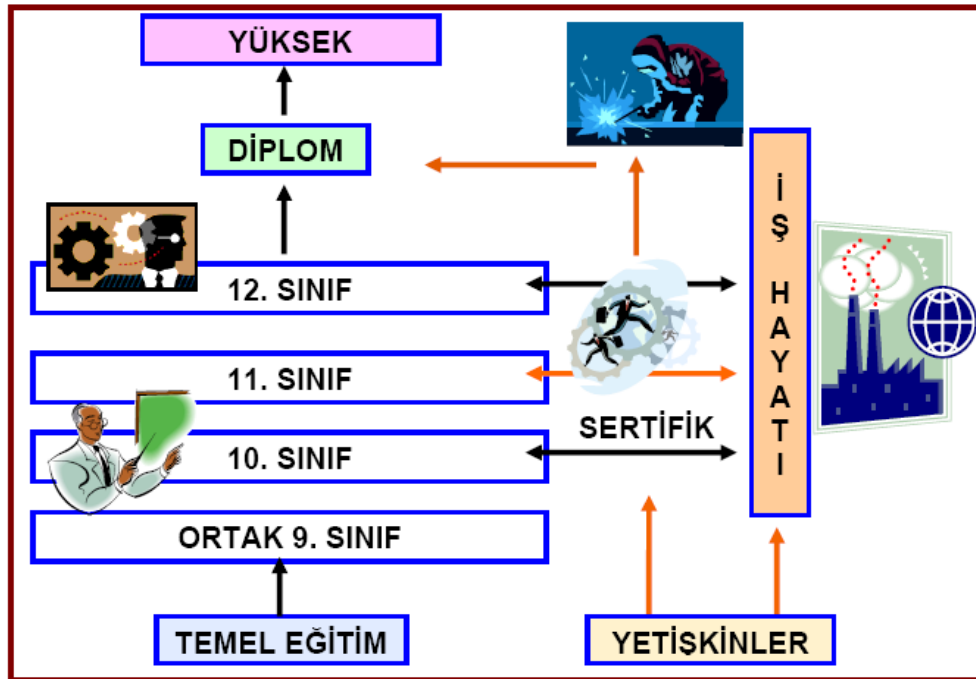
Ayrıca, Meslekî yeterlikleri ve akademik yeterlikleri yüksek olan öğrencilerin yüksek öğrenime geçişlerine olanak tanımak, Sektör beklentilerine cevap veren meslekî yeterliklere sahip elemanlar yetiştirmek, Yaşam boyu öğrenme ilkesi doğrultusunda bireylere farklı koşullara göre seçenekler sunan programlar geliştirmek, Uluslararası geçerliği olan meslekî ve teknik eğitim programları geliştirmek, Her yaşta ve her düzeydeki bireye meslekî ve teknik eğitim olanakları sunan programlar geliştirmek,

⁸⁷ MEB, a.g.k., s. 10.

Bireylerin yetenekleri, ilgileri, tercihleri ve kariyer beklentilerine yönelik imkânlar tanıyan programlar geliştirmek hedeflenmiştir.⁸⁸

Bu hedefler doğrultusunda programlar;⁸⁹

- “Geniş tabanlı ve alan/dal ve sertifika esasına göre,
- Alan ve dal programları arasında esnek geçişleri imkân veren,
- Örgün eğitimle birlikte yaygın eğitimde ve hayat boyu eğitimde de etkili olarak kullanılabilme esnekliği olan,
- Yeterliğe göre değerlendirme ve yeni teknolojik gelişmeleri modüler öğretim programları sayesinde kısa sürede öğretime yansıtılabilme özelliğine sahip,
- Öğrenci merkezli, öğrenciye daha aktif olma ve kendi hızına göre öğrenme olanağı tanıyan,
- Program geliştirme sürecinde iş piyasasının ve sosyal ortakların aktif katılımına da yer verilerek geliştirilmiştir.”

Kaynak: MEB, MEGEP Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu, MEB Yayınları, Ankara, 2006, s. 8.

Şekil 1: Meslekî ve Teknik Eğitim Sistemi

⁸⁸ MEB, a.g.k., s. 10.

⁸⁹ MEB, a.g.k., s. 11.

Bu öğretim programları çerçevesinde sertifika ve diploma programları düzenlenmiştir. Aynı modüllerin kullanıldığı bu programlarda istenildiği takdirde eğitim programları arasında bile yatay ve dikey geçişler mümkün olacaktır ve mesleki belgelendirmede de kolaylık ve standartlar sağlanmış olacaktır. Öğretim programları hazırlanırken uluslar arası mesleki yeterlilik dikkate alınmıştır.⁹⁰

Proje 2005–2006 eğitim-öğretim yılı itibariyle pilot okullarda uygulanmaya başlamıştır. 2006–2007 eğitim-öğretim yılı ile birlikte Türkiye’ de mesleki ve teknik eğitim veren tüm ortaöğretim okullarında uygulanmaya başlanmıştır. Yaklaşık 50 alan ve bu alanlar altında yaklaşık 200 dalda çerçeve öğretim programları geliştirilmiştir. Değişen sektör ve ihtiyaçlara göre zamanla yeni alan ve dalların uygulamaya konma çalışmaları devam etmektedir.

2.2. Çerçeve Öğretim Programlarının Uygulanması

Oluşturulan çerçeve öğretim programlarının uygulanması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlara karşı önlemler geliştirilerek hedefler belirlenmiştir. Bu hedefler;⁹¹

- MEGEP kapsamında geliştirilen programlar ile öğrencilere, alanı ve mesleği ile ilgili temel bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra, yeniliğe ve değişime uyum sağlayabilen bireyler yetiştirilmesi hedeflenmiştir.
- Programların temel yapısı oluşturulurken, ilk sınıflarda ortak genel kültür dersleri ile ortak alan dersleri, son sınıflarda ise mesleğe (dal) özel derslerin öncelikli olarak okutulması planlanmıştır.
- Öğretim programları 4 yıllık olarak tasarlanmıştır. 9. sınıf programı tüm genel, meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarında ortak olarak okutulur. 9. sınıfın sonunda öğrenci ilgi duyduğu alanı belirler ve 10. sınıfta bu alanda eğitim-öğretime başlar.
- Alanda yer alan tüm dallara yönelik ortak yeterlikleri kazandıran dersler ağırlıklı olarak 10. ve 11. sınıfta verilmektedir. 12. sınıfta diplomaya götüren meslekî yeterlikleri içeren dersleri yer almaktadır. Öğrenciler, 10’uncu sınıfın sonunda,

⁹⁰ MEB, a.g.k., s. 11.

⁹¹ MEB, a.g.k., s. 15.

yerel, bölgesel ve sektörel ihtiyaçlar, okulun donanımı, öğretmen durumu ve fizikî kapasitesi ile sahip oldukları yeterlikleri de dikkate alarak meslek/dal seçimi yaparlar. Öğrencilerin alan ve dal seçimlerinde mesleklerin bölgesel istihdam olanakları da dikkate alınmalıdır.

- Sektör beklentileri, değişen koşullar ve mesleklerin gelişimi program yapısına yansıtılabilecektir. Gerekliğinde, 11. ve 12. sınıfta mesleğe özgü dersler, modüller ve modül içerikleri değiştirilip geliştirilebilecektir. Bu değişiklikler, program koordinatörü, değişim önderi öğretmen ve zümre öğretmenleri kararı ve sektörden meslek elemanları ile iş birliği içinde yapılır. Yapılan çalışma bilgi için Bakanlığın ilgili birimine gönderilir.
- Programı tamamlayarak mezun olan öğrenci alan diploması alarak yüksek öğrenime devam edebilir. Mezun olan öğrenci öğrenimi sırasında seçtiği dalda/meslekte kazandığı yeterliklerin karşılığında sertifika da almaya hak kazanır. Öğretim programının herhangi bir yılından ayrılan öğrencinin kazandığı yeterlikler sertifika programlarında değerlendirilir.
- MEGEP kapsamında meslekî yeterliklere dayalı modüler programlar geliştirilmiştir. Bu doğrultuda programların modüler öğretim yöntemlerine göre uygulanması gerekmektedir. Modüler öğretime yönelik olarak da bireysel öğrenme yöntem ve tekniklerinin uygulanması önerilmektedir.

Modüler öğretim anlayışını benimseyen meslekî ve teknik eğitimde öğretmenler, öğrencilerin aktif katılımını sağlar, öğrenciyi düşündüren, tartıştıran, dinleyen bir öğretim ortamı hazırlar, öğrenciye rehberlik yapar, yönlendirir ve eksik ve hatalarını düzeltir. Öğrenci ise aktif katılım sağlar. Soru soran, sorgulayan, anlayan, düşünen, çözen, takım çalışması yapabilen, bilgiye ulaşabilecek yöntemleri öğrenen rolü yerine getirir.⁹²

Öğrencilere programın sonunda seçtiği dala/mesleğe yönelik olarak tüm alanlardaki ortak temel, bilgi ve becerileri kazanabilecek, seçtiği alanın temel yeterliklerine sahip olabilecek, yöneldiği dalın / mesleğin gerektirdiği görev ve işleri yapabilecek, dalın /

⁹² Altın, a.g.k., s.132.

mesleğin gerektirdiği özel meslekî yeterlikleri kazanabilecek şekilde alanın ve mesleklerin yeterlikleri dikkate alınarak eğitim ve öğretim faaliyetleri uygulanır.⁹³

MESLEK LİSELERİ, ANADOLU MESLEK LİSELERİ TEKNİK LİSELER VE ANADOLU TEKNİK LİSELERİ						
_____ ALANI _____ DALLARI						
ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ						
DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	IX. SINIF	X. SINIF	XI. SINIF	XII. SINIF
ORTAK DERSLER		*DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	-	-
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	4	-	-	-
		FİZİK	2	-	-	-
		KİMYA	2	-	-	-
		BİYOLOJİ	2	-	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	2	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	3	3	-	-
		BEDEN EĞİTİMİ	2	-	-	-
		MİLLİ GÜVENLİK BİLGİSİ	-	1	-	-
		TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	1	-
		TANITIM VE YÖNLENDİRME	2	-	-	-
				TOPLAM	29	14
A L A N / D A L	ALAN ORTAK DERSLERİ	BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ	2	-	-	-
		MATEMATİK	-	3	-	-
		MESLEKİ GELİŞİM	-	-	2	-
D E R S L E R İ	DAL DERSLERİ					
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI						
SEÇMELİ DERSLER						
REHBERLİK			1	1	1	1
GENEL TOPLAM						

Not: (*) Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliğinin 33. maddesi uyarınca yılsonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak dersleri ifade eder.

Kaynak: MEB, MEGEP Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu, MEB Yayınları, Ankara, 2006, s. 17.

Şekil 2: MEGEP çerçeve öğretim programı haftalık ders çizelgesi örneği

⁹³ MEB, a.g.k., s. 16.

Sınıf Geçme Yönetmeliği'ne göre öğrencilerin,⁹⁴

- “Dersin altındaki modüllerin sonunda kazandığı yeterlikleri ölçülür.
- Dersin sonunda modüller ile kazandıkları bilgi, beceri ve tavırlar ölçülür.
- Ölçme sonuçları dönem ve yılsonunda değerlendirilir.
- Okulda, işletmede ve kendi kendilerine yaptıkları tüm öğrenim faaliyetleri değerlendirilir.”

“Çerçeve öğretim programları bölgesel farklılıklara, koşullara ve gelişmelere göre esnek bir yapıda tasarlanmıştır. Haftalık ders çizelgelerindeki alan/dal dersleri bloğunda yer alan, seçilen dala ait dersler ve ders saatleri zümre öğretmenler tarafından, sektör temsilcileri ve koordinatör öğretmenler ile işbirliği içinde okul koşulları, yerel ve bölgesel sektörün ihtiyaçları doğrultusunda belirlenir. Sınıfı ve saati belli olan dersler dışında kalan 11. ve 12. sınıflara ait derslerin süreleri; o yıla ait toplam ders saati süreleri dikkate alınarak seçilen modüller için gerekli olan süre kadar uygulanır. Ders ve modül seçiminde mesleklerin yeterlikleri dikkate alınmalıdır. Yeterlikler için meslek elemanlarından ve mesleklerin “yeterlik tablolarından” yararlanılmalıdır.”⁹⁵

2.3. Sertifika Programlarının Uygulanması

Modüler öğretim programları hazırlanırken 4 yıllık eğitimi tamamlayan bireylerin yanında eğitimin herhangi bir noktasından ayrılmak isteyen ya da mesleki eğitim programlarının haricinde bir öğretim programına devam edenler için sertifika programları uygulanması da amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ülkemizdeki sektörler ve bu sektörlerin faaliyet alanları belirlenmiş, diploma ve sertifika programında meslek eğitimi için gerekli olan ortak yeterlilikler belirlenmiştir.

“Alanların altındaki mesleklerde orta öğretime devam eden öğrencilere “diploma programı” ile eğitim ve öğretim verilirken, her yaşta ve her düzeyde diğer bireylere bölgesel ve sektörel talepler doğrultusunda yetişkinlere yönelik “sertifika programları” ile eğitim ve öğretim verilmektedir. Bu amaçla geliştirilen modüllerden sertifika programları da hazırlanmıştır. Sertifika programları ile tüm mesleki teknik eğitim kurumlarında her

⁹⁴ MEB, a.g.k., s. 16.

⁹⁵ MEB, a.g.k., s. 16.

yaşta ve her düzeyde bireylere meslekî yeterlikleri kazandıracak eğitim ve öğretim olanağı sunulmuştur. Teknolojik gelişmelere paralel olarak, sektörün beklentileri doğrultusunda geliştirilen diploma ve sertifika programları gelişmelere göre sürekli güncellenmeye uygun bir yapıda tasarlanmıştır. Böylece gelişme ve yenilikleri kısa sürede programlara yansıtmak mümkün olabilecektir. Bireyler kazandıkları meslekî yeterlikler doğrultusunda istihdam edilebilecektir.”⁹⁶

Sertifika programları; Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde hazırlanabileceği gibi bölgesel olarak da geliştirilebilmektedir. Yerel yönetimler, eğitim kurumları, işletmeler, her türlü kurum ve kuruluşlar, çevrenin talep ve eğitim ihtiyaçları doğrultusunda sertifika programı hazırlayabilir. Mesleklerin yeterliklerini kazandırmaya yönelik olarak geliştirilen programlarda, mevcut programların modülleri kullanılabilir, yeni modüller hazırlanabilir ve modüllerde gerekli değişiklikler yapılabilir.⁹⁷

2.4. Modüler Öğretim Materyalleri

MEGEP kapsamında, uygulamaya konan öğretim programlarıyla birlikte alanlara ait öğretim programları içerisinde modüller yer almaktadır. Bu modüller ile o alana ait mesleki yeterlikler için önce bu mesleki yeterlilikler bütününe parçalarının verilmesi amaçlanmaktadır.

“Modüler sistemin en önemli faydası öğrencileri motive etmesi ve meslekî uygulamalarla gerçekçi bağlar kurmasıdır. Modülün içeriği; yaratıcı konular içermeli, esnek ve güncel olmalıdır. Modüller gerektiğinde birden fazla alanda kullanılabilirler. Bu nedenle modüllerin öğrencilerin motivasyonunu artıracak şekilde tasarlanması gerekmektedir. Ayrıca uygulamalar sırasında gerektiğinde modüllerde yeniden bir tasarım gerekebilir.”⁹⁸

2.5. Modülün Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar

Teorik olarak ifade edilen öğretim programlarının uygulanması esnasında sorunların çıkmaması ya da çıkan sorunları en aza indirebilmek amacıyla modülün uygulanmasına yönelik açıklamalar her bir modülün başlangıç kısmında yer almaktadır. Modülde; açıklamalar, öğrenme faaliyetleri, ölçme araçları, değerlendirme ve kaynaklar

⁹⁶ MEB, a.g.k., s. 21.

⁹⁷ MEB, a.g.k., s. 21.

⁹⁸ MEB, a.g.k., s. 48.

yer almakta ve en az iki öğrenme faaliyeti bulunmaktadır. Bu öğrenme faaliyetlerinin sonunda kazanılan beceriler o modül ile belirtilen yeterliliği oluşturmaktadır.

Meslekî ve teknik eğitim bünyesinde, diplomaya yönelik eğitim ve öğretim veren örgün eğitim kurumları ile sertifikaya yönelik eğitim veren yaygın eğitim kurumları bulunmaktadır. Mesleki ve orta öğretim kurumlarında Çerçeve Öğretim Programları uygulanmakta ve değerlendirme Sınıf geçme yönetmeliğine göre yapılmaktadır. Her yaş ve düzeydeki yetişkinlere yönelik ve sadece modüllerden oluşan sertifika programları verilmekte ve neticesinde sertifika verilmektedir. Örgün eğitim dışında kalan bu yetişkinler için yaygın eğitim kurumları mevzuatı geçerli olmaktadır. Bu programlar MEGEP kapsamında geliştirilen programlar ve modüller, ülkemizde meslekî ve teknik eğitim hizmeti veren tüm eğitim kurumlarında uygulanmaktadır.⁹⁹

“Örgün ya da yaygın meslekî teknik eğitim veren tüm eğitim kurumlarında meslek standartlarına ve eğitim standartlarına yönelik meslekî yeterlikler kazandırmak amaçlanmaktadır. Bu amaçla her alanda yer alan tüm meslekleri kapsayan yeterlikleri kazandıracak modüller hazırlanmıştır. Bireyler hangi kurum ya da programda eğitim ve öğretim alırsa alsın aynı meslekler için aynı yeterlikleri kazandıracak aynı modüller kullanılacaktır.”¹⁰⁰

Tablo 10
MEGEP Öğretim Programlarında Kullanılan Modülün Bölümleri

KOD	
ALAN	Modülün ait olduğu alan yazılmaktadır.
DAL/MESLEK	Modülün ait olduğu meslek yazılmaktadır.
MODÜLÜN ADI	Modül ile kazandırılacak yeterliği temsil eden kısa ve öz bir ad yazılmaktadır. Farklı modüller aynı adı taşımamaktadır. Çerçeve Öğretim Program'ında yer alan modül adı ile aynıdır.
MODÜLÜN TANIMI	Modülün içeriği ve kapsamı hakkında bilgiler içerecek şekilde yazılmaktadır.
SÜRE	40/8–40/16– 40/24 –40/32–40/40 Çerçeve Öğretim Program'ında modül için önerilen süre ile aynıdır. • Teorik-Uygulama (40/24): Öğretmenin kontrolünde veya rehberliğinde, sınıfta, atölyede, laboratuvarında; çevrede bulunan diğer okulların atölyelerinde, çevredeki işletmelerde veya farklı bireysel öğrenme ortamlarında yapılan eğitim ve öğretimdir.• Kendi kendine öğrenme (40–24:16): Öğretmen
SÜRE	

⁹⁹ MEB, a.g.k., s. 51.

¹⁰⁰ MEB, a.g.k., s. 51.

	rehberliğinde, okulda veya okul dışında kendi kendilerine yapacakları; bireysel ve grup çalışmaları, araştırmalar, işletme gezileri, proje hazırlama, ev ödevi, vb. bireysel öğrenme faaliyetleridir. Not: Zümre öğretmenleri konuyla ilgili öneriler geliştirebilir.
ÖN KOŞUL	Modülü başarabilmek için daha önce alınması gereken modül/modüllerin adları ve öğrencinin hazır bulunma koşulları yazılmaktadır.
KAZANDIRILACAK YETERLİK	Modül ile öğrenciye kazandırılacak yeterlik yazılmaktadır. <i>Yeterlikler Çerçeve Öğretim Programı ile aynıdır.</i>
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Modül ile kazandırılacak yeterliği kapsayan “öğrenci, koşul, standart, davranış” öğelerini içeren bir genel amaç cümlesi yazılmıştır. Amaçlar: Modüldeki faaliyetler ile ilgili amaçlar yazılırken işlemler esas alınır. Her işleme karşılık standart öğesini de içeren bir amaç cümlesi yazılmıştır. Çerçeve Öğretim Program’ında yer alan amaçlar ile aynıdır.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Modülde önerilen ortam, donanım, öğretme araçları ve materyaller sağlanmalıdır. Gerektiğinde çerçeve öğretim programlarından yararlanılır.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	• Modüllerde, modül ile kazandırılacak yeterliğin, öğrenci tarafından kazanılıp kazanılmadığını ölçen ölçme araçları ve değerlendirme kriterleri hakkında bilgi ve öneriler verilmiştir. • Faaliyetlerin ve modülün sonunda öğrencilerin kendi kendilerini ölçebileceği ve sizin onları ölçebileceğiniz ölçme araçları hazırlayarak uygulayabilirsiniz. • Faaliyet sonunda ve modül sonunda öğrencileri değerlendirerek yönlendiriniz.
EĞİTİMCİLER	• Modülün uygulanmasında alanında lisans öğrenimi yapmış ve sektör deneyimi olan öğretmenler görev almalıdır. • Gerektiğinde; alanında sektör deneyimi olan usta öğretici, teknisyen ve meslek elemanlarından yararlanılabilir.
YÖNTEM VE TEKNİKLER	<i>Modül uygulama faaliyetleri sırasında bireysel öğrenmeye yönelik olarak;</i> • Gösteri, anlatım, problem çözme, soru cevap, grup çalışması, tartışma, uygulamalı gösteri, söyleşi, sohbet, konferans, panel, vb. • Gerçek yaşantı ortamlarında gözlem yapma, gezi, simülasyon, deney, araştırma, görüşme, proje hazırlama, uygulama, rol yapma, vb. Yöntem ve teknikleri uygulayabilirsiniz.
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA YERLERİ	Modülü uygulayacak öğretmen; diğer alan öğretmenleri, üniversiteler, sosyal taraflar, çevrede bulunan işletmeler ve ilgili yerlerle işbirliği yaparak, öğrencinin çevrede; alanla ilgili olarak iletişim kurabileceği, araştırma, gözlem ve uygulama yapabileceği atölye, işletme, firma, vb. yerleri planlayarak öğrencileri yönlendiriniz. İşyerleri: Üniversiteler: Diğer eğitim kurumları: Sosyal taraflar: Diğer kurum, kuruluş ve kişiler:

Kaynak: MEB, MEGEP Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu, MEB Yayınları, Ankara, 2006, s. 52.

3. MESLEKİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

3.1. Uygulamaya Konan Yeni Alanlar ve Dalları

Eski öğretim programlarının geçerliliğini yitirmesi ve çağdaş eğitim tarzına hitap etmemesinin yanında, mesleki ve teknik eğitim de var olan bölümlerin de birçoğunun geçerliliğini yitirdiğini söylemek mümkündür. Bu bölümler dar tabana sıkışmış bir eğitim tarzını benimserken, MEGEP ile birlikte bu bölümler önce alanlara, daha sonra da bu alanların altında dallara ayrılmıştır. Uygulamadan kalkmış olmasına rağmen son mezunlarını bu sene verecek olan eski bölümler ile bu bölümlerin karşılığı olarak ifade edilen alan ve bu alanların dalları tablo halinde verilmiştir.

Tablo 11

2006–2007 Öğretim Yılından İtibaren MEGEP Kapsamında Uygulamaya Konulan Alan/Dallar

UYGULAMADAKİ ALAN ADI	YENİ ALAN ADI (2006–2007)	YENİ DALLAR (2006–2007)
Muhasebe ve Finansman Alanı	MUHASEBE VE FINANSMAN ALANI	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanlığı Dış Ticaret Ofis Elemanlığı Finans ve Borsa Hizmetleri Elemanlığı
Pazarlama Alanı Sigortacılık Ve Risk Yönetimi Alanı	PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI	Satış Elemanlığı - Sigortacılık Emlak Komisyonculuğu
Bilgisayar Alanı Bilgisayar (Yazılım) Alanı Bilgisayar (Donanım) Alanı Bilişim Teknolojileri Alanı	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI	Ağ İşletmenliği Web Programcılığı Veri Tabanı Programcılığı Bilgisayar Teknik Servisi
Büro Yönetimi ve Sekreterlik Alanı	BÜRO YÖNETİMİ VE SEKRETERLİK ALANI	Yönetici Sekreterliği - Ticaret Sekreterliği Hukuk Sekreterliği - Tıp Sekreterliği
Radyo Televizyon Alanı	RADYO TELEVİZYON ALANI	Kameramanlık - Teknik Yapım-Yayın Grafik-Animasyon Radyo-Televizyon Programcılığı
Gazetecilik Alanı	GAZETECİLİK ALANI	Yazılı Basın Muhabirliği -TV Muhabirliği Foto Muhabirliği - Sayfa Sekreterliği
Gazetecilik Alanı	HALKLA İLİŞKİLER VE ORGANİZASYON HİZMETLERİ ALANI	Halkla İlişkiler - Müşteri Temsilciliği Kamuoyu Araştırmacılığı Fuar Organizasyonu Özel Organizasyonlar
Grafikerlik Alanı	GRAFİK VE FOTOĞRAF ALANI	Fotoğraf Çekim - Fotoğraf Baskı - Grafik
Seyahat İşletmeciliği Alanı Konaklama Hizmetleri Alanı	KONAKLAMA ve SEYAHAT HİZMETLERİ ALANI	Ön Büro - Kat Hizmetleri Rezervasyon - Operasyon
Eğlence Hizmetleri Alanı	EĞLENCE HİZMETLERİ ALANI	Animatörlük Çocuk Animatörlüğü
Ağırlama ve Gıda Alanı	YIYECEK İÇECEK HİZMETLERİ ALANI	Mutfak - Servis - Bar - Pastacılık Host/Hosteslik (Uçak, Tren ve Otobüs)
Lojistik Alanı	ULAŞTIRMA HİZMETLERİ ALANI	Lojistik
Çay Teknolojisi Gıda Teknolojisi Zeytin Teknolojisi	GIDA TEKNOLOJİSİ ALANI	Gıda Kontrol - Süt İşleme Sebze ve Meyve İşleme Hububat İşleme - Zeytin İşleme Çay Üretimi ve İşleme
Yaşlı Bakım Alanı	HASTA VE YAŞLI VE HİZMETLERİ ALANI	Hasta Bakımı - Yaşlı Bakımı Engelli Bakımı
Baskı (Tipo Ofset) Cilt ve Serigrafi Dizgi - Matbaa Reprodüksiyon ve Klişe	MATBAA ALANI	Baskı Öncesi - Ofset Baskı Flekso Baskı - Tifdruk Baskı Serigrafi ve Tampon Baskı Baskı Sonrası
Lastik Teknolojisi Kimya - Boya Deri Petrokimya	KİMYA TEKNOLOJİSİ ALANI	Kimya - Kimya Proses Petrol-Rafineri - Petrol-Petrokimya Lastik Üretimi - Deri İşleme Boya Üretimi ve Uygulama
Gemi Elektronik ve Haberleşme Gemi Makinaları Güverte Su Ürünleri	DENİZCİLİK ALANI	Makine Zabıtlığı Gemi Elektronik ve Haberleşme Gemi Otomasyonu - Gemi Yönetimi Yat Kaptanlığı - Balıkçı Gemisi Kaptanlığı - Su Ürünleri Üretimi

UYGULAMADAKİ ALAN ADI	YENİ ALAN ADI (2006–2007)	YENİ DALLAR (2006–2007)
Elektrik Elektro Mekanik Taşıyıcılar Elektronik Endüstriyel Elektronik Otomatik Kumanda Telekomünikasyon	ELEKTRİK- ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ ALANI	Bobinaj - Büro Makinaları Teknik Servisi Elektrik Tesisatları ve Pano Montörlüğü Elektrikli Ev Aletleri Teknik Servisi Elektromekanik Taşıyıcılar Bakım On. Endüstriyel Bakım Onarım Görüntü ve Ses Sistemleri Güvenlik Sistemleri Haberleşme - Otomasyon Sistemleri Yüksek Gerilim Sistemleri
Cilt Bakımı ve Kuaförlük	GÜZELLİK VE SAÇ BAKIM HİZMETLERİ ALANI	Saç Bakımı - Güzellik Hizmetleri Vücut Bakım ve Masaj
Dekoratif Sanatlar Plastik Sanatlar	SANAT VE TASARIM ALANI	İç Mekân Dekorasyon Plastik Sanatlar - Dekoratif Sanatlar
El Sanatları ve Teknolojisi	ELSANATLARI TEKNOLOJİSİ ALANI	El Dokuma Nakış - Sanayi Nakışı
Okul Öncesi Eğitimi	ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ ALANI	Erken Çocukluk Eğitimi - Özel Eğitim
Soğutma ve İklimlendirme Tesisat Teknolojisi (Isıtma Sıhhi Tesisat) Tesisat Tek. (Isıtma Doğalgaz İç Tesisatçılığı) Tesisat Tek. (Isıtma Doğalgaz Şebeke Tes.) Tesisat Teknolojisi	TESİSAT TEKNOLOJİSİ VE İKLİMLENDİRME ALANI	Soğutma Sistemleri - Klima Sistemleri Merkezi İklimlendirme Sistemleri Isıtma ve Sıhhi Tesisat Isıtma ve Doğalgaz İç Tesisatı Isıtma ve Gaz Yakıcı Cihazlar
Döşemecilik Mobilya ve Dekorasyon Ahşap Yat	AHŞAP TEKNOLOJİSİ ALANI	Mobilya İmalatı - Mobilya Döşeme Ahşap Üst Yüzey İşleme Ahşap Süsleme - Ahşap İskelet İmalatı Ahşap Doğrama Ahşap Yat ve Tekne İmalatı
Enstrüman (Çalgı) Yapım	MÜZİK ALETLERİ YAPIMI ALANI	Mızraplı Halk Müziği Enst. ları Yapımı Mızraplı Sanat Müziği Enst. ları Yapımı Mızraplı Batı Müziği Enst. ları Yapımı Yaylı Enstrüman Yapımı
Çinicilik ve Seramik (Dekorlama) Çinicilik ve Seramik (Şekillendirme)	SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ ALANI	Çini İşleme - Sır Üstü Dekorlama Alçı Model Kalıp Tornada Form Şekillendirme Serbest Seramik Şekillendirme Cam Şekillendirme Tezyinat - İndirme - Vitray
Boya-Apre Dokuma - İplik - Örmek Teknolojisi Tekstil (Boya - Apre) - Tekstil (Dokuma) Tekstil (İplik) - Tekstil (Örmek Teknolojisi)	TEKSTİL TEKNOLOJİSİ ALANI	İplik Endüstriyel Dokuma Terbiye Teknolojileri Endüstriyel Örmek
Tekstil (Konfeksiyon) Deri Konfeksiyon Konfeksiyon	GIYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ ALANI	Kadın Giyim Modelistliği Erkek Giyim Modelistliği Çocuk Giyim Modelistliği İç Giyim Modelistliği Hazır Giyim Model Makinecilliği Deri Giyim -Kadın Terziliği Erkek Terziliği - Kesim
Ayakkabıcılık	AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ ALANI	Ayakkabı Modelistliği Ayakkabı Üretimi - Saraciye Üretimi Saraciye Modelistliği
Motor İş Makinaları (Bakım) İş Makinaları (Operatör-Onarım)	MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ ALANI	Otomotiv Elektromekanik Otomotiv Gövde - Otomotiv Boya İş Makineleri - Tarım Makineleri
Uçak Bakım Teknisyenliği (Gövde Motor) Uçak Bakım Teknisyenliği ve Elektronikliği	UÇAK BAKIM ALANI	Uçak Gövde-Motor Uçak Elektronikliği
Raylı Sistemler Teknolojisi Alanı	RAYLI SİSTEMLER TEKNOLOJİSİ ALANI	Raylı Sistemler Makine Raylı Sistemler Elektrik- Elektronik Raylı Sistemler İşletme Raylı Sistemler İnşaat
Gemi İnşaa	DENİZ ARAÇLARI YAPIMI ALANI	Deniz Araçları Ressamlığı Çelik Gemi İnşaa Deniz Araçları Tesisat Donatımı
Plâstik İşleme - Plastik Teknolojisi	PLASTİK TEKNOLOJİSİ ALANI	Plastik İşleme - Plastik Kalıp
Makine Bil. Des. End. Mod. (Ahşap Modelleme) Bil. Des. End. Mod. (Metal Modelleme) Bil. Des. End. Mod. (Plastik Modelleme) Bil. Des. End. Mod. (Bil. Des. Modelleme) Bilgisayarlı Nümerik Kontrol (Cnc) - Kalıp Konfeksiyon Makinaları Bakım ve Onarımı Makine Ressamlığı - Mermer Teknolojisi Model - Tesviye - Endüstriyel Mekanik	MAKİNE TEKNOLOJİSİ ALANI	Bilgisayar Destekli Endüstriyel Modelleme Bilgisayar Destekli Makine Ressamlığı Bilgisayarlı Makine İmalatı Endüstriyel Kalıp Mermer İşleme Makine Bakım Onarım
Metal İşleri	METAL TEKNOLOJİSİ ALANI	Kaynakçılık - Isıl İşlem Çelik Konstrüksiyon - Metal Doğrama
Döküm - End. Döküm - Metalurji - İzabe	METALURJİ ALANI	İzabe - Döküm

UYGULAMADAKİ ALAN ADI	YENİ ALAN ADI (2006–2007)	YENİ DALLAR (2006–2007)
Tıp Elektronik	BİYOMEDİKAL CİHAZ TEKNOLOJİLERİ ALANI	Tıbbi Görüntüleme Sistemleri Yaşam Destek ve Tedavi Cihazları Fizyolojik Sinyal İzleme ve Kayıt Cih. Tıbbi Lab.ve Hasta Dışı Uygulama Cihaz.
Mekatronik Endüstriyel Otomasyon Tek. leri (Elektronik) Endüstriyel Otomasyon Tek. leri (Mekanik) Kontrol ve Enstrümantasyon Teknolojisi, Mikroteknik, Hidrolik ve Pnömatik Tek.	ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ ALANI	Endüstriyel Kontrol Mekatronik
Süs Bitkileri	BAHÇECİLİK ALANI	Dış Mekân Bitkileri - İç Mekân Bitkileri Kesme Çiçek - Çiçek Düzenleme - Peyzaj Sebze Yetiştirme - Meyve Yetiştirme
Alt Yapı İnşaat (Üst Yapı) Harita ve Kadastro Restorasyon Yapı Yapı Ressamlığı	İNŞAAT TEKNOLOJİSİ ALANI	Harita ve Kadastro Mimari - Statik Yapı Teknik Ressamlığı Ahşap Doğrama Kaplama PVC Doğrama ve Montaj Betonarme Demir Kalıp ve Çatıcılık Yapı Yüzey Kaplama – Yapı Lab. Yapı Dekorasyon - Yapı Yalıtımı Duvarcılık - Restorasyon İç Mekân – Çelik Yapı Teknik Ressamlığı
	KUYUMCULUK TEKNOLOJİSİ ALANI	Takı İmalatçılığı

Kaynak: http://ttogm.meb.gov.tr/duyurular/alan_isimleri.pdf (05.05.2007) Tablodan hareketle oluşturulmuştur.

3.2. Eski ve Yeni Mesleki Öğretim Programlarının Karşılaştırması

Yeni olarak ifade edilen her türlü çalışma bir öncekinde meydana gelen aksaklıkları gidermek ve yenilikleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. MEGEP kapsamında yeni çözümler üretilirken, öncelikle eski öğretim programlarındaki eksiklikler tespit edilmeye çalışılmış ve yeni projeye beraber bu eksikliklerin giderilmesi amaçlanmıştır. Bu süreçte sosyal ortaklar, yerli ve yabancı uzmanlar, Milli Eğitim okullarında görev yapan öğretmenler, üniversiteden öğretim görevlileri ve sektördeki meslek elemanlarıyla birlikte çalışılarak yeni öğretim programları oluşturulmuştur.

Eski ve yeni mesleki öğretim programları arasındaki farklar tablo halinde verilmiştir.

Tablo 12
Eski ve Yeni Mesleki Öğretim Programlarının Karşılaştırması

Eski Öğretim Programları	Yeni Öğretim Programları
Klasik Program Yaklaşımı ile eğitim verilmektedir.	Modüler Öğretim Yaklaşımı ile eğitim verilmektedir.
Meslekler dar bölümlere sıkıştırılarak dar Tabanlı Mesleki Eğitim verilmektedir. (Ör. Bilgisayar Donanımı)	Geniş Tabanlı Mesleki Eğitim verilmektedir. (Ör. Bilişim Teknolojileri Bölümü)

Eski Öğretim Programları	Yeni Öğretim Programları
• İş piyasasının ihtiyaçlarını yansıtamayan demode öğretim programları mevcuttur.	• İş piyasasının ihtiyaç duyduğu modern öğretim programları mevcuttur.
• Ortaokulu bitirip gelen öğrenciye meslekleri tanımadan doğrudan kayıt imkânı sağlamaktadır.	• 9. sınıfta yer alan Tanıtım ve Yönlendirme dersiyle öğrencileri ilgi ve ihtiyaçlarına göre yönlendirmektedir.
• Programın uygulanmasında öğretmen merkezli eğitim yapıldığından öğretmen daha aktiftir.	• Programın uygulanmasında öğrenci merkezli eğitim yapıldığından öğrenci daha aktiftir.
• Ülke içinde uygulanan bir öğretim programı olduğundan Uluslararası geçerliliği yoktur.	• Avrupa Birliği destekli ve Uluslararası sınıflandırmaya göre meslekler yer aldığından uluslararası geçerliliği vardır.
• Programın içerisinde sadece konu başlıkları mevcuttur.	• Programın içerisinde öğretmen ve öğrenci için hazırlanan modüller olup, bu modüllerde yöntem-teknik, değerlendirme, kaynak ve araç-gereçler mevcuttur.
• Öğrenciye, öğretimin herhangi bir noktasında ayrılması halinde tasdikname verilmekte ve aldığı eğitim diploma açısından işe yaramamaktadır.	• Öğretim sürecinin herhangi bir noktasında ayrılması halinde aldığı modülleri içeren sertifika alma esnekliği vardır.
• Eğitime başladığı bölümden başka bir bölüme geçme hakkına sahip değildir.	• Alan ve dal programları arasında esnek geçişler mevcuttur.
• Sosyal ortaklar toplantıya katılarak program hakkında sadece görüş bildirebilirler.	• Sosyal ortaklar program geliştirme sürecinin başlangıcından uygulanmasına kadar her kademedeki görüş bildirebilirler ve aktif katılımları vardır.
• Ortak bilgi ve becerilerin mevcut olduğu bölümlerin küçük farklılıklarından dolayı ayrı bölümler açılmaktadır.	• Birbirine yakın olan bölümler geniş tabanda toplanılarak alan oluşturmuş ve dallara ayrılmıştır.
• Her meslek için ortak olan becerilerin öğretilmesi söz konusu değildir.	• Her meslek için ortak olan becerilerin öğretimi vardır.
• Uygulamaya konulduktan sonra değişiklikleri dikkate alacak esnekliğe sahip değildir.	• Uygulama esnasında yeniliklere duyarlı ve değişikliğin yapılabileceği esnekliğe sahiptir.
• Öğretim süreci 3 yıldır ve bu sürece ortak derslerin süresi dahildir.	• Öğretim süreci 4 yıldır ve bu sürecin ilk yılında ortak derslerin eğitimi verilmektedir.
• Meslek değiştirmek isteyenler eğitimi yarıda bırakıp bu sürece tekrar başlamak zorundadır.	• Meslek değiştirmek isteyenler aldıkları modüllerin yanında eksik olan modülleri tamamlayarak meslek değiştirebilir.
• Sadece örgün eğitime devam edenleri kapsayan öğretim programıdır.	• Örgün eğitimle birlikte yaygın eğitime devam eden bireyleri de kapsamaktadır.

Kaynak: <http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/bulten/megep%20bulten4.zip> (05.05.2007)
Verilerden hareketle düzenlenmiştir.

4. BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ALANI

Bilişim Teknolojileri; bilgi, iletişim ve teknolojinin birlikte kullanılarak üretilen sonuçlarıdır. Bilişim Teknolojileri alanı; günümüz dünyasında başta bilgisayar olmak üzere, iletişim için kullanılan teknolojilerin bilgi amaçlı olarak kullanıldığı alanı ifade etmektedir. MEGEP kapsamında ise bu alan ve altındaki dalların yeterliliklerine yönelik eğitim ve öğretim verilen alandır.

Bilişim; bilgi ve iletişimin yapısıyla özellikleri, bilginin aktarılması, düzenlenmesi, depolanması, değerlendirilmesi, dağıtımı için gerekli yöntemler ile teknolojileri esas alan bilgi sistemleri, şebekeleri, işlevleri, süreçleriyle faaliyetleridir. Bilgi ve düşüncenin hızla akışını sağlayan teknolojik araçlara bilgi iletişim teknolojileri, teknolojiye ise bilişim teknolojileri denir.¹⁰¹

“Bilişim teknolojileri sektörü, küresel düzeyde hızla değişen pazar ve rekabet koşulları nedeni ile sürekli ve dinamik bir gelişim içindedir. Bu özellikleri nedeni ile bilişim teknolojileri sektörü, stratejik bir sanayi olarak ülkelerin yakın ilgisini çekmekte ve bu sektör için devletler tarafından özel planlamalar yapılmaktadır. Özellikle hızla küreselleşmekte olan bu sektörde rekabet büyük yoğunluk kazanmakta ve sanayileşmiş ülkeler bu sektörün korunması ve rekabet gücünün geliştirilmesi için özel politikalar uygulamaktadır.”¹⁰²

“Sektör araştırma ve inceleme çalışmaları sonucunda sektörde faaliyet gösteren meslekler saptanmıştır. Sektörde çalışan kişilerin görüş ve önerilerinden yola çıkılarak her meslek dalına ait anket soruları hazırlanmış, daha sonra bu anketler yurdun değişik bölgelerinde uygulanarak mesleklere özgü yeterlikler ayrı ayrı ve ayrıntılı olarak çıkarılmıştır. Mesleklere ilişkin olarak saptanan bu yeterlikler, hazırlanacak olan öğretim programları ve modüllerin temel dayanağını ve içeriğini oluşturacaktır. Öğretim programlarının ve modüllerin hazırlanmasının her aşamasında, iş yaşamının iş gücüne dönük gereksinimlerinin tüm yönleriyle dikkate alınması amacıyla sektörel kuruluşlarla karşılıklı görüş alışverişi ve iş birliği gerçekleştirilmiştir.”¹⁰³

¹⁰¹ Ulucak, M.E.-Çakır, İ., Bilgi ve İletişim Teknolojisi, Özne Yayıncılık, Ankara, 2007, s. 12.

¹⁰² MEB, Bilişim Teknolojileri Alanı Öğretim Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2006, s. 7.

¹⁰³ MEB, a.g.k., s. 7.

“Program geliştirme sürecinde üniversitelerden uzmanlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılmıştır. Sektör taraması ve mesleki yeterliklerin belirlenmesi sırasında sektöre anket uygulanmıştır. Bu anketler sonucunda Türkiye genelinde bilişim teknolojileri sektörünün ihtiyaçları ve programdan beklentileri tespit edilmiştir. Bu ihtiyaçlar program çalışmalarının temelini oluşturmuştur. Program geliştirme sürecinin her aşamasında bilişim teknolojileri sektörünün önde gelen kuruluşları ile diyalog kurulmuştur. Bu firmaların eğitim sorumluları ve çeşitli meslek elemanları ile iletişim kurulmuş ve katkıları sağlanmıştır. Böylelikle sektör beklentileri programa yansıtılmıştır.”¹⁰⁴

“Meslek elemanlarından, ulusal ve uluslararası iş gücünden beklenen yeterlikler de çeşitli araştırmalar ve yabancı uzmanlar ile görüşerek tespit edilerek program çalışmalarına aktarılmıştır. Bu doğrultuda Bilişim Teknolojileri alanı ve altında yer alan mesleklerde uluslararası ve ulusal düzeyde standartlara uygun, her yaşta ve düzeyde bireye eğitim olanağı sağlayan programları hazırlamak hedeflenmiştir. Bilişim Teknolojileri alanı altında yer alan dallarda, sektörün ihtiyaçları ve bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli olan mesleki yeterlikleri kazandıran nitelikli meslek elemanlarını yetiştirmek amaçlanmaktadır.”¹⁰⁵

4.1. Bilişim Teknolojileri Alanının Altında Yer Alan Meslekler

Bilişim Teknolojileri Alanı Çerçeve Programında;¹⁰⁶

1. Bilgisayar Teknik Servisi,
2. Veri Tabanı Programcılığı,
3. Web Programcılığı,
4. Ağ İşletmenliği dalları yer almaktadır.

4.1.1. Bilgisayar Teknik Servisi

Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılımı kurulumu, bakım ve arıza giderme işlemleri ve bilgisayar ile kontrol edilebilen sistemler kurmaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır. Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılımı kurulumu, arıza giderme ve

¹⁰⁴ MEB, a.g.k., s. 7.

¹⁰⁵ MEB, a.g.k., s. 7.

¹⁰⁶ MEB, a.g.k., s. 7.

kontrol sistemleri devreleri yapma yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.¹⁰⁷

4.1.2. Ağ İşletmenliği

Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, ağ sistemlerinin kurulumu, yönetimi ve ağ ortamı üzerinde yaşanabilecek sorunlar, çözüm yolları ve geniş ağ sistemleri yönetimine yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır. Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, ağ sistemlerinin kurulumu, yönetimi ve ağ ortamı üzerinde yaşanabilecek sorunlar, çözüm yolları, geniş ağ sistemleri için yönlendirme ve yönlendirme yönetimi yapma yeterliklerine sahip meslek elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır.¹⁰⁸

4.1.3. Veri Tabanı Programcılığı

Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, veri tabanı ve programlama dilinin kurulumu, veri tabanının oluşturulması ve yönetimi, yazılım geliştirme, hata giderme, bakım ve yedek almaya yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır. Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım kurulumu, veri tabanı ve programlama dilinin kurulumu, veri tabanının oluşturulması ve yönetimi, yazılım geliştirme, hata giderme, bakım yapma, yedek alma yeterliklerine sahip teknik elemanlar yetiştirmek amaçlanmaktadır.¹⁰⁹

4.1.4. Web Programcılığı

Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım olarak kurulumu bilgilerinin yanında, web sayfası tasarımına ve programlama dilleri yardımıyla etkileşimli web uygulamaları hazırlanmasına yönelik eğitim ve öğretim verilen daldır. Bilgisayar sistemlerinin donanım ve yazılım olarak kurulumu bilgilerinin yanında web sayfası tasarımı ve programlama dilleri yardımıyla etkileşimli web uygulamaları hazırlama yeterliklerine sahip teknik elemanlar yetiştirmek, amaçlanmaktadır.¹¹⁰

¹⁰⁷ MEB, a.g.k., s. 8.

¹⁰⁸ MEB, a.g.k., s. 8.

¹⁰⁹ MEB, a.g.k., s. 8.

¹¹⁰ MEB, a.g.k., s. 9.

4.2. Bilişim Teknolojileri Alanı Programı

Bilişim Teknolojileri alanında yer alan dallara ait öğretim programlarından mezun olan öğrencilerin değerlendirileceği istihdam alanları mevcuttur. Öğrenciler eğitim süresince alan ve dallar arasında geçiş yapabilme ve sınavsız olarak yükseköğretime yerleştirilme haklarına sahip olmaktadır. Eğitim öğretim süreleri 4 yıldır. Eğitim-öğretim süresi içindeki yeterlilikleri tamamlayanlar diploma, eğitimin herhangi bir noktasında ayrılanlar da geldiği noktaya kadar elde ettiği yeterlilikleri ifade eden sertifika alma hakkına sahiptir. Öğrenciye modüler öğretim anlayışına uygun teknikler uygulanmaktadır.

4.2.1. İstihdam Alanları

Bilişim Teknolojileri alanından mezun olan öğrenciler, seçtikleri dal/meslekte kazandıkları yeterlikler doğrultusunda;¹¹¹

- Bilgisayar teknik servisi hizmeti veren bilgisayar firmalarında, kamu kurum ve kuruluşlarında,
- Ağ kurulum ve yönetimi hizmeti veren ya da bu hizmete ihtiyaç duyan firma, kamu kurum ve kuruluşlarında,
- Kullanıcı ara yüzüne sahip uygulama ve veri tabanı programları kullanımı ve yönetimi hizmeti veren ya da bu hizmetlere ihtiyaç duyan firma, kamu kurum ve kuruluşlarında,
- Web tasarımı hizmeti veren veya web ortamında çalışan etkileşimli programlar hazırlayan yazılım şirketlerinde ya da bu hizmetlere ihtiyaç duyan firma, kamu kurum ve kuruluşlarında vb. yerlerde çalışabilirler.

4.2.2. Yatay ve Dikey Geçişler

Program; geniş tabanlı ve modüler yapıda düzenlendiğinden, Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği çerçevesinde yatay ve dikey geçişlere olanak sağlanır. Alan ve dalda sertifika, belge ve diplomaya götüren tüm programlar ve dallar arasında geçiş yapılabilir. Diploma almaya hak kazanan öğrenci, Bilişim Teknolojileri alanının devamı niteliğindeki programların veya bu alana en yakın programların uygulandığı meslek yüksek okuluna

¹¹¹ MEB, a.g.k., s. 9.

sınavsız geçiş yapabilir ya da sınav sonuçlarına göre diğer yüksek öğrenim kurumlarını tercih edebilir.¹¹²

4.2.3. Belgelendirme

Uygulanan öğretim programlarının sonunda mezun olan öğrencilere ya da programın herhangi bir noktasın ayrılan öğrencilere yönelik olarak belgelendirme yapılmaktadır.

Belgelendirmede dikkat edilecek kriterler şunlardır;¹¹³

- Mezun olan öğrenciye alanda ve dalda diploma verilir.
- Öğrencinin seçtiği dal ile ilgili aldığı tüm dersler ve modüller diploma ekinde belirtilir.
- Öğrenciye, programdan ayrıldığında veya mezun olduğunda, kazandığı yeterlikleri gösteren ve bir yaygın mesleki ve teknik eğitim programı ile aynı yeterlikleri kazanan kişilere eş değer belge verilir.
- Öğrencinin kazandığı mesleki yeterlikler sertifikaya yönelik belgelendirmelerde değerlendirilir.

4.2.4. Eğitim Süresi

Alan programının toplam eğitim süresi, 9. sınıftan sonra 3 öğretim yılı olarak planlanmıştır. Eğitim süresinin okul, işletme ve bireysel öğrenme için ayrılmış dağılımı, Bilişim Teknolojileri alanı haftalık ders çizelgesi, dersler ve modüller ile ilgili açıklamalarda belirtildiği gibi uygulanır.¹¹⁴

4.2.5. Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Modüler öğretime yönelik ağırlıklı olarak bireysel öğrenmeyi destekleyici yöntem ve teknikler uygulanır. Bu tekniklerle;¹¹⁵

- Öğretmenler öğrencilere rehberlik eder.
- Öğrenciler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.

¹¹² MEB, a.g.k., s. 10.

¹¹³ MEB, a.g.k., s. 10.

¹¹⁴ MEB, a.g.k., s. 10.

¹¹⁵ MEB, a.g.k., s. 11.

- Öğrencilerin aktif olması sağlanır.
- Öğrenciler araştırmaya yönlendirilir.
- Öğrenciler kendi kendilerini değerlendirebilir.

4.3. Bilişim Teknolojileri Alanının Önemi ve Değerlendirilmesi

Sürekli gelişen ve kendini yenileyen teknolojinin sebep olduğu iktisadi ve sosyal gelişmeler neticesinde bilgi toplumu adı verilen yeni bir oluşum başlamıştır. 20. yüzyılın 2. yarısıyla birlikte öncelikle gelişmiş ülkeler bu teknolojik değişime kısa sürede geçiş yapmışlardır. Küreselleşen dünyada bu teknolojik gelişmeler, gelişmekte olan ülkelerin de bilgi çağına geçişini kolaylaştırmaktadır.

İş dünyası da artan rekabet ve küreselleşme karşısında ortaya çıkan taleplere cevap verebilmek için yazılım ve donanım teknolojilerini hızla ilerletmiş ve bilişim teknolojilerinin kullanımıyla birlikte birçok sektör ortadan kalkarken, yerine yeni sektörler oluşmuştur.

Bilişim Teknolojileri bugüne kadar alt kademelerde sürekli tekrarlanan işlemleri yerine getirirken günümüzde artık üst kademelerde ve özellikle yönetimler için geliştirilen özel yazılımlarla birlikte önemli kararlar verilmesinde de kullanılmaktadır.

Bilgisayar bilimi, bilgisayar sistemlerinin ve yazılım uygulamalarının tasarlanması, geliştirilmesi, bakımı ve entegrasyonunu içerir. Günümüzde bilgisayar sistemlerinin kullanım alanları ve yazılımların kontrol ettiği sistemler düşünüldüğünde, yazılımların ülkelerin ekonomisine katkı sağlayan önemli faktörlerden biri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Ülkelerin ekonomilerine ve gelişmişlik düzeylerine olan etkileri arttıkça, gereksinimlere uygun, güvenilir ve kullanışlı yazılımların geliştirilmesinin önemi artmıştır.¹¹⁶

¹¹⁶ MEB, Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları Tanıtım Modülü, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s. 27.

BÖLÜM III

MEGEP ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

1.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni olarak İstanbul ili seçilmiştir. İstanbul ilinde toplam 211 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulu bulunmaktadır. İstanbul ilinde seçilen ilçelerden Küçükçekmece ilçesinde 12, Avcılar ilçesinde 6 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulu olmak üzere toplam 18 kurum mevcuttur. Bu kurumlar içerisinde Bilişim Teknolojileri Alanı mevcut olan 9 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulu, örnekleme oluşturmaktadır.

1.2. Veri Toplama Yöntemi

Avcılar ve Küçükçekmece ilçelerinde 18 Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okulu bulunmaktadır. Bilişim Teknolojileri alanı bulunan 9 okulda toplam 39 Bilişim Teknolojileri Öğretmeni ve 519 Bilişim Teknolojileri Öğrencisi mevcuttur. Mevcut sayı içerisinde, anket çalışması yapılan günde 34 Bilişim Teknolojileri Öğretmenine ve 447 Bilişim Teknolojileri Öğrencisine tesadüf olarak uygulanmıştır.

Bu deneklere uygulanacak yöntem anket olarak belirlenmiştir. Yapılan anket çalışmasında kapalı uçlu sorular ve 3'lü Likert kullanılmıştır. Sorular oluşturulduktan sonra bir grup öğretmen ve öğrencilere uygulanmıştır. Gelen tepkilere göre sorular yeniden düzenlenmiş ve asıl örnek kitle olan öğretmen ve öğrencilere uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket aracılığıyla toplanmıştır. Anket soruları öğretmen ve öğrencilere uygulanmış olup, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğretmen ve öğrencilere ait kişisel bilgiler ile MEGEP hakkında ön bilgi sahibi olunurken, ikinci bölümde MEGEP öğretim programları, modüller ve istihdam açısından değerlendirilmesi yer almaktadır.

1.3. Veri Analiz Yöntemi

Araştırmada veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin çözümlenmesi Microsoft

Excel paket programını kullanılarak bilgisayar ortamında yüzde dağılım yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

2. VERİ DEĞERLEME VE ANALİZİ

2.1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgileri

Araştırmanın ilk bölümünde öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılım oranları ve meslekteki hizmet sürelerine göre; 1–5 yıl, 6–10 yıl, 11–15 yıl, 16 yıl ve üstü olarak değerlendirilen dağılım oranları görülmektedir.

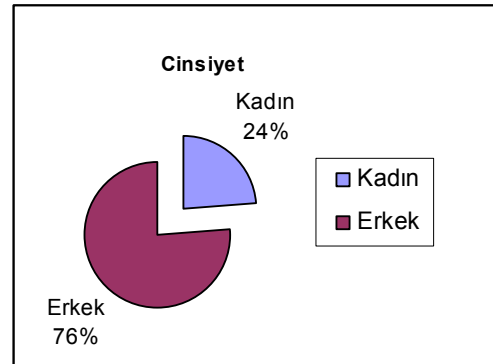
Bilişim Teknolojileri alan programının öğretmen görüşleri yönünden değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın bu bölümünde, genel bilgi doğrultusunda cevap aranan sorulara ilişkin toplanan verilerin, % dağılım yöntemi istatistiksel analizleri ile elde edilen bulgu ve yorumları yer almaktadır.

2.1.1. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Tablo 13 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin cinsiyetlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 13
Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kadın	8	23,5
Erkek	26	76,5
Toplam	34	100

Tablo 13 incelendiğinde öğretmenlerin %23,5' inin Kadın, %76,5' inin Erkek olduğu görülmektedir. Bu orana bakıldığında erkek öğretmen oranının kadın öğretmen oranından daha fazla olduğunu söylemek mümkündür. Ancak Meslek dersi

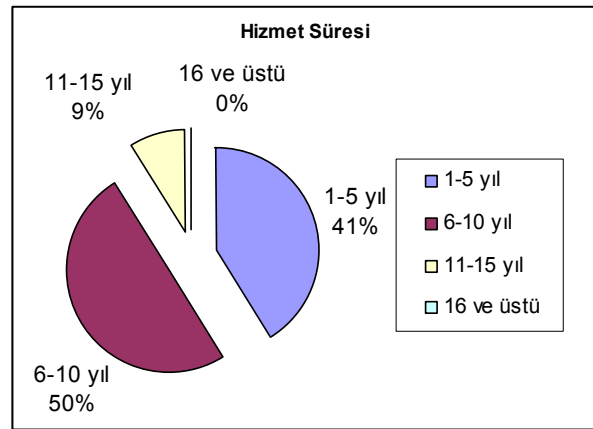
öğretmenlerinin geneli dikkate alındığında Bayan öğretmen sayısının Bilişim Teknolojileri Alanında diğer meslek dallarına göre daha fazla olduğu söylenebilmektedir.

2.1.2. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Tablo 14 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin hizmet sürelerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 14
Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Süresi	N	%
1–5 yıl	14	41,2
6–10 yıl	17	50,0
11–15 yıl	3	8,8
16 ve üstü	0	0,0
Toplam	34	100

Tablo 14 incelendiğinde öğretmenlerin % 41,2 'sinin 1–5 yıl, %50' sinin 6–10 yıl, %8,8 'inin 11–15 yıl hizmet sürelerinin olduğu görülmektedir.

Tablodan' da anlaşılacağı gibi, anket uygulanan öğretmenlerin büyük bir bölümünün mesleğinde kıdemli olmadıkları söylenebilmektedir. Ayrıca 16 yıl ve üstü kıdem yılına sahip öğretmenin olmayışı Bilişim Teknolojileri alanında öğretmen yetiştirmeye 1990 'lı yıllardan sonra başladığını göstermektedir.

2.2. Öğretmenlerin Megep Hakkındaki Görüşleri

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerin Megep hakkında bilgi sahibi olması ve memnuniyetine ilişkin dağılım oranları görülmektedir.

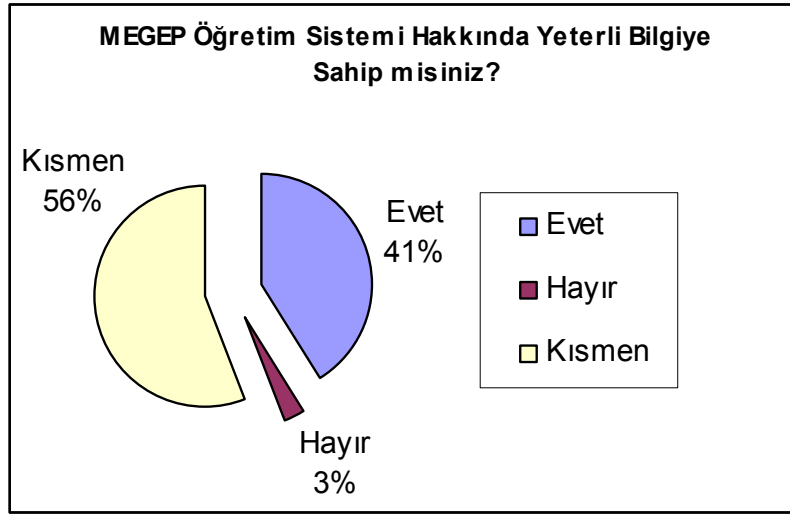
Megep programının öğretmen görüşleri yönünden genel olarak değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın bu bölümünde, genel bilgi doğrultusunda cevap aranan sorulara ilişkin toplanan verilerin, % dağılım yöntemi istatistiksel analizleri ile elde edilen bulgu ve yorumları yer almaktadır.

2.2.1. Öğretmenlerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri

Tablo 15 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep hakkında yeterli bilgiye sahip olmalarına ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 15
Öğretmenlerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri

MEGEP Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip misiniz?	N	%
Evet	14	41,2
Hayır	1	2,9
Kısmen	19	55,9
Toplam	34	100

Tablo 15 incelendiğinde “MEGEP Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına ilişkin” görüşe % 41 Evet, % 56 Kısmen, % 3 'de Hayır yanıtını verdiği görülmektedir.

Tablodan da anlaşılacağı gibi, MEGEP Öğretim sistemi hakkında büyük bir çoğunluğun konu hakkında kısmen ya da yeteri kadar bilgi sahibi olduğu, çok küçük bir oranın bilgi sahibi olmadığı söylenebilir.

2.2.2. Öğretmenlerin Bölümlerinde Megep Öğretim Programlarının Uygulanmasının Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Tablo 16 'da Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep öğretim programlarının uygulanmasının yeterliliğine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 16
Öğretmenlerin Bölümlerindeki Sınıf, Atelye ve Laboratuvarlarının Megep Öğretim Programlarının Uygulanması İçin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri

	N	%
Evet	17	50,0
Hayır	17	50,0
Toplam	34	100,0

Tablo 16 incelendiğinde “Bölümlerdeki Sınıf, Atelye ve Laboratuvarların MEGEP öğretim programlarının uygulanması için yeterlidir” görüşüne % 50 Evet, % 50 Hayır yanıtı verdiği görülmektedir.

Tablodan da anlaşıldığı üzere, okulların yarısının MEGEP öğretim programlarının uygulanmasına hazır olduğu ifade edilebilir. Ancak diğer yarısını hazır olmamasından dolayı uygulamada aksaklıklar yaşanacağı söylenebilir.

2.2.3. Öğretmenlerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri

Tablo 17 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 17
Öğretmenlerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri

	N	%
Evet	30	88,2
Hayır	1	2,9
Bilmiyorum	3	8,8
Toplam	34	100,0

Tablo 17 incelendiğinde “Öğretmenlerin MEGEP Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine ilişkin görüşüne” % 88,2 ’sinin Evet, % 2,9 ’unun Hayır, % 8,8 ’inin de görüş belirtmediği görülmektedir.

Tabloda öğretmenlerin değişimden duydukları memnuniyet açık farkla ifade edilmektedir. Değişimin genelde zor olduğu söylenmesine rağmen Bilişim Alanındaki öğretmenlerin müfredat programların yenilenmesinden dolayı bu değişimden memnun oldukları söylenebilir.

2.2.3.1. Değişim Memnuniyeti ile Cinsiyet İlişkisi

Tablo 18 ’de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 18
Öğretmenlerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması	N	%	
Evet	Kadın	6	75,00
	Erkek	24	92,31
Hayır	Kadın	0	0,00
	Erkek	1	3,85
Bilmiyorum	Kadın	2	25,00
	Erkek	1	3,85

Tablo 18 incelendiğinde Megep öğretim sisteminden memnuniyete ilişkin görüşlerde Bayan öğretmenlerin % 75 ’inin, erkek öğretmenlerin % 92 ’sinin memnun olduğu görülmektedir.

Tablodan da anlaşıldığı gibi erkek öğretmenlerin Megep öğretim sisteminden memnuniyeti kadın öğretmenlerden daha yüksek orandır.

2.2.3.2. Değişim Memnuniyeti ile Hizmet Süresi İlişkisi

Tablo 19 'da Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin görüşleri ile hizmet süreleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 19
Öğretmenlerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Hizmet Sürelerine Göre Karşılaştırılması

Öğretmenlerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Hizmet Sürelerine Göre Karşılaştırılması		N	%
Evet	1-5 yıl	13	92,86
	6-10 yıl	15	88,24
	11-15 yıl	2	66,67
	16 ve üstü	0	0,00
Hayır	1-5 yıl	0	0,00
	6-10 yıl	1	5,88
	11-15 yıl	0	0,00
	16 ve üstü	0	0,00
Bilmiyorum	1-5 yıl	1	7,14
	6-10 yıl	1	5,88
	11-15 yıl	1	33,33
	16 ve üstü	0	0,00

Tablo 19 incelendiğinde öğretim sisteminden memnuniyete ilişkin görüşlerde hizmet süresi 1-5 yıl olan öğretmenlerin % 92,86 'sının, 6-10 yıl olan öğretmenlerin % 88,24 'ünün, 11-15 yıl olan öğretmenlerin %66,67 'sının memnun olduğu görülmektedir.

Tablodan anlaşıldığı gibi hizmet süreleri arttıkça memnuniyet oranında düşme olduğu söylenebilir.

2.2.4. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Hazırlanmasına İlişkin Görüşleri

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerin Megep öğretim programlarının hazırlanmasına ilişkin görüşlerinin dağılım oranları yer almaktadır.

Megep öğretim programının hazırlanmasına ilişkin öğretmen görüşleri yönünden değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın bu bölümünde cevap aranan sorulara ilişkin

toplanan verilerin, % dağılım yöntemi istatistiksel analizleri ile elde edilen bulgu ve yorumları yer almaktadır.

Öğretmenlerin, Megep öğretim programlarının birey, toplum ve sektörün ihtiyaçları ve beklentilerine yönelik olarak görüşleri alınmıştır. Tablo 20 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep öğretim programlarının hazırlanmasına ilişkin görüşlerine ait bilgileri yer almaktadır.

Tablo 20
Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Hazırlanmasına İlişkin Görüşleri

	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Bireyin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmıştır.	16	47,1	17	50	1,0	2,9	34	100,0
Toplumun ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmıştır.	21	61,8	11	32,4	2	5,9	34	100,0
Sektörün gelişimi ve beklentileri dikkate alınmıştır.	25	73,5	7	20,6	2	5,9	34	100,0

Tablo 20 incelendiğinde Öğretmenlerin MEGEP Öğretim Programlarını Hazırlanmasına İlişkin görüşleri incelendiğinde;

“Bireyin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmıştır” görüşüne öğretmenlerin % 50 'sinin kısmen katıldığı, “ Toplumun ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmıştır” görüşüne % 61,8 'inin katıldığı, “Sektörün gelişimi ve beklentileri dikkate alınmıştır” görüşüne % 73,5 'inin katıldığı görülmektedir.

Amaçlara yönelik bulguların geneline bakıldığında, amaçlara ilişkin görüşlere öğretmenlerin % 60,8 'inin katıldığı göz önünde bulundurulursa, Bilişim Teknolojileri alanının amaçlarının öğretmenler tarafından % 95,1 tarafından kabul gördüğü söylenebilir ki bu oran, öğretmenlerin hemen hemen hepsini kapsamaktadır.

2.2.5. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Modüllerine İlişkin Görüşleri

Bu bölümde öğretmenlere, Megep öğretim programlarının modüllerine yönelik olarak görüşleri alınmıştır. Tablo 21 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep öğretim programlarının modüllerine ilişkin görüşlerine ait bilgileri yer almaktadır.

Tablo 21
Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının Modüllerine İlişkin Görüşleri

	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Gerçekleştirilebilecek niteliktedir.	17	50,0	16	47,1	1	2,9	34	100,0
Öğrenci merkezli hazırlanmıştır.	17	50,0	15	44,1	2	5,9	34	100,0
Alanla ilgili tüm bilgilere yer vermektedir.	16	47,1	16	47,1	2	5,9	34	100,0
Alanla ilgili olmayan (gereksiz) konulara yer <i>vermemektedir.</i>	17	50,0	12	35,3	5	14,7	34	100,0
Birbirleri ile ilişkilidir.	23	67,6	7	20,6	4	11,8	34	100,0
Amaçları açık ve anlaşılır niteliktedir.	19	55,9	15	44,1	0	0,0	34	100,0
Sektörün ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmıştır.	21	61,8	11	32,4	2	5,9	34	100,0
Öğrencinin ilgisini çekebilecek niteliktedir.	15	44,1	18	52,9	1	2,9	34	100,0
Mesleğe hazırlayacak niteliktedir.	21	61,8	12	35,3	1	2,9	34	100,0
Mesleği sevdirecek ve özendirecek niteliktedir.	15	44,1	16	47,1	3	8,8	34	100,0
Uygulama yapılabilir niteliktedir.	21	61,8	11	32,4	2	5,9	34	100,0
Yeterince örnek yer almaktadır.	11	32,4	21	61,8	2	5,9	34	100,0
Öğrenci kendini değerlendirebilmektedir.	17	50,0	17	50,0	0	0,0	34	100,0
Bilgi ve becerileri ölçülebilmektedir.	19	55,9	14	41,2	1	2,9	34	100,0
Öğretim sürecinde yetiştirilebilmektedir.	13	38,2	18	52,9	3	8,8	34	100,0
Kullanılan modül ve kaynaklara kolay ulaşılmaktadır.	23	67,6	8	23,5	3	8,8	34	100,0

Tablo 21 de Öğretmenlerin MEGEP Öğretim Programlarının Modüllerine İlişkin Görüşleri incelendiğinde;

“Gerçekleştirilebilecek niteliktedir” görüşüne % 50 ’sinin katıldığı, “Öğrenci merkezlidir” görüşüne % 50 ’sinin katıldığı görülmektedir.

“Alanla ilgili tüm bilgilere yer vermektedir” görüşüne % 47,1 ’inin katıldığı, % 47,1 ’inin de kısmen katıldığı, “Alanla ilgili olmayan konulara yer vermemektedir” görüşüne % 50 ’sinin katıldığı görülmektedir.

“Birbirleri ile ilişkilidir” görüşüne % 67,6 ’sının katıldığı, “Amaçları açık ve anlaşılır niteliktedir” görüşüne % 55,9 ’unun katıldığı, sektörün ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmıştır” görüşüne % 61,8 ’inin katıldığı görülmektedir.

“Öğrencinin ilgisini çekebilecek niteliktedir” görüşüne % 52,9 ’unun kısmen katıldığı, “Mesleğe hazırlayacak niteliktedir” görüşüne %61,8 ’inin katıldığı, “Mesleği sevdirecek ve özendirecek niteliktedir” görüşüne % 47,1 ’inin kısmen katıldığı görülmektedir.

“Uygulama yapılabilecek niteliktedir” görüşüne % 61,8 ’inin katıldığı, “Yeterince örnek yer almaktadır” görüşüne % 61,8 ’inin kısmen katıldığı, “Öğrenci kendini değerlendirebilmektedir” görüşüne % 50 ’sinin katıldığı % 50 ’sinin kısmen katıldığı, “Bilgi ve becerileri ölçebilmektedir” görüşüne % 55,9 ’unun katıldığı görülmektedir.

“Öğretim sürecinde yetiştirilebilmektedir” görüşüne % 52,9 ’unun kısmen katıldığı, “Kullanılan modül ve kaynaklara kolay ulaşılmaktadır” görüşüne % 67,6 ’sının katıldığı görülmektedir.

Tablodan anlaşılacağı üzere MEGEP Öğretim modüllerinin hazırlanması, içeriği, uygulanması ve değerlendirilmesi bakımından öğretmenler tarafından memnuniyet verici olduğu söylenebilir. Ancak küçük oranlar bile olmuş olsa “Modüller birbirleriyle ilişkilidir” görüşüne % 11,8 ’inin katılmadığını, “Alanla ilgili olmayan konulara yer vermemektedir” görüşüne % 14,7 ’sinin katılmadığını da göz ardı etmemek gerekir. Modüler programı iyileştirilme çalışmaları yapılması durumunda bu görüşlerin faydalı olacağı söylenebilir.

Modüllere yönelik bulguların geneline bakıldığında katılan ve kısmen katılan öğretmenlerin toplam % 94,13 olduğu görülmektedir. Bu oran öğretmenlerin tamamına yakın bir kısmını oluşturmaktadır. Bu sonuçtan yola çıkarak Bilişim Teknolojileri alan programı modüllerinin, öğretmenler tarafından benimsendiği söylenebilir.

2.2.6. Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının İstihdamına İlişkin Görüşleri

Bu bölümde öğretmenlere, Megep öğretim programlarının istihdamına yönelik olarak görüşleri alınmıştır. Tablo 22 ’de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının İstihdamına İlişkin Görüşleri yer almaktadır.

Tablo 22
Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının İstihdamına İlişkin Görüşleri

	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Alan ve dallar sektördeki ihtiyacı karşılayabilecek niteliktedir.	23	67,6	10	29,4	1	2,9	34	100,0
Sektörün ihtiyacına uygun dallar bulunmaktadır.	25	73,5	6	17,6	3	8,8	34	100,0
Her bir daldaki dersler, ihtiyaç duyulan bilgileri karşılamaktadır.	20	58,8	14	41,2	0	0,0	34	100,0
Mezunların istihdam edilmesini sağlayacak niteliktedir.	17	50,0	15	44,1	2	5,9	34	100,0

Tablo 22 'de Öğretmenlerin Megep Öğretim Programlarının İstihdamına İlişkin görüşleri incelendiğinde;

“Alan ve dallar sektördeki ihtiyaçları karşılayabilecek niteliktedir” görüşüne % 67,6 'sının katıldığı, “Sektörün ihtiyacına uygun dallar bulunmaktadır” görüşüne % 73,5 'inin katıldığı, “Her bir daldaki dersler, ihtiyaç duyulan bilgileri karşılamaktadır” görüşüne % 58,8 'inin katıldığı, “ Mezunların istihdam edilmesini sağlayacak niteliktedir” görüşüne % 50 'sinin katıldığı görülmektedir.

İstihdama yönelik bulguların geneline bakıldığında görüşlere katılan ve kısmen katılan öğretmenlerin oranının % 95,6 olduğu görülmektedir. Bu orana bakılarak öğretmenlerin tamamına yakınının, istihdam açısından ifade edilen görüşlere katıldıklarını söylemek mümkündür.

2.3. Öğrencilerin Kişisel Bilgileri

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin cinsiyetlerine ve başarı durumlarına göre; 2,0 'ın altı, 2,0–3,0 arası, 3,0–4,0 arası 4,0 ve üstü olarak değerlendirerek dağılım oranları görülmektedir. Not ortalamaları belirlenirken Milli Eğitim Bakanlığının belirlediği puanlara karşılık gelen not kriterleri dikkate alınmıştır.

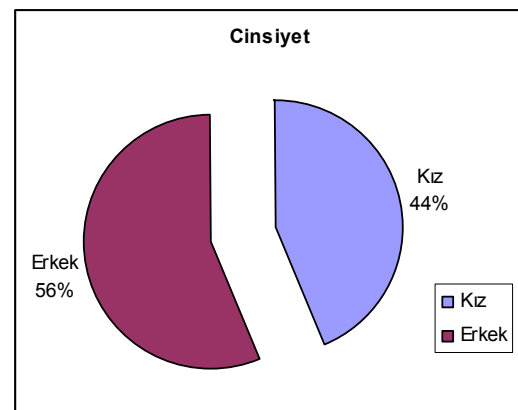
Bilişim Teknolojileri alan programının öğrenci görüşleri yönünden değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın bu bölümünde, genel amaç doğrultusunda cevap aranan sorulara ilişkin toplanan verilerin, % dağılım yöntemi istatistiksel analizleri ile elde edilen bulgu ve yorumları yer almaktadır.

2.3.1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Tablo 23 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 23
Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	N	%
Kız	195	43,6
Erkek	252	56,4
Toplam	447	100

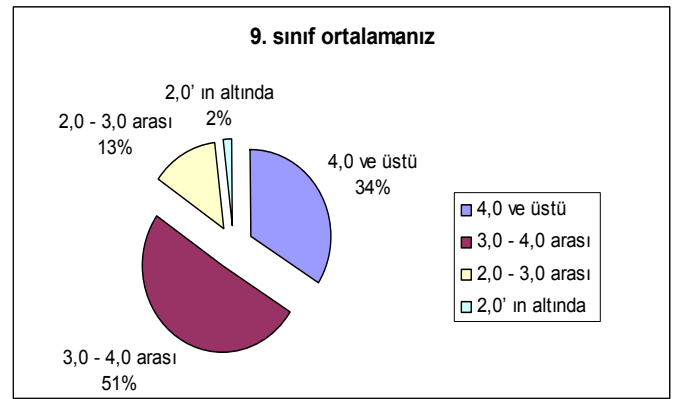
Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin % 56,4 'ünün erkek, % 43,6 'sının kız olduğu görülmektedir.

2.3.2. Öğrencilerin 9. Sınıf Not Ortalamalarına Göre Dağılımı

Tablo 24 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim vermekte olan öğrencilerin 9. sınıf not ortalamalarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 24
Öğrencilerin 9. Sınıf Ortalamalarına Göre Dağılımı

9. Sınıf Ortalaması	N	%
4,0 ve üstü	152	34,0
3,0 - 4,0 arası	227	50,8
2,0 - 3,0 arası	60	13,4
2,0' in altında	8	1,8
Toplam	447	100

Tablo 24 incelendiğinde 9. sınıf not ortalamalarında öğrencilerin % 34 'ünün 4,0 ve üstü, % 50,8 'inin 3,0–4,0 arası, % 13,4 'ünün 2,0–3,0 arası, %1,8' inin de 2,0 'in altında olduğu görülmektedir.

Tablodan anlaşıldığı gibi Bilişim Teknolojileri alanında eğitim gören öğrencilerin 9. sınıf ortalamalarının yüksek olduğu söylenebilir.

2.4. Öğrencilerin Megep Hakkındaki Görüşleri

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin Megep hakkında bilgi sahibi olması ve memnuniyetine ilişkin dağılım oranları görülmektedir.

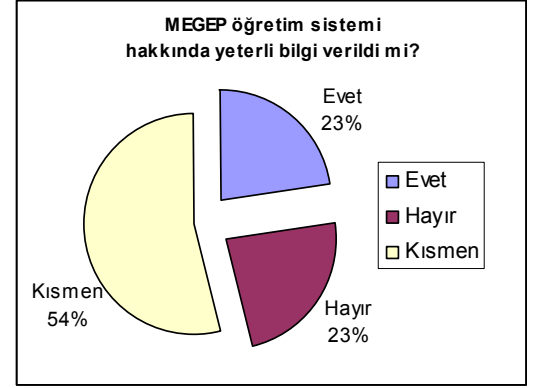
Megep programının öğrenci görüşleri yönünden genel olarak değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın bu bölümünde, genel bilgi doğrultusunda cevap aranan sorulara ilişkin toplanan verilerin, % dağılım yöntemi istatistiksel analizleri ile elde edilen bulgu ve yorumları yer almaktadır.

2.4.1. Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgi Verilmesine İlişkin Görüşleri

Tablo 25 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında okumakta olan öğrencilerin Megep hakkında yeterli bilgi verilmesine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 25
Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgi Verilmesine İlişkin Görüşleri

MEGEP Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgi Verildi mi?	N	%
Evet	102	22,8
Hayır	104	23,3
Kismen	241	53,9
Toplam	447	100

Tablo 25 incelendiğinde, öğrencilerin Megep öğretim sistemi hakkında yeterli bilgi verilmesine ilişkin olarak, % 22,8 'inin Evet, % 23,3 'ünün Hayır, % 53,9 'unun Kismen cevabını verdiği görülmektedir.

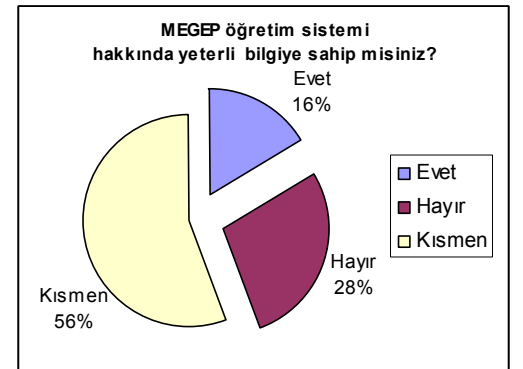
Tablodan anlaşıldığı gibi Megep öğretim sistemi hakkında yeterli bilgi verilmesi oranının düşük olduğu söylenebilir.

2.4.2. Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri

Tablo 26 'da Bilişim Teknolojileri Alan Programında okumakta olan öğrencilerin Megep hakkında yeterli bilgi verilmesine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 26
Öğrencilerin Megep Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmalarına İlişkin Görüşleri

MEGEP Öğretim Sistemi Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip misiniz?	N	%
Evet	73	16,3
Hayır	125	28,0
Kismen	249	55,7
Toplam	447	100

Tablo 26 incelendiğinde, öğrencilerin Megep öğretim sistemi hakkında yeterli bilgiye sahip olmasına ilişkin olarak, % 16,3 'ünün Evet, % 28 'inin Hayır, % 55,7 'sinin Kısmen cevabını verdiği görülmektedir.

Tablodan anlaşıldığı gibi Megep öğretim sistemi hakkında yeterli bilgiye sahip olma oranının düşük olduğu söylenebilir.

2.4.3. Öğrencilerin Bölümlerinde Sınıf, Atelye ve Laboratuvarların Megep Öğretim Programlarının Uygulanması Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Tablo 27 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim görmekte olan öğrencilerin Megep öğretim programlarının uygulanmasının yeterliliğine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 27
Öğrencilerin Bölümlerindeki Sınıf, Atelye ve Laboratuvarların Megep Öğretim Programlarının Uygulanması İçin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri

	N	%
Evet	242	54,1
Hayır	205	45,9
Toplam	447	100,0

Tablo 27 incelendiğinde “Bölümlerdeki Sınıf, Atelye ve Laboratuvarların MEGEP öğretim programlarının uygulanması için yeterlidir” görüşüne öğrencilerin, % 54,1 Evet, % 45,9 Hayır yanıtını verdiği görülmektedir.

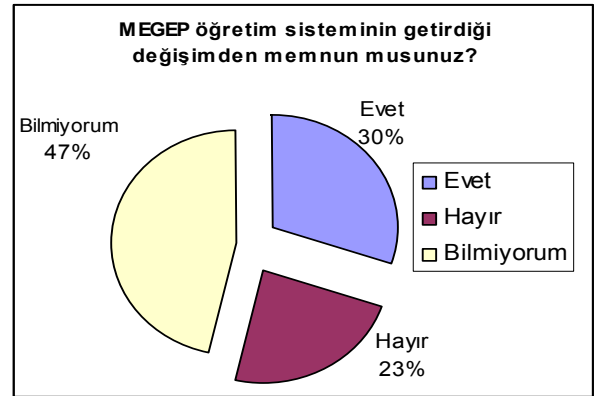
Tablodan da anlaşıldığı üzere, öğrencilerinin yarıya yakını MEGEP öğretim programlarının uygulanması için Sınıf, Atelye ve Laboratuvarların yeterli olduğunu ifade etmektedir. Ancak diğer yarısı yeterli olmadığını düşündüğünden dolayı, uygulamada aksaklıklar yaşanacağı söylenebilir.

2.4.4. Öğrencilerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri

Tablo 28 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim görmekte olan öğrencilerin Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Tablo 28
Öğrencilerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişimden Memnuniyetine İlişkin Görüşleri

	N	%
Evet	135	30,2
Hayır	104	23,3
Bilmiyorum	208	46,5
Toplam	447	100,0

Tablo 28 incelendiğinde öğrencilerin Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin olarak % 30,2 'si Evet, % 23,3 'ü Hayır, % 46,5 'i Bilmiyorum cevabını verdiği görülmektedir. Tablodan anlaşıldığı gibi, öğrencilerin Megep öğretim sistemini tam olarak kavrayamaması ve bilgi sahibi olamamasından dolayı getirdiği değişim hakkında da yorum yapamadıkları söylenebilir.

2.4.4.1. Değişim Memnuniyeti ile Cinsiyet İlişkisi

Tablo 29 'da Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim görmekte olan öğrencilerin Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 29 incelendiğinde Megep öğretim sisteminin memnuniyetine ilişkin görüşlerde kız öğrencilerin % 30,26 'sının, erkek öğrencilerin % 30,16 'sının memnun oldukları görülmektedir.

Tablo 29
Öğrencilerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

Öğrencilerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması		N	%
Evet	Kız	59	30,26
	Erkek	76	30,16
Hayır	Kız	37	18,97
	Erkek	67	26,59
Bilmiyorum	Kız	99	50,77
	Erkek	109	43,25

Tablodan da anlaşıldığı gibi, Megep öğretim sisteminin memnuniyetine ilişkin görüşlerde kız ve erkek öğrencilerin katılım düzeylerinde anlamlı farklılıklar olmadığı saptanmıştır.

2.4.4.2. Öğrencilerin Megep Öğretim Sisteminin Getirdiği Değişim Memnuniyeti ile Not Ortalaması İlişkisi

Tablo 30 'da Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim görmekte olan öğrencilerin Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin görüşleri ile not ortalamaları arasındaki ilişkiye yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 30
Öğrencilerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Not Ortalamalarına Göre Karşılaştırılması

Öğrencilerin Megep Eğitim Sisteminden Memnuniyetine İlişkin Görüşlerinin Not Ortalamalarına Göre Karşılaştırılması		N	%
Evet	4,0 ve üstü	47	30,92
	3,0 – 4,0 arası	71	31,28
	2,0 – 3,0 arası	16	26,67
	2,0' ın altında	1	12,50
Hayır	4,0 ve üstü	34	22,37
	3,0 – 4,0 arası	55	24,23
	2,0 – 3,0 arası	12	20,00
	2,0' ın altında	3	37,50
Bilmiyorum	4,0 ve üstü	71	46,71
	3,0 – 4,0 arası	101	44,49
	2,0 – 3,0 arası	32	53,33
	2,0 'ın altında	4	50,00

Tablo 30 incelendiğinde Megep öğretim sisteminin memnuniyetine ilişkin görüşlerde 4,0 ve üstü not ortalamasına sahip öğrencilerin % 30,92 'sinin, 3,0 – 4,0 arasında not ortalamasına sahip öğrencilerin % 31,28 'inin, 2,0 – 3,0 arasında not ortalamasına sahip öğrencilerin % 26,67 'sinin, 2,0 'ın altında not ortalamasına sahip öğrencilerin % 12,50 'sinin memnuniyetini dile getirdiği görülmektedir.

Not ortalaması farklı olan öğrencilerin katılım düzeylerinde anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Not ortalaması düştükçe memnuniyet oranında da düşme olduğu görülmektedir.

2.4.5. Öğrencilerin Megep Öğretim Programı ve İstihdamına Yönelik Görüşleri

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilerin Megep öğretim programlarına ilişkin görüşlerinin dağılım oranları yer almaktadır.

Megep öğretim programının hazırlanmasına ilişkin öğrenci görüşleri yönünden değerlendirilmesini amaçlayan araştırmanın bu bölümünde cevap aranan sorulara ilişkin toplanan verilerin, % dağılım yöntemi istatistiksel analizleri ile elde edilen bulgu ve yorumları yer almaktadır.

Tablo 31
Öğrencilerin Megep Öğretim Programı ve İstihdamına Yönelik Görüşleri

	Katılıyorum		Kısmen Katılıyorum		Katılmıyorum		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Sınıfta aktif durumdayım.	200	44,7	220	49,2	27	6,0	447	100,0
Alanım ihtiyaçlarıma cevap vermektedir.	258	57,7	155	34,7	34	7,6	447	100,0
Alanımda yeterli bilgiye ulaşacağımı düşünüyorum.	290	64,9	118	26,4	39	8,7	447	100,0
Araştırma yapabiliyorum.	282	63,1	128	28,6	37	8,3	447	100,0
Modüllere kolayca ulaşabiliyorum.	306	68,5	101	22,6	40	8,9	447	100,0
Modüllerde gerekli bilgileri bulabiliyorum.	243	54,4	162	36,2	42	9,4	447	100,0
Modüllerde yeterince örnek yer almaktadır.	181	40,5	194	43,4	72	16,1	447	100,0
Modüllerde sorularla kendimi değerlendirebiliyorum.	186	41,6	185	41,4	76	17,0	447	100,0
Modüllerden yararlanarak kendi başıma çalışabiliyorum.	198	44,3	170	38,0	79	17,7	447	100,0
Öğrenme ilgi ve isteğimin arttığına inanıyorum.	212	47,4	179	40,0	56	12,5	447	100,0
Öğrendiğim bilgileri uygulama imkânı buluyorum.	196	43,8	183	40,9	68	15,2	447	100,0
Modüllerin güncel ve teknolojik gelişmelere açık olduğunu düşünüyorum.	222	49,7	177	39,6	48	10,7	447	100,0
Kazandığım bilgi ve becerilerin, iş hayatında faydalı olacağına inanıyorum.	317	70,9	103	23,0	27	6,0	447	100,0
Mezun olduktan sonra sektörün ihtiyacına cevap verecek nitelikte olacağıma inanıyorum.	262	58,6	149	33,3	36	8,1	447	100,0

Bu bölümde öğrencilere, Megep öğretim programlarında uygulamaya konan modüler öğretim programı ve istihdama yönelik görüşleri belirlemek amacıyla 14 soru sorulmuştur. Tablo 31 'de Bilişim Teknolojileri Alan Programında eğitim görmekte olan öğrencilerin Megep Öğretim Programlarının Hazırlanmasına ilişkin bilgileri yer almaktadır.

Tablo 31 'de öğrencilerin Megep öğretim programının hazırlanmasına ilişkin görüşleri incelendiğinde;

“Sınıfta aktif durumdayım” görüşüne % 49,2 'sinin kısmen katıldığı, “Alanım ihtiyaçlarıma cevap vermektedir” görüşüne % 57,7 'sinin katıldığı, “Alanımda yeterli bilgiye ulaşacağımı düşünüyorum” görüşüne % 64,9 'unun katıldığı görülmektedir.

“Araştırma yapabiliyorum” görüşüne % 63,1 'inin katıldığı, “Modüllere kolayca ulaşabiliyorum” görüşüne % 68,5 'inin katıldığı görülmektedir.

“Modüllerde gerekli bilgileri bulabiliyorum” görüşüne % 54,4 'ünün katıldığı, “Modüllerde yeterince örnek yer almaktadır” görüşüne % 43,4 'ünün kısmen katıldığı, “Modüllerdeki sorularla kendimi değerlendirebiliyorum” görüşüne % 41,6 'sının katıldığı, “Modüllerden yararlanarak kendi başıma çalışabiliyorum” görüşüne % 44,3 'ünün katıldığı görülmektedir.

“Öğrenme ilgi ve isteğimin arttığına inanıyorum” görüşüne % 47,4 'ünün katıldığı, “Öğrendiğim bilgileri uygulama imkânı buluyorum” görüşüne % 43,8 'inin katıldığı görülmektedir.

“Modüllerin güncel ve teknolojik gelişmelere açık olduğunu düşünüyorum” görüşüne % 49,7 'sinin katıldığı, “Kazandığım bilgi ve becerilerin, iş hayatında faydalı olacağına inanıyorum” görüşüne % 70,9 'unun katıldığı, “Mezun olduktan sonra sektörün ihtiyacına cevap verecek nitelikte olacağıma inanıyorum” görüşüne % 58,6 'sının katıldığı görülmektedir.

Sonuçlar incelendiğinde, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, tabloda yer alan görüşlere katıldıkları görülmektedir. Kısmen katılanların oranı da değerlendirmeye alındığında öğrencilerin % 89,12 'si tarafından Bilişim Teknolojileri alan programının kabul gördüğü söylenebilir.

Tablodan anlaşıldığı gibi, öğrencilerin Megep öğretim programlarının hazırlanması ile ilgili olarak memnuniyet duydukları ve olumlu görüş bildirdikleri söylenebilir. Ancak öğrenci merkezli eğitim olarak ortaya konmuş Megep sisteminde, sınıfta aktif olma durumunun daha yüksek çıkması beklenmektedir. Bu oranın beklenenden düşük olmasının sebebi olarak, daha önceki eğitim sisteminde uygulanmakta olan öğretmen merkezli eğitimdeki alışkanlıkların devam ettiği söylenebilir.

Tabloda en yüksek oran olarak ortaya çıkan “Kazandığım bilgi ve becerilerin iş hayatında faydalı olacağına inanıyorum” düşüncesi Megep öğretim sisteminin istihdam ve iş hayatı açısından geçerliğine olan inancı ortaya koyduğu söylenebilir.

Tablodaki görüşler içinde öğrencilerin büyük bir kısmının Megep öğretim sistemi hakkındaki olumlu düşüncelere katıldığını söylemek mümkündür. Ancak “Katılmıyorum” düşüncesi oranının en yüksek olduğu “Modüllerdeki sorularla kendimi değerlendirebiliyorum” ve “Modüllerden yararlanarak kendi başıma çalışabiliyorum” görüşlerinin göz ardı edilmemesi gerekir. Modüler programı iyileştirilme çalışmaları yapılması durumunda bu görüşlerin faydalı olacağı söylenebilir.

MEGEP öğretim sistemi hakkında yeterli bilgiye sahip olmalarına ilişkin görüşe, öğretmenlerin % 55,9 ’unun, öğrencilerin ise % 55,7 ’sinin kısmen katıldığı görülmüştür. Öğretmen ve öğrencilerin söz konusu ifadeye katılma durumlarında gözlenen farkın istatistiksel olarak önemli olmadığı saptanmıştır.

Bölümlerdeki sınıf, atölye ve laboratuvarların Megep öğretim programlarının uygulanması için yeterliliği hakkındaki görüşe, öğretmenlerin % 50 ’si, öğrencilerin ise % 54 ’ü Evet cevabını vermişlerdir. Öğretmen ve öğrencilerin söz konusu ifadeye katılma durumlarında gözlenen farkın istatistiksel olarak önemli olmadığı saptanmıştır.

Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnuniyetine ilişkin görüşlere öğretmenlerin % 88,2 ’si, öğrencilerin %30,2 ’si Evet cevabını vermişlerdir. Öğrencilerin memnuniyete ilişkin görüşe verdikleri en yüksek oran % 46,5 ile bilmiyorum olmuştur. Öğrenci ve öğretmenlerin söz konusu ifadeye katılma oranlarındaki fark istatistiksel olarak önemlidir. Bu farkın oluşmasının sebebi olarak, öğretmenlerin var olan sistemin getirdiği değişimi öğrencilere iyi derecede aktaramadığı söylenebilir.

2.5. Bulguların Değerlendirilmesi

Yapılan araştırmadan elde edilen bulgular öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmiştir.

Anket uygulanan öğretmenlerin büyük bir kısmı yeni olmakla birlikte yeniliklere açıktır. Bu nedenle öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri alan programını değerlendirirken, eski klasik Bilgisayar Bölümü programlarından farklı olması sebebiyle Bilişim Teknolojileri alan programına bakış açılarının pozitif olduğu görülmektedir. Ayrıca öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplar karşılaştırıldığında, tüm görüşlerin yüksek değeri olması, Bilişim Teknolojileri Alanı programının genel olarak iyi hazırlandığı sonucuna ulaşmaktadır. Bu hazırlanma sürecinde eski öğretim programlarında sadece görüşleri alınan yerli ve yabancı uzmanlar, piyasadan temsilciler, üniversiteden öğretim görevlileri, öğretmenler, sektör elemanları ve sosyal ortakların, yeni öğretim sisteminin her aşamasında yer almalarının etkisi olmaktadır.

Eski öğretim sisteminin işgücü piyasasındaki gelişmelere cevap verebilecek esneklikte olmaması, pahalı ve verimli olmamasından dolayı 9. BYKP doğrultusundan modüler sisteme geçiş yapılacağı ifade edilmektedir. Bu geçiş doğrultusunda modüler sistem uygulamaya MEGEP projesi ile konmuştur. Modüler öğretim sisteminin uygulanmasında öğretmen ve öğrenciler tarafından memnuniyet verici olduğu ortaya çıkmaktadır.

Modüler öğretim sisteminde yer alan ve modüllerin hazırlanmasında, uygulamaya yönelik aksaklıkları gidermek amacıyla gerekli tedbirler ve çalışmalar MEGEP kısmında ifade edilerek, öğretmen ve öğrencilere modüllerin hazırlanması ve uygulanmasıyla ilgili fikirleri sorulmuştur. Öğretmen ve öğrencilerin genel olarak memnun oldukları görülmektedir. Modülün hazırlanmasında daha önceki dönemlerde AB ülkelerinde uygulanmış olan modül sisteminin ülkemize uyarlanarak geliştirilmiş olması sonuçları desteklemektedir.

Cumhuriyet döneminden beri asıl sorun olarak meslek liselerinin nitelikli iş gücü yetiştiremediği, teknolojik olarak geri kaldığı, modern öğretim programları veremediği ve bunların sonucu olarak istihdamı çözemediği; kalkınma planlarında, konferanslarda ve mesleki eğitime yapılan çağdaş yaklaşımlarda ele alınmıştır. Özellikle istihdama yönelik

olarak ortaya çıkan bu sorunların yeni öğretim programlarında çözülmesi amacıyla MEGEP uygulamaya konmuştur. Öğretmen ve öğrenciler, var olan sorunların çözülmesi adına uygulamaya konan öğretim programlarının istihdama yönelik sorunları çözeceğine inanmaktadır.

Megep öğretim sisteminden memnuniyetine ilişkin görüşlere bakıldığında erkek öğretmenlerin Megep öğretim sisteminden memnuniyeti, kadın öğretmenlerden daha yüksek oranda olduğu görülmektedir. Bunun sebebi olarak; kadın öğretmenlerin eğitim dışında yerine getirdikleri görevlerinin erkek öğretmenlerden fazla olmasından dolayı değişimin getireceği yükten daha fazla etkilenecek olmalarıdır.

Öğretmenlerin hizmet süreleri arttıkça Megep öğretim sisteminden duydukları memnuniyet oranlarında düşme görülmektedir. Hizmet süreleri az olan öğretmenlerin yeni teknolojilere kullanarak yetişmiş olmalarının sonuçlarda etkili olmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin iş garantisinden dolayı kendilerini zamanla yenilemeye ihtiyaç duymamaları ve hizmet süreleri arttıkça yeniklerden ve değişimden kopmalarından dolayı memnuniyet oranlarında düşme yaşanmaktadır.

Öğrencilerin Megep öğretim sistemindeki değişimden genel olarak memnun oldukları ifade edilmektedir. Öğrencilerde cinsiyetleri ile değişimden duydukları memnuniyetleri arasında anlamlı farklılıklar görülmemektedir. Ancak not ortalamaları düştükçe Megep öğretim sisteminin getirdiği değişimden duydukları memnuniyet oranlarında da azalma olmaktadır. Megep hakkında bilgi verirken her seviyedeki öğrencinin anlayacağı şekilde bilgi verilmemesi bu sonuçta etkili olmaktadır.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, Megep öğretim programları ve uygulanmasına yönelik görüşlere katılmaktadır. Bilişim Teknolojileri öğretim programları öğrenciler açısından kabul görmektedir.

SONUÇ

Yapılan çalışmada MEGEP Projesi öğretim programlarından Bilişim Teknolojileri Alanı Programının incelenmesi ve istihdam açısından değerlendirilmesi ve öğretmen / öğrenci görüşlerine yönelik araştırma bulgularından elde edilen veriler analiz edilmiş, sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

Bu araştırmanın amacına ulaşmak için yapılan kaynak taraması, verilerin toplanması, toplanan verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması esnasında elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Mesleki Eğitimde kalitenin artmasının istihdama yönelik sıkıntıları çözeceği ve ülkemizin refah seviyesini arttıracacağı bir gerçektir. Nitelikli insan gücü yetiştirecek Mesleki eğitim kurumlarına yönelik birçok proje ortaya konmuştur. Ancak projelerin mesleki eğitimdeki sıkıntıları çözmediği görülmüştür. Projelerden kaynaklanan eksikliklerin olmasının yanında nitelikli insan gücü yetiştirmekte öğretmenlerin birinci dereceden sorumlu olduğu açıktır.

Öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda kadrolu olarak çalışmasından ve iş garantisinden dolayı kendini yenileme ihtiyacı hissetmedikleri görülmüştür. Bu düşünce yapısına sahip öğretmenlerin Milli Eğitimde yapılan ya da yapılacak olan yeniliklere karşı memnuniyetsiz olacağı düşünülmektedir. Eğitim gören öğrenciler de bu değişimin gereksiz olacağı fikri taşımaktadırlar. Hem öğretmenler hem de öğrenciler yapılacak her türlü çalışmaya karşı umutsuzluk önyargısı taşıdıklarından dolayı motivasyon eksikliği yaşamaktadırlar. Ancak, çalışmada öğretmen ve öğrencilerin bu yargılardan uzak, umutlu, memnun ve olumlu fikirlere sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Bu sonucun Mesleki Eğitimde Cumhuriyet döneminden beri devam eden sorunların çözülmesi önündeki engellerden birini daha kaldırmaktadır.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda, Bilişim Teknolojileri alan programının geliştirilmesi ve bu konuda yapılacak araştırmalara ışık tutması amacıyla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- 1- MEGEP kapsamında, öğretim programları açısından elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, öğretmen ve öğrenciler tarafından büyük bir oranda kabul gördüğü ifade edilmektedir. Ancak bulguların katılım düzeyleri ve öğretim

programının statik değil dinamik bir yapıda olmasının gerekliliği de dikkate alınırsa programın bazı bölümlerinin gözden geçirilmesi, gerekli görülen yerlerin düzeltilmesi faydalı olacaktır.

2- Bilişim Teknolojileri alan programı iyi hazırlanmış olsa da uygulama sırasında;

- Öğretmenlerin iyi denetlenmesi
- Yeni sistemde ortaya çıkacak aksaklıkları en aza indirebilmek için öğretmenlerin eğitilmesi
- Eğitilen öğretmenlerin de var olan sistemi öğrenciye en iyi şekilde açık, seçik ve şeffaf olarak anlatması

uygulamaya çok daha katkı sağlayacaktır. Yeni sistemde en önemli unsur olduğu daha açık ve anlaşılır olan öğrencinin sistem hakkındaki eksik bilgisi, Megep projesinin açıklarının kapatılmasında önemli bir engel teşkil etmektedir.

3- Öğrencilerin sektörle iletişimini arttırmak amacıyla, modüller uygulanırken çeşitli araştırma gezilerinin yapılması gerekmektedir. Konular işlenirken sektörle işbirliği içerisinde olunmalıdır. Ayrıca yapılan bu ziyaret ve işbirliği, staj yapacak öğrenciye yararlı olacaktır.

4- Bilişim Teknolojileri alan programının modüler program esasına göre hazırlanmış olsa da, eski sistem sınav yönetmeliğine göre değerlendirme yapılmaktadır. Uygulamada olan sınav sistemi içeriğinde modüler sisteme göre değişiklikler yapılmalıdır. Yeni olan sistemin değerlendirilmesinin de program içerisinde yer alan değerlendirme kriterleri dikkate alınarak yapılması sağlanmalıdır.

5- İstihdam açısından öğretmen ve öğrenciler tarafından çok büyük bir oranda kabul gördüğü söylenebilir. Bunun sebebi olarak daha önceki programda yer alan ve piyasada geçerliliği kalmamış bilgilerin yerine güncel bilgilerin gelmiş olmasıdır. Ancak unutulmamalıdır ki Bilişim Sektörü çok hızlı bir gelişim göstermektedir. Bu yüzden var olan modüllerin çok kısa sayılabilecek süre içerisinde geçerliliğini yitirme ihtimali yüksektir. Sistem olarak modüllerin güncellenmesine izin verilmiş olması dikkate alınarak modüllerin sürekli

güncelleştirilmesi gerekmektedir. Bu güncelleştirme hem istihdam açısından hem de öğrenciyi motive etme açısından gereklidir.

6- Öğretmenler tarafından Megep öğretim programları çok büyük bir oranda kabul görse bile hizmet yılı fazla olan öğretmenlerin memnuniyetleri istenilen seviyede değildir. Kıdemli olan öğretmenlerin memnuniyetinin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Bu kapsamda öğretmenler hizmet süreleri dikkate alınarak hizmet içi eğitime tabi tutulmalı ve yeni öğretim programlarına adapte olmaları sağlanmalıdır.

7- Eski diye adlandırılan sistemde ders vermeye alışmış öğretmenlerin yeni bir sisteme geçmeleri kolay olmayacaktır. Ancak yeni modüler sistemden duyulan memnuniyet ve mesleğinde genelde yeni olan öğretmenlerin istek ve azimleri bu geçişi kolaylaştıracaktır. Güncel bilgilerin gelmesiyle birlikte öğretmenlerin de kendilerini yenileme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu yenilenme, Milli Eğitim Bakanlığının hizmet içi eğitimleri kanalıyla öğretmenlere aktarılmasıyla mümkün olmaktadır. Bu eğitimin de yılın belli dönemlerinde olması, kısa süreli olması ve kaynak yetersizliği sebebiyle kısıtlı öğretmene ulaşıyor olması sorunu kısa sürede çözmeyi imkânsız hale getirecektir. Her bir il ya da bölgedeki özel eğitim kurumları başta olmak üzere bu eğitimleri veren kurumlarla Milli Eğitim Bakanlığının yapacağı anlaşma sayesinde, bir kısmı Bakanlık destekli olacak şekilde ve sponsorlar yardımıyla öğretmenleri yetiştirecek eğitimlerin verilmesi, bu geçiş kısmını çok daha kolaylaştırıp, hem öğretmen hem öğrenci açısından verimli hale getirecektir.

Kaynakça

A- BASILI KAYNAKLAR

- Adem, M., Atatürkçü Düşünce Işığında Eğitim Politikamız, Cumhuriyet Yayınları, İstanbul, 2000
- Alkan, C., Eğitim Teknolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara, 1997
- Alkan, C.-Doğan, H.-Sezgin, İ., Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:61, Ankara, 1976
- Alkan, C.-Doğan, H.-Sezgin, S. İ., Mesleki Teknik Eğitimin Esasları Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar, Yönelmeler, Gazi Büro Kitabevi Ankara, 1996
- Altın, R., Mesleki Eğitim Sisteminde Yeni Eğilimler ve Modüler Sistem, Mesut Matbaacılık, Ankara, 2007
- Argün, H., “Planlı Kalkınma Döneminde Mesleki ve Teknik Eğitim”, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2003
- Bıçerli, M.K., Çalışma Ekonomisi, Beta Basımevi, İstanbul, 2000
- Doğan, H., “Mesleki ve Teknik Eğitimin Endüstri İle İlişkileri”, Milli Eğitim Bakanlığı Endüstriyel Mesleki ve Teknik Öğretim İle Sanayi İlişkileri Sempozyumu, Meslek ve Teknik Öğretim Kitapları Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları, Ankara, 19–20 Kasım 1975, No: 129
- Doğan, H., “Okul Sanayi Ortaklaşa (OSANOR) Eğitimi Çalışmaları ve Elde Edilen Sonuçlar”, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakülte Dergisi, C:17; sayı:1–2, Ankara, 1984
- DPT, Kalkınma Planı Birinci Beş Yıl:1963–1967, Başbakanlık Devlet Matbaası, Ankara, 1963
- DPT, Kalkınma Planı İkinci Beş Yıl:1968–1972, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1967
- DPT, Yeni Strateji ve Kalkınma Planı Üçüncü Beş Yıl:1973–1977, Devlet Matbaası, Ankara, 1973
- DPT, Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı:1979–1983, Devlet Matbaası, Ankara, 1979
- DPT, Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:1985–1989, Devlet Matbaası, Ankara, 1985
- DPT, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı:1990–1994, Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü, Ankara, 1994
- DPT, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:1996–2000, Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü, Ankara, 1995
- DPT, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı:2001–2005, Başbakanlık, Ankara, 2000
- DPT, Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı:2007–2013, Başbakanlık, Ankara, 2006

- Ertürk, S., Eğitimde Program Geliştirme, Meteksan A.Ş. Ankara, 1994
- Fidan, N.-Erden, M., Eğitim Bilimine Giriş, Ankara, Repa Yayınları, 1989
- Karaçivi, C., “Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitim”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2000
- Kazu, İ.Y.-Demirli, C., “Mesleki ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı:155–156, Ankara, 2002
- MEB, Çıracılık ve Yaygın Eğitimde Gelişmeler, ÇYGEM Yayını, Ankara, 1993
- MEB, Mesleki ve Teknik Eğitim Sisteminin İncelenmesi, Mesleki ve Teknik Eğitim Raporu, MEB Yayınları, Ankara, 29 Temmuz 1994
- MEB, Milli Eğitimde Sorunlar, Reformlar, Hedefler, Projeler, Yasal Düzenlemeler, Personel Durumu, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1996
- MEB, Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1997
- MEB, Cumhuriyet Döneminde Eğitim II, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1999
- MEB, Mesleki ve Teknik Eğitim Alanları Tanıtım Modülü, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2005
- MEB, Bilişim Teknolojileri Alanı Öğretim Programı, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2006
- MEB, MEGEP Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu, MEB Yayınları, Ankara, 2006
- Nişancı, A. “1987 Yılına girerken Mesleki ve Teknik Eğitimin Sorunları”, Teknolojik Gelişmeler Karşısında İşgücünün Eğitim, Uyum ve İstihdam Sorunları Sempozyumu, , MPM Yayınları, 3623, Ankara, 1988
- Özaydın, M.M., “Türkiye ve Avrupa Birliğinde İstihdam Politikalarının Genel Görünümü, Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Arayışlarının Mukayeseli Analizi”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2000
- Senar, N., Kaya, Z., Ülke Örnekleri ile AB’ de Mesleki Eğitim ve AB ve AB Mali Kaynakları Rehberi, TŞOF Matbaacılık, Ankara, 2006
- Sezgin, İ., Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme, Gazi Büro Yayınevi, Ankara, 1994
- Soykut, R., Orta Yol Ahilik, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu Yayını, Ankara, 1971
- TESK, 21. yüzyıl Türkiye’ sinde Çıracılık Eğitimi, TESK Yayınları, Ankara, 1998
- Tuna, O.-Yalçıntaş, N., Sosyal Siyaset, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1997

- Ulucak, M.E.-Çakır, İ., Bilgi ve İletişim Teknolojisi, Özne Yayıncılık, Ankara, 2007
- Ünal, L.I., “Türkiye’ de Orta Öğretim Düzeyindeki Mesleki ve Teknik Eğitimin Ekonomik Değeri”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S:3, Ankara, 1988
- Yazgan, T., “İnsangücü Eğitimi ve Prodüktivite Ücret Münasebetleri”, İktisat Fakültesi Mecmuası, B-3 C.1-4, İstanbul, 1996
- Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Karabük Teknik Eğitim Fakültesi, “Onaltıncı Mili Eğitim Şurası Hazırlık Dökümanı”, 1. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, Karabük, 1998

B- İNTERNET KAYNAKLARI

- Akpınar, A., “Türkiyede Temel Mesleki ve Teknik Eğitim”, İşkur Yayınları, Ankara, 2004, www.iskur.gov.tr/mydocu/yurtdisi/giris/giris2t.doc (15.03.2007)
- http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_cpl (06.04.2007)
- http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_metem (11.04.2007)
- <http://ktogm.meb.gov.tr> (10.04.2007)
- <http://ktogm.meb.gov.tr/amaclarimiz.asp> (11.04.2007)
- <http://ktogm.meb.gov.tr/dosyalar/metge.htm> (10.04.2007)
- <http://ktogm.meb.gov.tr/orgun.asp> (11.04.2007)
- http://ttogm.meb.gov.tr/son_ornek/ticaret_turizm_search.asp (03.11.2007)
- <http://www.megep.meb.gov.tr/indextr.html> (23.01.2007)
- Özsoylu, A. F., “Türk Ekonomisi 2004 ’e Rahatlamış Olarak Giriyor”, Feza Gazetecilik, İstanbul, 1 Ocak 2004, <http://arsiv.zaman.com.tr/2004/01/01/yorumlar/yorum3.htm> (08.03.2007)
- Saçcan, E., “Mesleki Eğitim Sistemi Gelecekte Nasıl Olmalıdır?”, Türkiye İşveren Dergisi, Sayı:9, Ankara, Eylül 2004, http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=1037&id=59 (30.04.2007)
- Ulusoy, A., “Kalifiye İşgücünün Yetiştirilmesinde Eğitim Kurumu- İşletme İşbirliği: Türkiye Uygulaması”, Türkiye İşveren Dergisi, Sayı:5, Ankara, Mayıs 2004, http://www.tisk.org.tr/isveren_sayfa.asp?yazi_id=963&id=55 (30.04.2007)

ÖZGEÇMİŞ

16 Ağustos 1979 yılında İstanbul ilinin K.Çekmece ilçesinde doğdum. İlkokulu K.Çekmece Mustafa Kemalpaşa İlköğretim Okulunda, ortaokulu Florya Zeynep Bedia Kılıçlıoğlu Ortaokulunda, Liseyi Avcılar Endüstri Meslek Lisesinde, Lisans eğitimimi de Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Bilgisayar Eğitimi Bölümünde tamamladım. Bu bölümden 2000 yılında mezun olduktan sonra aynı yılın Eylül ayında K.Çekmece Nahit Menteşe Endüstri Meslek Lisesine Bilgisayar Öğretmeni olarak atandım. 2001 yılı Temmuz ayı ile 2002 Kasım ayı arasında askerlik görevimi Van İlinde Asteğmen olarak yerine getirdim. 2005 Mayıs ayında tayin isteğimin dikkate alınmasıyla Avcılar Endüstri Meslek Lisesine tayin oldum. Aynı yıl Beykent Üniversitesi İşletme Ana bilim dalında yüksek lisans eğitime başladım. Halen Avcılar Endüstri Meslek Lisesinde Bilişim Teknolojileri Öğretmeni olarak görevime devam etmekteyim.

Özel ilgi alanlarım müzik, teknoloji ve spordur.

Ufuk ATA

EKLER

Ek-1 Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Çalışan Bilişim Teknolojileri Alan Öğretmenlerine Uygulanan Anket

Ek-2 Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Okuyan Bilişim Teknolojileri Alan Öğrencilerine Uygulanan Anket

Ek-3 Anket Uygulanan Okulların Listesi

ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Ek-1

Sayın Meslektaşım;

Bu anket; “**Mesleki Teknik Eğitim ve MEGEP öğretim programlarına öğrenci ve öğretmen yaklaşımları (Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulama)**” araştırmasına, katkı sağlaması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın gerçekliği açısından lütfen bütün soruları okuyunuz ve mutlaka her soruyu cevaplandırınız. Araştırma sonuçlarına ulaşmada siz kıymetli öğretmenlerin vereceği cevap önem taşımakta ve bu bilimsel araştırmanın önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Elde edilecek bilgiler toplu olarak değerlendirileceğinden adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Soruları cevaplarken göstereceğiniz ilgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Ufuk ATA
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Okulunuzun Adı :

2. Okulunuzun Bulunduğu İlçenin Adı :

I. BÖLÜM

Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olan parantezin içine (X) işareti koyunuz.

3. Cinsiyetiniz: 1. () Kadın 2. () Erkek

4. Meslekteki hizmet süreniz:

1. () 1-5 yıl 2. () 6-10 yıl 3. () 11-15 yıl 4. () 16 ve üstü

5. MEGEP öğretim sistemi hakkında yeterli bilgiye sahip misiniz?

1. () Evet 2. () Hayır 3. () Kısmen

6. Bölümünüzün sınıf, atelye ve laboratuvarları, MEGEP öğretim programlarının uygulanması için yeterli mi?

1. () Evet 2. () Hayır

7. MEGEP öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnun musunuz?

1. () Evet 2. () Hayır 3. () Bilmiyorum

II. BÖLÜM

Aşağıdaki her cümleye karşılık olarak **Katılıyorum - Kısmen Katılıyorum - Katılmıyorum** cevapları sıralanmıştır. Size uygun olan cevap kutusu içine (X) işareti koyunuz.

Sıra No	SORULAR	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
MEGEP ÖĞRETİM PROGRAMLARININ HAZIRLANMASINDA;				
1.	Bireyin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmıştır.			
2.	Toplumun ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmıştır.			
3.	Sektörün gelişimi ve beklentileri dikkate alınmıştır.			

Sıra No	SORULAR	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
MODÜLLER;				
4.	Gerçekleştirilebilecek niteliktedir.			
5.	Öğrenci merkezli hazırlanmıştır.			
6.	Alanla ilgili tüm bilgilere yer vermektedir.			
7.	Alanla ilgili olmayan (gereksiz) konulara yer <i>vermemektedir.</i>			
8.	Birbirleri ile ilişkilidir.			
9.	Amaçları açık ve anlaşılır niteliktedir.			
10.	Sektörün ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmıştır.			
11.	Öğrencinin ilgisini çekebilecek niteliktedir.			
12.	Mesleğe hazırlayacak niteliktedir.			
13.	Mesleği sevdirecek ve özendirecek niteliktedir.			
14.	Uygulama yapılabilir niteliktedir.			
15.	Yeterince örnek yer almaktadır.			
16.	Öğrenci kendini değerlendirebilmektedir.			
17.	Bilgi ve becerileri ölçebilmektedir.			
18.	Öğretim sürecinde yetiştirilebilmektedir.			
19.	Kullanılan modül ve kaynaklara kolay ulaşılmaktadır.			
İSTİHDAM AÇISINDAN;				
20.	Alan ve dallar sektördeki ihtiyacı karşılayabilecek niteliktedir.			
21.	Sektörün ihtiyacına uygun dallar bulunmaktadır.			
22.	Her bir daldaki dersler, dal için ihtiyaç duyulan bilgileri karşılamaktadır.			
23.	Mezunların istihdam edilmesini sağlayacak niteliktedir.			

Yukarıdaki cevaplar dışında ilave fikir ve önerileriniz varsa lütfen bu bölüme yazınız

.....

.....

.....

.....

Sevgili Bilişim Teknolojileri Alanı Öğrencileri;

Bu anket; “**Mesleki Teknik Eğitim ve MEGEP öğretim programlarına öğrenci ve öğretmen yaklaşımları (Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulama)**” araştırmasına, katkı sağlaması amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın gerçekliği açısından lütfen bütün soruları okuyunuz ve mutlaka her soruyu cevaplandırınız. Araştırma sonuçlarına ulaşmada siz kıymetli öğrencilerimizin verecekleri cevaplar önem taşımakta ve bu bilimsel araştırmanın önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Elde edilecek bilgiler toplu olarak değerlendirileceğinden adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Soruları cevaplarken göstereceğiniz ilgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, başarılar dilerim.

Ufuk ATA
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Okulunuzun Adı :

2. Okulunuzun Bulunduğu İlçenin Adı :

I. BÖLÜM

Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olan parantezin içine (X) işareti koyunuz.

3. Cinsiyetiniz:

1. () Kız 2. () Erkek

4. 9. sınıf ortalamanız:

1. () 4,0 ve üstü 2. () 3,0 - 4,0 arası 3. () 2,0 - 3,0 arası 4. () 2,0' ın altında

5. MEGEP öğretim sistemi hakkında yeterli bilgi verildi mi?

1. () Evet 2. () Hayır 3. () Kısmen

6. MEGEP öğretim sistemi hakkında yeterli bilgiye sahip misiniz?

1. () Evet 2. () Hayır 3. () Kısmen

7. Bölümünüzün sınıf, atelye ve laboratuvarları, MEGEP öğretim programlarının uygulanması için yeterli mi?

1. () Evet 2. () Hayır

8. MEGEP öğretim sisteminin getirdiği değişimden memnun musunuz?

1. () Evet 2. () Hayır 3. () Bilmiyorum

II. BÖLÜM

Aşağıdaki her cümleye karşılık olarak **Katılıyorum - Kısmen Katılıyorum - Katılmıyorum** cevapları sıralanmıştır. Size uygun olan cevap kutusu içine (X) işareti koyunuz.

Sıra No	SORULAR	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum
1.	Sınıfta aktif durumdayım.			
2.	Alanım ihtiyaçlarıma cevap vermektedir.			
3.	Alanımda yeterli bilgiye ulaşacağımı düşünüyorum.			
4.	Araştırma yapabiliyorum.			
5.	Modüllere kolayca ulaşabiliyorum.			
6.	Modüllerde gerekli bilgileri bulabiliyorum.			
7.	Modüllerde yeterince örnek yer almaktadır.			
8.	Modüllerde sorularla kendimi değerlendirebiliyorum.			
9.	Modüllerden yararlanarak kendi başıma çalışabiliyorum.			
10.	Öğrenme ilgi ve isteğimin arttığına inanıyorum.			
11.	Öğrendiğim bilgileri uygulama imkânı buluyorum.			
12.	Modüllerin güncel ve teknolojik gelişmelere açık olduğunu düşünüyorum.			
13.	Kazandığım bilgi ve becerilerin, iş hayatında faydalı olacağına inanıyorum.			
14.	Mezun olduktan sonra sektörün ihtiyacına cevap verecek nitelikte olacağına inanıyorum.			

Yukarıdaki cevaplar dışında ilave fikir ve önerileriniz varsa lütfen bu bölüme yazınız.....

.....

.....

.....

ANKET UYGULANAN OKULLAR LİSTESİ**Ek-3**

1	Avcılar ATL, AML, TL, EML
2	Avcılar Ticaret Meslek Lisesi
3	Haydar Akın Anadolu Meslek Lisesi
4	Saide Zorlu Tic.Mes.Lis.ve And.Tic.Mes.Lis
5	Zehra Mustafa Dalgıç Ticaret Meslek Lisesi
6	İsmet Aktar Anadolu Teknik Lisesi, Teknik Lisesi ve Endüstri Meslek Lisesi
7	Atatürk Anadolu Meslek ve Kız Meslek Lisesi
8	Nahit Mentеше Anadolu Meslek Lisesi Endüstri Meslek Lisesi
9	Halkalı Toplu Konut İMKB ATL ve EML